quod tunc sibi salarium pro rata excomputet. teneatur etiam habere pro bestiis forensium in damno per eum inuentis duos sollidos pro qualibet libra.

De syndicatu potestatis et officialium cap.° 4

Ad hoc ut unicuique justitia administretur. et ne Rectores et officiales terrarum de gestis iniuste ualeant gloriari, imò reddant de administratis plenariam rationem, hoc salubri statuto statuerunt et ordinauerunt. quod Domini priores dicte terre, qui pro tempore fuerint, antequam potestas et alij dicte terre officiales eorum officium compleuerint, teneantur et debeant uinculo juramenti eligere, uocare et nominare in syndicos duos probos uiros de dicta terra. qui debeant syndicare, et ratiocinare dictum dominum potestatem et suos officiales de gestis et administratis per eos et quelibet ipsorum. et sui officiales non possint ullo pacto syndicos sic electos suspectos allegare. quibus Communitas teneatur et debeat perfecto syndicatu dare et soluere pro eorum mercede florenum unum pro quolibet. qui potestas, et alii dicte terre officiales deposito eorum officio teneantur, et debeant stare, et morari ad syndicatum, in dicta terra coram dictis syndicis ad reddendum rationem de gestis, et administratis per eos tribus diebus integris, in quibus fiant tria publica bandimenta per terram predictam ex parte dictorum syndicorum. ut quicumque uult aliquid dicere et petere ab ipsis potestate et officialibus uel familiaribus suis compareat coram dictis syndicis. et potestas predictus in responsione gestis inquisitionis teneatur cauere, et cautionem idoneam prestare pro se et suis officialibus de stando ad syndicatum, et soluendo

1v

omnē et quamcumq cōdemnationem, in qua ipse, uel sui officiales uenirent condennandi. et si in dictis tribus diebus aliqua pe=titiō non daretur, eisdem uel alicui eorū. uel si qua friuola, irrationabilis, uel iniusta, dictis syndicis uideretur. facta refutatione cōmuni et specialibus personis, per ipsos tunc ab saluti recedere libere ualeant. si uero petitiō daretur, quae admittenda uideretur, ibidē morari teneantur tribus aliis diebus. in quibus de ipsis petitionibus ualeant absolui, uel condemnari, per dictos syndicos pro ut iuris fuerit, nullus autem potestas, uel officialis aliquis dicte terre, sindicari possit durante tempore sui officii et regiminis. pena sit petenti centū lib denariorū cortonen. et consulenti uel arrogantis uiginti quinq applicandorū ipso facto Cam.e Ill.morum Dominorū Ferdinandi Ducis Grauine, et Domini Jos: Antonii Ursini, dominorū et perpetuorū Patronorū terre predicte, et nihilominus quod fieret, nō seruata forma predicta, nō ualeat, nec teneat ipso iure. et dictus potestas et officialibus et famulis suis teneatur parere sententie feren=de per dictos syndicos de eis, et qualibet eorūdem et ab illorū sententia nō liceat appellare. qui syndici auctoritatē habeant et baliā dictos officiales repertos culpabiles puniendi et cōdemnandi secundū formā iuris, et statutorū et ordinamentorū dicte terre. et quilibet dicte terre potestas in fine sui officii teneatur et debeat relinquere et dare dicto cōmuni, uel eius de cammerario, qui pro tempore fuerit, pro dicto communi duas piccas ualoris, et eius assimationis ducati unius

~~pro quabibet. et si idonee fuerint, per dictos syndicos admittantur~~
et per dictu camerarium reponantur, ubi per dictos priores fuerit
ordinatum. quae quidē piccse in pecunias cōuerti nō possint.
uolentes uero dare petitionē potestati, suisq officialibus et famulis
debeant infra triduū corā dictis syndicis cū eorū petitionibus
comparere. quo termino elapso, nō debeant amplius audiri. addicientes, qd potestas et alij dicte terre officiales debeant p dictos
sindicos de gestis per eos, et super petitionibus sūmarie syndicari
et possint terminos, dilationes, abreuiare, pro ipsorū arbitrio, ita
qd ultima syndicatus die post uesperas dent et promulgeant
absolutoriā uel cōdemnatoriā sententiam. statuerunt insuper
et ordinauerunt qd in electione syndicorū mag. ci priores eligant
etiam et nominent notariū dictorū syndicorū. qui teneatur
et debeat sine aliqua mercede scribere et notare oēs et singulas
petitiones, actus, et testiū examen, et pro suo salario habeat
unū tantūmodo florenū. et plus petere nō possit a dcto comuni.

De Eadem materia cap. 5

·C· Potestas ceterū et alii dicte terre officiales, qui pro tempore fuerint,
non possint, nec debeant compellere, cogere, uel constringere,
nec coartari facere aliquem hospitatorem tabernarium, uel
quēuis aliū de dicta terra ad prestandū eis, uel alicui eorum
quocūq colore quesito pannos, lectū, uel alias res, et si potestas
uel officiales eius p dicti debiti tempore syndicatus reperirentur
culpabilis in quinquaginta libris denariorū cortonensiū
per dictos syndicos condēnetur, qui quidē syndici teneantur
et debeant facere generalem inquisitionem inter homines

2v

cuiuslibet quarterij dicte terre de gestis per officiales predictos et que-
libet eorundem, ab ipsisque officialibus libri debeant in generali con-
silio exhiberi octo diebus ante finem ipsorum officij qui per dictos
syndicos debeant reuideri, ut sciatur recte quid continetur in
eis; semper enim generalis petitio contra dictos officiales, et familias
pro parte communis offerri debeat more solito: et super ea summarie proce-
datur ut supra prescribitur seriose. si uero syndici, et ratiocinato-
res in his fuerint negligentes, dolosi, uel remissi in centum libras
denariorum per futurum potestatem irremissibiliter condemnentur.
de quibus idem futurus potestas inquisitionem generalem facere teneatur.
quod quippe capitulum sit precisum, et tolli non possit consilio uel arrenga.

De electione priorum et eorum balia cap. 6.

Ut communis utilitas et negocia salubrius et solertius officiantur, ut per probos
officiales terrigentas aliqua apertius discernantur, et inuestigentur
fideliter. hac presenti lege statuerunt, et ordinauerunt, quod in
dicta terra sit, et habeatur officium dominorum priorum, qui scri-
bantur per cancellarium dicte terre in decem breuibus; uidelicet octo pro
quolibet breui. et imbussulentur in quodam bussulo sigillanedo
sigillo communis predicti. et per dictum cancellarium retinendo, et singu-
lis duobus mensibus in generali dicte terre consilio de dictis
breuibus extrahatur de dicto bussulo per dictum cancellarium.
et qui in dicto breui scripti reperientur nuncupentur, et habeant
domini priores. et prioribus dicte terre pro duobus mensibus similiter
alij, ut dictum est more solito extrahantur. et cum dictum bussulum uacuum fuerit.
hi qui extracti ex eo fuerint, reimbussulentur in eo per cancellarium
memoratum. qui domini priores teneantur et debeant uinculo

Juramenti se congregare pro dicti cōmunis exequendis toties, quo
ties fuerit opportunū, et semper subire, ac fideliter operari utilia pro
cōmuni, et inutilia pretermittere et uitare. possint etiā et eis liceat
expendere de pecuniis et aurre dicti cōmunis pro cōmodo et utilitate
eiusdem decem libras denariorū, inter des tunc cōmuni presidentes
pro quolibet mense, et non ultra absq. consilij generalis delibe
ratione. et si plus eorum tempore solueretur, incidant in penā
centū soldorū pro quolibet, et uice qualibet. et cāmerarius, qui
pro tempore fuerit, expendens ultra quantitatem predictam,
dicta pena mulctetur. et nihilominus quod expendiret, de
suo intelligatur proprio persoluisse. cancellarius autem p̄dicta
scribens, dictam penam soluere teneatur. qua quidē dominorum
priorū congregatio semper fieri debeat in domo
habitationis cancellarij, in absentia potestatis et officialium
suorum. nisi per eos foret, eū expedierit aliud reformatū.
possint etiam et ualeant autoritate presentis capituli pro salute,
et statu pacifico dicte terre circa negotia dicti cōmunis,
ac oīa quæ pro statu, et eiusdē cōmodo uiderint expedire,
stantiare, et reformare et ordinare, et prouidere ac penas
imponere, et alia facere et exequi diligenter, quæ ipsis
dominis prioribus ex forma quorūcunq. statutorū, et or
dinamentorū commisse sunt, uel est eis balia et autoritas
attributa, hoc semper dūtaxat excepto, quod ex se ipsis absq.
deliberatione consilij generalis dicte terre ultra dictas decē

3v

libras pro mense inter omnes expendendo, uel aliquid dando
de bonis et auere dicti communis nullam habeant potestatem.
semper enim agenda per eos insti ad partitu debeant inter ipsos
ad bussula et pallottas. que semper per maiorem partē ipsorum
debeat obtineri. nec ex ijs paucioribus quinque ad dicti cōmunis
negotia peragendū ualeant quomodolibet reperiri. et quicquid
per eos, uel maiorē partem ipsorū factū fuerit, siue gestū, ordi
natum, promissū, stantiatum, reformatum, decretum, et
deliberatū seruatis premissis, ualeat et teneat auctoritate presentis
capituli, et executioni mandetur. Qui etiam teneantur, et
debeant, uel duo ex eis facere requisitionem potestatibus,
qui pro tempore, de se, suoque officio, familiaribus, et equis ad
minus ter i' mense, uel ad eorum petitionem et terminum,
ut uiderint expedire. et illi duo, qui semel dictam requisi
tionem fecerint, alii semper nō possint. sed alii duo subsequen
ter, ut fuerit opportunum. que requisitiones scribantur per
cancellarium dicte terre publice, roborate. si uero dicti domi
ni priores, uel cancellarius in his fuerint negligentes, tepidi
uel remissi, uel fraudē seu dolū cōmiserint, per futurū potesta
tem dicte terre in centum soldis denariorum pro quoli
bet et uice qualibet condemnentur.

De electione cāmerarii cōmunis, suique notarii cap.

Allatio Lignari All.mo et Ill.mo Molto Mag.co S.r mio Al Molto Mag.co S.r S.r
S.r S.r Don Vergilio Orsino S.r et padre 8 . 4
mio sempre Osser.mo

.c. Ne pecunia et avere, res, et bona dicti comunis perdantur, sed potius
conserventur, pro necessitatibus dicti co[mun]is, et in modis, ordinibus debitis
dicta pecunia persolvatur. hac salubri, statutaria lege decrevere, et ordi
navere, q[uo]d domini priores dicte terre, qui tunc dicte terre statui
presidebunt octo diebus ante finem officij camerarii dicte terre
teneantur et debeant vinculo iuramenti congregari facere con
silium generale. in quo per eos more solito eligantur, et nominen
tur quatuor boni, et legales homines dicte terre, quos melius
et legalius noverint pro ipso co[mun]i; et sic electis potestas
fieri faciat scruttiniu[m] secretum de his quatuor in ipso co[n]silio,
et per ipsu[m] consilium, qui plures voces habuerit, sit camerarius
dicte terre. eiusq[ue] duret officium tribus mensibus tunc p[ro]xime
futuris. et elapsis dictis tribus mensibus successive alius, vel alij
camerarii eligantur modo predicto. et nullus possit esse, vel
eligi camerarius dicte terre, qui in ipso fuerit officio, a duobus
annis proxime preteritis antea, et etiam qui no[n] fuerit
allibratus in catasto, et libris dicti co[mun]is in ducentis libris corto
nen[sium] vel ab inde supra. eu[n]demq[ue] modu[m] observare volentes
circa electionem notarii dicti camerarij, et qui fuerit notarius
tribus mensibus alijs, successive tribus esse no[n] possit, sed alius, vel
alij notarij eligantur modo ia[m] dicto. qui quide[m] camerarij habe
ant pro suo salario in dictis tribus mensibus quinq[ue] libras dena
riorum corton[ensium]. notarius vero tres libras cortonenses pro dictis
tribus mensibus habeat et no[n] plures; Teneatur et debeat etia[m] dictus
cammerarius anteq[uam] incipiat suu[m] officiu[m] exercere, iurare ad san

Dei euangelia scripturis corporaliter manu tactis, qd dictu eius cam
merariatus officiu bene et legaliter exercebit, & eius obseruatione, et
de administratione sui officij reddendo plenaria rationem. primo et
ante dcta fideiussores idoneos prestare dicto comuni firmiter tene
atur. expense enim fiende per dictu camerarium fiant modo
subscripto. vz qd de m.to potestatis possit et valeat expendere vz de
pecuniis, et auere dicti cois quolibet mense viginti sollos denario
ru cortonen. et nō ultra. abinde vero supra semper cu deliberatione
consilii generalis, et dominoru prioru dicte terre. et si aliter dic
tus camerarius expensas facere, dicto comuni de suo proprio reficere
teneatur. et si potestas, uel si quis alius fieri fecerit, uel mādauerit,
in quinquaginta lib denarioru cortonen pro quolibet et uice qua
libet per syndicos condemneatur. qui quidē camerarius habere
debeat duos libros introytuu, et expensarum. unu quoru prope
dictu eius notariu, et per dictu camerarium conseruandu et reti
nendu, et ne error in posterum ualeat exoriri, aliu vero copi
andum et conficiendu ex eo per cancellariu dicti cois, qui pro
tempore fuerit, et per eu nomine dicti cois retinendu, super quo
per ratiocinatores dicti cam. reddatur ratio de introytibus et
expensis. nulle enim expense fiant de bonis dicti comunis nisi
per camerarium eiusque subito ne fraus possit comitti per dictu
eius notarium ad exitus conscribantur. nec sine apodissa sigillata
bulleta dominoru prioru a decē sollis supra. teneatur etiam et
debeat idē camerarius nullā recipere a quocumque pecunie quan
titatem, uel introytu dicti cois nisi per camerariu eius notarij
uel cancellariu dicte terre. si uero dicti camerarius eiusque no
tarius in his uel predictoru quolibet fuerint negligentes, dolosi

Et ad hoc ut de gestis et administratis per camerarios dicti co(mun)is de intro
ytibus et expensis, ac dataiolos et exactores collectarum plena ratio uide
atur. statuerunt et ordinauerunt q(uo)d per dominos prior(es) dicte terre
qui pro tempore fuerint, eligantur et imbussulentur duodecim boni
ratiocinatores, et legales homines de dicta terra in quattuor bre
uibus diuisim, tribus pro quolibet breui. et de bussulo dicti tres
in generali dicte terre consilio singulis tribus mensibus ex
trahantur, qui ratione et calculum ponant in camerariis et
dataiuariis cultoribus dicti co(mun)is bene et legaliter sub uirtute pre
stiti iuramenti. nullus enim dictorum ratiocinatorum imbussulan
dorum attineat linee consanguinitatis uel parentele alicuius ex dic
tis camerariis, et dataiolis. et si secus fieret, non ualeat ipso iure.
Qui quidem ratiocinatores teneantur et debeant uinculo iura
menti mature et particulariter et inspicere et uidere omnes
et singulos introytus, et expensas dicti co(mun)is tempore camera
riatus eius fecerint rationem et in dictis camerariis dataiuari
cultoribus calculum fecerint fideliter et legaliter operari ut
utilius et comodius uidebitur pro co(mun)i. et potestas dicte terre
qui pro tempore fuerit, teneatur et debeat exigere et exigi fa
cere sine aliqua mercede ab omnibus et singulis, penes quos dicti
ratiocinatores inuenerint uel assignauerint remansisse de
pecuniis et fuisse dicti comunis. quos realiter et personaliter cogere
possit prout sibi uidebitur expedire. et potestas predicta fieri
faciat et executioni mandari sub pena uiginti lib(rarum) cortonen(sium)
[illegible] denariorum de suo salario absque aliquo a predictis remittere debenti
bus. exigendo. consanguinitas uero superius enarrata intelligatur

5v

usq in secundu gradum. quoru quippe ratiocinatoru, et bonoru homi
num duret officium per unu annu, et finito anno alij duodecim
re imbussolentur, ut videbitur dominis prioribus, qui tunc dicte
Terre statui presidebunt. qui habeant et habere teneantur pro eo
rum salario quindeci soldos denarioru cortonen. pro qualibet came
rarioru et dataioloru integratione. quicquid enim facti fuerit per
eos et quemlibet ipsoru autoritate presentis capituli valeat et te
neat pleno iure. si vero in his et quolibet eoru cu fuerint negli
gentes, dolosi, tepidi vel remissi nullu habeant salariu a coi
et nomine pene quadraginta soldos pro quolibet solvere teneantur.

Quod potestas et sui officiales no possint comedere, bibere nec
ludere cu hominibus dicte Terre. Cap. x.

Ut Rectores et officiales Terraru habitudine honestiori presulgeant,
ne familiaritas contemptum pariat, statuerunt et ordinaverunt,
quod potestas dicte Terre, nec aliquis eius officialis debeat, nec
possit comedere, bibere seu ludere ad aliquem ludu ~~taxillorum~~
in Terra sancti gem. cu aliquo seculari, vel clerico de dicta Terra
nec aliquid comestibile recipere ab eisde nec aliquid aliud.
quod si secus fieret per eosdem, in predictis vel aliquo predictoru
in pena x solt. in decem sold denarioru pro quolibet, et vice qualibet condem
netur, et de predictis non possit dari licentia. nec in aliquo
predictoru, nec sup ipsis aliqualiter dispezari. qui vero
contra predicta attentaverit in decem soldis cortonen. per m. pen
futuru potestatem vice qualibet condemnetur.

Quod potestas, et eius officiales no possint recipere consul
turam. Cap. xi

R Cu aliquando officiales et Rectores terrarum temere, et nō ponito
zelu efficiuntur inter partes coadiutores unius, ex quo posset ma
teria scandali suscitari. iccirco ipsorū prosiluonis malitijs obuiare
uolentes. hoc inuiolabili lege firmauere. q̄d potestas dicte terre,
nec aliquis eius officialis possit petere, uel recipere consultoram
uel accapeū per eos, uel interpositam personam quouis colore q̄sito
de aliqua re, uel causa ciuili, uel criminali, que agitaretur,
coram eis uel aliquo eorūdem, uel quā agitata fuerit coram
predecessoribus eorū, nec aliquis eorum possit esse assessor, uel procu
rator uel coadiutor in ipsis causis. qui uero contra fecerit ip̄ dicti,
uel aliquo predictorum. in centū soldis denariorū pro quolibet, et
uice qualibet syndicatus tempore condemnetur. et applicetur ca
mere Ill.mo Dominorum Ferdinandi ducis Grauine, et Joannis
Antonii Ursinorum, dominorū et perpetuorū patronorū dicte terre.
et potestas hoc iurare faciat officialibus et familiaribus suis,
et etiam baiulis ut debeant obseruare premissa. si uero ac
capeū acceperint in dece libris denariorū cortonē pro quolibet
et uice qualibet cōdemnetur.

Quod potestas et eius officiales non possint petere arbitriū Cap.º 2

.R. C Ne potestas, et terrarū Rectores de facto arbitrariē, et nō iuridice
contra quēq̄ prorumpant. imo secundū formam juris et horum
precedentium seriem statutorum. hoc salubri decreto firmauerūt.
q̄d potestas dicte terre, et sui officiales nō possint petere, uel peti
facere arbitrium in consilio, uel arrenga, uel etiam proponere,
uel proponi facere aliquid in eidem, per quod arbitriū oriatur.

aliquid aliud contra capitula presentis statuti: pena centu librarum dena
riorum cortonensium pro quolibet et uice quahibet, qua fuerit per eos et
ipsorum quemlibet contra factum. et qui procurauerit uel arrengauerit
predicta soluat nomine pene cam.e predictorum ill.mi dominorum quin
quaginta libras denariorum cortonen. et consilium generale non consen
tiat in predictis, nec domini dicte terre priores. nec illud proponi
permittent. in ipso consilio uel arrenga. syndici aute qui pro
tempore fuerint, ipsum potestatem, et officiales suos debeant syndi
care. et ipsos repertos culpabiles, punire et condemnare secundum
formam iuris statutorum et ordinamentorum dicte terre. et si
domini priores et consiliarij consentirent. proponi. quilibet eorum
in dictam penam quinquaginta lib. incurrat. que ab eis et
ipsorum quolibet exigantur et exigi debeat per futurum potestatem,
cuius pene medietas sit prefatorum ill.mi dominorum et alia
potestatis.

De bayulis cois eligendis et eorum officio cap.o 13.

R Ut executiones dicti communis, et expedientia sibi et hominibus
dicte terre per bayulum et iuratos nuntios exequantur, statu
erunt et ordinauerunt. qd per generale consilium, et dominos
dicte terre priores, eligantur et nominentur tres bayuli, quorum
duo deperderentur, ipse emendare teneatur. et qd nullus taberna
rius, uel alia persona debeat recipere aliquod pignus ab aliquo
bayulo sub emptionis titulo, uel alio quesito colore. et si penes
aliquem reperiantur, ad restitutionem ipsius penitus teneatur. et qlibet
bayulus dicti comunis habere debeat de bonis dicti communis

in festo pascatis resurrectionis. Natiuitatis Domini. carnis
priuio: beati gemini: et qualibet ipsarum festiuitatũ diatos solti
cortonenses. adiicientes quilibet dicti cõis cãmerarius, qui pro
tempore fuerit, teneatur et debeat soluere dictis bayulis,
et eorum cuilibet supradictum eorum salarium deputatum tem
pore eius officii ad penã uiginti quinq; librarum cortonensiũ
denariorum. pro qualibet uice. et id quod eisdẽ nõ solueret de
suo proprio soluere teneat' suo finito officio ipsis. et qđ potestas,
et quilibet eius officialis, qui pro tempore fuerit, ad petitionem
dictorum bayulorum, et quolibet eorum, in quolibet supradictorũ
casuũ teneantur et debeant sub pena quindecĩ librarũ de ipsorũ,
et cuiuslibet eorũ salario executionem facere tã penarũ, quã
salarii, et ad effectũ deducere õis iuris solẽnitate omissa.

De Tubatoribus cõis eligendis et eorũ officio cap.° 14

.C. Ad hoc ut uocis preconis horride proclama quodlibet cuilibet
innotescat. statuerunt et ordinauerunt qđ in consilio generali
et dominorũ priorũ dicte terre et pro ipsis eligatur et nomineturr
pro uno anno tunc proxime futuro unus bonus et idoneus
preco, et bannitor qui dicto cõmuni seruire teneatur, ut Tu
bator et Trombetta cõis. et aliis, que ad suũ spectant officium
cũ salario quadraginta librarũ cortonenĩ. den. annuatim
soluendorum pro rata temporis et per modũ uti soluitur bay.
dicti cõis. ut proxime precedenti capitulo seriosius continet'.
qui quidem preco ut syndicus dicti cõmunis tene atur et debeat

ire et accedere cu syndicatoribus, et electionibus, et aliis officialibus dicte terre quoties fuerit oportunu absq aliquo alio salario, uel mercede a dicto coi recipien· sibiq, liceat et possit facere citationes, et relationes et alia spectantia ad officiu bay· sicut baiulus dicte terre, et qd factu fuerit per ipsum ualeat et teneat et plenam obtineat roboris firmitatem·

De custodibus fructuu eligendis cap.o 15

R.

Cu non solum pro damna dantibus rimari per officiales sufficiat· uetu etiam per aliquos secretos custodes pro fructibus cōseruandis. hoc decreto salubri statuerunt qd i principio regiminis cuius libet potestatis in generali consilio, et dominorum priorum dicte terre eligantur, et nominentur ad scrutiniu secretum decem custodes secreti· vz xii pro quolibet quarterio uiginti annoru ad minus bone conditionis, opinionis et fame· qui distribuantur per contradas pro ut hactenus fieri cōsueuit, et custodiant bona de foris, et quos inuenerint damnum dare, puniantur pena contenta in cap.o statutoru loquete de dicto damno. Qui custodes teneantur denuntiare omnes quos inuenerint damnu dare pntes, uel cu bestiis, in tribus dies post damnu dati curie, et officialibus dicte terre· elapsis uero illis tribus diebus, aliquem denuntiare, uel accusare non possint. sed ipsi teneantur cōi soluere illa penam· et tales accusa tiones coru in credentia teneantur· potestas uero, uel officialis eius, siue damnorum datorum notarius, teneatur quolibet die dominico congregare ipsos, et coru accusationes recipere, de his quos intra hebdogmadam non accusauerunt, liceat tamen accu sati ab ipsis custodibus, et ab accusationibus eorudem et ipsoru

et ipsorũ cuilibet se si potest legitime defensare. Qui custodes
habeant quartam partem ipsarũ penarũ de accusationibus, quas
fecerint quilibet de sua à quinq, solidis supra, infra uero habeat
medietatem. quam partem camerarius cõis eis illico soluere
teneatur corã notario reformationum, qui scribit introytus
et expensas. excipiendo quod quis de damno suo proprio uel
conducto accusari non possit, nec etiam de damno dato in bo
nis ipsius custodis, ut eius sacramento credi possit. et qd notarius
rius damnorum datorũ scribat in stētis eorum diem damni dati,
et super eorũ accusas credat, et stetur sacramento accusatoris.
et si aliquis ipsorũ custodũ aliquem fraudolenter accusauerit,
et cuius dãs fuerit puniatur per potestatem in centũ soldis.
et ab officio expellatur, nullus autem de officio dñorum, uel con
siliariorũ in dicto off.º esse possit. nec ullus alius qui ẽet in domo
uel à societate hominis à uiginti annis infra. ut qd non ha
beat aliquem hominem in sua domo et familia maiorem,
uiginti annis. ad dictũ exercendũ officium cogi possit inuitus,
sed ipsũ renuere ualeat suo uelle. qd si secus fieret, in predictis
et aliquo predictorũ nullã obtineat roboris firmitatem.

De syndico eligendo, qui assignet potestati res in palatio existentes cap.º 16.

Ne res et bona dicte cõis existentia in palatio eiusdẽ, et aliis locis ha
bitatione officialium dicte terre perdantur, sed potius per cõseruati
onem, et inuentarium conseruentur. decreuerunt et ordinauerunt
qd in generali consilio dicte terre eligatur ad bussulos unus bonus
idoneus et legalis homo de dicta terra, qui sit syndicus dicti

communis, ad assignandū potestati, et aliis officialibus dicte terre campanam grossam, et paruam, literas, capsas, tabulas, et alia suppellectilia et masaritias dicti cōis, que sunt in eiusdē palatio, et etiā in domo dicti communis, habitationis cancellarie dicte terre quas res sic dictis officialibus assignatas per dictum syndicū, potestas et officiales predicti teneantur et debeant in fine ipsorū officij ipsi syndico, uel alii pro cōi predicto. et ad penam decē lib denariorū cortonen. de eius salario et in restitutionē dupli rerum nō repertarum syndicatus tempore condemnetur, simile enim inuentarium per dictum syndicū fieri uoluerunt de tuba et tubetta, quibus utitur preco dicti cōis, ac illas eo modo, quo sup. reassignare teneatur, cuius quidem syndici duret officium per sex menses. et finitis dictis sex mensibus alius eligatur cū salario decem sollorū cortonen. pro semestri. si uero in predictis, uel aliquo pdictorū fuerit dolosus, negligens, uel remissus nullū salarium habeat. et in centū sollis cortonen. per futurū potestatem uice qualibet cōdemnetur.

De custodibus fontiū eligendis cap.o 17.

.C. Ut aquas fontiū in territorio existentiū nemo contagionis labe commaculet. hac lege firmauerūt. qd potestas dicte terre, qui pro tempore fuerit. in principio sui regiminis congregari faciat consilium generale, et dominorū priorum dicte terre, in quo eligi, et nominari faciat ad bussulos septem bonos uiros idoneos et legales custodes, qui custodire debeant infrascriptos fontes. unū de contrada fontis canalis, alium de fonte fauazani, aliū de fonte scintelle. alium de fonte cannelle. alium de fonte leopardi, et alium de fonte monialiū dominarum, qui teneantur curare custodire dictos fontes legaliter. et bona fide cū omni diligentia, qua poterunt.

et denuntiare omnes personas in dictis fontibus et ipsorum quolibet
turpitudinem et bruttituram aliquam facientes quolibet die dominico
coram curia et officialibus dicte terre uel not.o damnorum datorum, et
habeant medietatem pene, et alia medietas sit comunis. et com accusa
tiones in credentia teneantur. si uero dolu, seu negligentia comiserint
in decem soldis cortonen. pro quolibet et uice qualibet puniantur.

De asstimatoribus equorum et similium eligendis. cap.o 1 A.

Quoniam ut plurimum per equorum mutuatione, uel moriuntur, uel ma
gagnantur asstimationem non congruam repetunt mutuantes. quod
com et specialibus personis eiusdem potest preiudicium generare. Ex
igitur presenti statuto statuerunt et ordinauerunt. quod potestas dicte terre
qui pro tempore fuerit, primo mense sui regiminis in consilio generali
et dominorum priorum dicte terre uinculo iuramenti debeat et tene
atur eligi, et nominari facere, ut ipsi consilio uidebitur, duos bonos
homines, et legales de dicta terra, et incontinenti electione eorum facta
omnes equos, equas, Ronzinos, et mulas de dicta terra asstimari
faciat qua asstimatio scribatur per cancellarium dicte terre. et teneatur
secreta quousque fuerit propalanda. ita quod si contingat aliqua ex
his bestiis magagnari uel mori secundum illam asstimationem comune
uel singulares persone emendent illam, non obstante quod de ipsis bestiis
uel aliqua carum dem. uenditio appareret. de qua sola emenda fiat
iuxta asstimationem predictam.

De duobus hominibus eligendis ad inueniendum
casalena, et bona dicti comunis. cap.o 1 9.

9v

Ad hoc ut iura domus et casalena, possessiones, iurisdictiones et bona dicti co(mmun)is manuteneantur et conseruentur perhenniter. Statuerunt et ordinauerunt q(uod) potestas dicte Terre, qui pro tempore fuerit, primo mense sui regiminis in consilio generali et dominorum priorum dicte Terre teneatur et debeat uinculo iuramenti eligi facere duos homines bonos et legales de dicta Terra, qui reuidere uelint omnia et singula bona co(mmun)is p(re)d(icti) ubicumq(ue) sint. et inueniri poterunt, et penes quoscumq(ue) in Terra sancti gemini, et eius districtu et casalena dicti co(mmun)is, que sunt in castro podij Azuani de Terris Arnulphorum, ac etiam siluas, prata, montes, cesas, et alia dicti communis iura que in tenimento dicti castri podii sunt. et dicti duo, ut syndici dicti communis reuidere teneantur, et debeant predicta, et ea locari facere teneatur potestas pro dicto communi. et predicti duo habeant unum notarium ad scribendum ea, que fuerint oportuna. et habeat pro eorum salario, quilibet eorum quando iret extra Terram dicta de causa quatuor solidos denariorum cortonen(sium) et ipsa bona plus offerenti et dare uolenti locentur. ad fieri potestas predictus uinculo iuramenti et ad penam uiginti quinq(ue) librarum de suo salario, et fieri faciat per syndicum dicti co(mmun)is omnium tam mobilium q(uam) stabilium dicti co(mmun)is unum inuentarium, quod deponatur apud et penes quendam bonum et legalem hominem dicte Terre per dominos priores dicte Terre, qui pro tempore fuerint, eligendum, et facto dicto inuentario, debeat per banditorem dicti communis publice preconisari, q(uod) quicumq(ue) uult de bonis ipsius communis, u(idelicet) domibus, casalenis existentibus in tenimento

dicti castri ad commune recipere ueniat ad faciendum se scribi. et quod
dicti cois ad predicta specialiter deputatus faciat unicuique uolenti
instrumentum locationis pro illo tempore quo uoluerit, et pro illo
precio, quo uidebitur dominis prioribus, qui tunc dicte terre stant
presidebunt. et si non repenientur uolentes ipsa bona recipere ad com
mum. et per consilium generale et domini priores dicte terre
eligantur quinquaginta boni et sufficientes homines dicte terre
qui cogantur per dictum dominum potestatem ad accipiendum dicta
casalena, domos, siluas, cesas, et cursus aquarum, ac omnes et sin
gulas dicti communis possessiones existentes in tenimento dicti castri
podij ad commune pro illo tempore et precio quo uidebitur declarari
per consilium generale, et dominos priores predictos, et ad di
uidendum bona predicta, prout dictis dominis prioribus, uidebitur
et placebit.

De hominibus eligendis ad inueniendum focularia cap. 20

Quia pro indicendis in dicta terra per foculare datiis oportet quod
focularium uia habeatur. ideo predicti lege firmauerunt. quod potestas dicte
terre qui pro tempore fuerit, in principio sui regiminis uinculo iura
menti eligi facere teneatur octo bonos homines de dicta terra duos
uidelicet in quolibet quarterio qui reinuenire debeant iuramento
omnes foculares predicte terre. et ipsi reinuenti scribantur in
uno quaterno cantarum pecudinarum, qui semper stet et remaneat
in armario dicti cois proviso quod predicti omnes foculares teneantur
soluere datium et collectam, que imponeretur per foculare in dicta
terra. et quod omnes illi, qui uitam, ignem, seu laborerium faciunt

perse diuisim ab alio soluere teneantur datiuam predictam. qui uero
predicta coia fecerint in alio oēj tm̄ pro uno foculari soluere tene
antur. non obstante qd plures reperirentur et essent.

Quod datiue imponantur per libram cap.o 21.

R. Cū non solum per foculare datiuas imponi expediat, uerū et aliquā
per libram. circa quod pn̄ti decreto statuerunt et ordinauerunt.
qd oēs datiue et collecte imponende in posterū per dictū commune
imponantur et colligantur per libram sicuti in catastis dicti Cōis
factis et faciendis apparet uel apparebit. nisi ex causa alia
uideratur aliud prouidere consilio generali, et dominis prioribus
dicte terre. salaria uero potestatū, census, et similia imponantur
et exigantur per foculare. pro quo potestatis salario colligen
do potestas portas claudi non faciat. ad penā uiginti quinq,
librarū denariorū cortonensiū dicto Cōi syndicatus tempore
soluendorum.

De partitis faciendis ad bussulas et pallutas. Cap.o 22

R. Ad hoc ut partita super negotiis in consiliis dicti Cōis quibuscūq,
gerendis mittantur ad bussulas et pallutas, et nō more tyrānico
exequatur. decreuerūt et ordinauerunt qd potestas dicte terre,
qui pro tempore fuerit, teneatur et debeat uinculo iuramenti,
et pena decem librarū fieri facere super quocūq, facto in cōsilio
generali et dominorū priorū dicte terre partitū ad bussulas et
pallutas. que bussule debeant esse due. una quarū sit alba. alia
uero nigra. et sint feltrate. pallutte uero sint de plumbo. que

dentur cuilibet de consilio. et sic datis idem potestas faciat partitum
repilogando particulariter, et dicendo ea que per ipsi proposita fuerunt. et
consulta per arrengatores, et dicta seu consulta diuidantur. et primo illud
1) quod sanius et utilius uidebitur pro communi mittat ad bussula albam
del sic. qui uero contrariu uoluerit, mittat palluttā suā in bussulam
nigram del non. et hoc facto dicti consiliarii capiant ad partitum
mittendo eorū palluttas in quācūq, bussulam eis, et ipsorū cuilibet
magis uidebitur et libuerit. et unusquisq, consiliarius ambas
manus clausas mittat in dictis bussulis. ita qd nō possit cognosci
ab astantibus, in qua miserint suam palluttam. quibus sic missis
sciatur per banditorem siue bayulū curie. in qua bussula plures
repeniantur pallutte. et secundū maiorem numerū palluttarum
obtineatur partitum, et scribatur per notariū reformationū, dūmodo
talis discussio palluttarū et numeratio fiat publice in bancha
palatii, in conspectu totius consilii per bay. siue precone uel can
cellarium dicte terre. et si potestas qi sit dicerem aliud iformanet.
talis reformatio nō ualeat, nec teneat ipso iure. et in centū libris
denariorū cortonensiū dicto coi de suo salario applicendorū syndicat.
tempore condemnetur. et qd in di consilio generali fiendo quaiqs
de causa due partes dictorū consiliariorum, et maior pars dominorū
priorū debeat esse presens. et qd partita obtinenda debeant uinci
et obtineri per maiorē partem ipsorū. saluo qd quando tractabitur
de expensis. illud tunc per tres partes ipsorū debeat penitus obtineri
et si aliter fieret, nō ualeat, nec teneat ipso iure. prouiso, qd si aliqs
consiliarius, uel alius fraudē cōmiserit i mittendo plures palluttas,
qs unam, in centū solis uice qualibet puniatur. et potestas et camerarius

dicte terre qui pro tempore fuerint invenire dictas bussulas sigillatas fa-
ciant vinculo iuramenti in decem dies post aperturā et publicationem
huius statuti. que per cancellarium debeant continue retineri.

De officio notarii potestatis cap.o 23.

R. 3

Ne tabelliones et officiales potestatis dicte terre queant de gerendis per
eos ignorantiam allegare. hac lege salubri statuerunt. qđ unus ex
notariis potestatis sit et esse debeat super maleficiis, et super omnibus
aliis, que sibi per consiliū generale vel dominos priores dicte terre
cōmissa fuerint. vel essent. qui notarius scribere debeat oēs scripturas
ad maleficia pertinentes, et spectantes. et oēs scripturas alias facere,
que ipsi cōmisse fuerint. ut est dictū: et qđ ipsas scripturas teneatur
et debeat ponere et mittere in quaternis ordinatis. ut de his volentibus
copiam, quorū interest, ea possit illico exhiberi. ex quibus scripturis,
primis, vel secundis nil a cōi, vel a specialibus possit percipere,
vel habere. sit etiam, et esse debeat idē notarius super custodia
dicte terre. alius vero sit et esse debeat ad scribendū omnia acta
causarum civilium. que necessaria erunt in curia dicte terre.
teneantur etiam et debeant scribere omnes alias scripturas, et oīa
alia facere et singula, que eis, vel alicui eorūdem essent cōmissa ex
forma statutorū dicti cōmunis, vel in futurū cōmitterentur eis dē
quocumq; ordine, vel scriptura. qui teneantur exhibere etiā libros eorū
ad bancū semper in palatio cōis cuilibet notario de dicta terra pro
copia habenda illi, cuius interest, que copia auscultari debeat cū aliquo
ex notariis ipsius potestatis, vel alio notario dicte terre. cui copie
et scripture potestas, vel eius vicarius suam et cōmunis auctoritatē
interponere debeat et decretū. proviso qđ si libri, pro habendo copiam
nō exhiberentur parti usq; quo habeatur copia ipsi parti terminus
non currat. et nulla persona teneatur respondere in quistionibus, denuntiationi

accusationi siue libello, nisi prius missa fuerit in quaterno dicti cois.
nec fieri possit aliqua alia accusa, inquisitio, denuntiatio, uel libellus,
nisi prius que facte essent, forent sententialiter terminate. et si aliter fie
ret quod factum esset, nō ualeat nec teneat ipso jure. et si Notarius pote
statis circa predicta in exhibendo libros, pro copia habenda, et in mitten
do scripturas in libris ordinatis fuerit negligens, in decem libris cortonen.
pro quolibet, et uice qualibet condemnetur. et potestas precise faciat
obseruari ab eis omnia supra dicta sub uirtute prestiti juramenti.
addicientes qđ nullus Notarius potestatis, uel officialis dicte terre, possit
nec ualeat facere aliquem contractum obligationis, procure, compromissi,
uel alicuius et cuiusciq, alterius conditionis et forme. ac etiā contrahen
uel dare aliquam scripturam publicā uel priuatam in ciuilibus, uel cri
minalibus alicui speciali persone, terrigene uel forensi de scripturis
eorū quas facerent, uel processorū eorū in cartis pecudinis, bambacinis.
et si ipsas scripturas exhiberent, copiarent, uel rogarent ipsos contractus
ut predictum, ex nunc, prout ex tunc ipse scripture, siue copie et con
tractus cuiuscuq, tenoris existant, sint et esse debeant nullius ualoris,
efficacie et momenti. et nihilominus suo officio sit priuatus. et infa
mis et falsarius habeatur. et si absq, alia solēnitate iuris et scrip-
ture processus, et sententia ferenda et etiam pingatur in palatio
communis cū burnia ad latus, et cū mitria in capite cū scriptura
apposita, que dicat falsarius. et qđ syndicus cōis teneatur et debe
at uirtute prestiti juramenti et ad penā uiginti quinq, librarū dena
riorū cortonen. ad petitionē cuiuscuq, petentis dicti cōis expon. resci
bere cōmuni illius terre unde esset ille Notarius, qui contra fecerit
in predictis, uel aliquo eorūdem. quomodo ipse Notarius est publicatus
in dicta terra pro infame et falsario. et potestas ad petitionē cuiusciq
petentis teneatur eum remouere, a dicto officio ad penā priuationis sui
officij. et nihilominus qui dictas scripturas detrahi fecerit, ipsis notariis

uel alicui ipsorū nomine pro quolibet et uice qualibet in decē libras cōdēnetur.
et quod dictus potestas, siue notarius sic delinquendo nō possint re
stitui ad dictum officium aliqua ratione, uel causa nisi in publico
parlamento in quo intersint ad minus quingenti homines. et quod
cammerarius cōmunis teneatur soluere salariū ad petitionem syn
dici uel partis petentis nuntio qui iuerit ad notificandū predicta
terre unde et notarius, uel notarius perpetrantes. et quicūq;
arrengauerit, uel dixerit contra predicta. in consilio publico uel
priuato, seu parlamento in quinquaginta libris cortonensibus
uice qualibet cōdemnetur. et hoc capitulū sit precisū, et tolli
non possit, uel suspendi nisi modo predicto. Quas quidē scripturas
supradicti notarius, et quilibet eorū teneantur, et debeant mittere
in quaternis ordinatis. ut prescribitur in spatio quinq; dierū absq;
aliquo salario, precio, uel mercede ad penā superius de negligentia
denotatam.

De sindico hospitalis eligendo et eius officio Cap.° 24.

C Ut pauperes et miserabiles persone in hospitali dicti cōmunis miseri
corditer pertractentur. et ut hospitale predictū et bona ipsius manu
teneantur pro pauperibus supradictis. prouidi lege firmauerūt. quod pote
stas dicte terre, qui pro tempore fuerit, primo mense sui regimi
nis teneatur et debeat uinculo iuramenti eligi facere in consilio
generali, et dominorū priorum dicte terre, unū bonū et legalem
syndicum hospitali pauperum dicte terre. iuxta portam, qui
bona ipsius hospitalis reinueniat, manuteneat et conseruet et
conseruari faciat, et de predictis bonis, et rebus, massaritiis, et
lectis hospitalis predicti teneatur facere inuentariū, et monere
hospitalarium, et eidē mandare, quod res et bona dicti hospitalis

det et teneat ad servitium pauperum. et non ad ipsius proprium usum
et ipsos pauperes ad ipsu hospitale venientes benigne et misericorditer
pertractare et recipere debeat. et tenere. et sic dictus hospitalarius man
datum ipsius syndici non servaverit, sed potius neglexerit illud. et se
sic habere voluerit. quod dictus syndicus possit talem hospitalerium remo
vere. et alium reeligere, et substituere loco sui. et sibi in toto vel in
partem officium interdicere. prout utilitas exegerit hospitalis.
et si aliqua persona male fame esset in dicto hospitali, vel in ipsu
ventura esset pro tempore, quod dictus hospitalerius ad requisiti
onem dicti syndici eam debeat removere. qui talis syndicus possit
esse laycus, sive clericus, et debeat dictum hospitale requirere duabus
vicibus pro qualibet hebdogmada. et si expedierit in predictis, con
sensus et authoritas domini Narniensis episcopi. quod ab eo miseri
corditer imploretur. inventarium vero hospitalis predicti semper
publice in eo debeat residere. et predicta potestas fieri facere tene
atur vinculo juramenti. et ad penam centum librarum cortonensium
de suo salario. et si talis syndicus esset negligens in predictis.
in decem libris cortonen. vice qualibet condenatur per syndicos, qui
syndicabunt potestatem, et alios officiales dicte terre. ipsique etiam
debeant ratiocinare de dolo gestis, et neglectis, et dictus syndicus petet
lecta et relicta, et judicia, et alia que ipsi hospitali relicta fuerint.
sub pena centum sollid. cortonensium de suo salario. et camerarium comunis
predicti teneatur et debeat de pecuniis comunis dare et solvere ipsi hospita
lerio sex libras cortonen. de quibus deinde emantur panni per dictum
syndicum pro lectis dicti hospitalis. proviso quod potestas primo mense

sui regiminis iurari faciat omnes notarios de dicta terra. quod
debeant assignare dicto syndico omnia relicta facta, et facienda
ipsi hospitali in octo dies post relictum factum sub pena centum solidorum
cortonensium uice qualibet et pro quolibet eorundem. et quod omnia relicta
ipsi hospitali facta et facienda ad petitionem dicti syndici, potestas
et sui officiales teneantur et debeant cogere et constringere fidei
commissarios et heredes testatoris, uel illius, qui fecerit relictum
summarie et de plano, sine strepitu et figura judicij. in personis et
rebus, non obstantibus aliquibus feriis, facta prius fide dicto potestati,
uel suis officialibus de dicto relicto per testes, uel instrumenta. et si
dictus heres, uel fidei commissarius essent clerici, uel non subiecti
jurisdictioni dicti comunis, requiratur Diocesanus, quod placeat sibi dictum
clericum, uel non subiectum cogere et constringere ad dicta relicta
dicto hospitali soluenda. et quod potestas teneatur quolibet mense
pro hospitalerio et syndico predictis mittere et ab eis et ipsorum quo
libet per sacramentum exquirere si sciunt aliquem, qui dare teneatur
aliquam pecunie quantitatem, uel aliquid hospitali predicto. quod ipsi duo
debeant potestati assignare.

De pena arrengantis ultra proposita. cap.o 25.

N e oratores transgrediendo terminos ualeant ultra proposita arrengare.
statuerunt et ordinauerunt, quod nullus consiliarius consulat uel arrenghet
ultra proposita. nec etiam repetat dictum alterius consultoris. qui uero
contra fecerit in quinque soldis cortonensibus per potestatem de facto
uice qualibet puniatur.

Quod nullus intret consilium sine licentia cap.o 26.

.C. cu testante catone nemo non uocatus ad consilium debet dirigere calles suos. quapropter temerariorum uersutiis obuiantes statuerunt quod nullus intrare presumat palatium dicti comunis, dum esset congregatum consilium generale et dominorum priorum terre predicte sine licentia potestatis, et uoluntate ipsius consilii. qui uero contra fecerit in decem solidis cortonensium per potestatem uice qualibet puniatur.

Quod medici non cogantur acceptare aliquod officium cap.° 23

.C. Ut imbuti scientiis, et presertim medici, quibus conceditur aliqualis prerogatiua non grauentur inuiti. decreuerunt et ordinauerunt quod nullus medicus possit grauari inuitus de aliquo officio, excepto quod de officio consiliarie. nec etiam cultor damne eligatur inuitus. et si secus fieret, ipsa electio non ualeat ipso iure. et potestas ipsos non cogat sub pena decem librarum denariorum cortonensium. dicto comuni de suo salario soluenda.

De instrumentis venditionis factis in fraudem cap.° 24

.R. 54 Ad obuiandum malitiis fictitie contrahentium. statuerunt et ordinauerunt. quod si aliquis uendidisset possessionem aliquam occasione alicuius cure, uel cautionis, quam pro eo fecisset, uel aliquam obligationem uel depositum fecisset alicui. et post tempus diceret uenditor dictam uenditionem factam fuisse pro cura et cautela uen. recipientis. et hoc posset probari per legitimos testes, uel publicam famam decem testium fide dignorum approbatam quod ipsa uenditio fuerit facta pro cura ipsius, et de ipsa cura esse sibi integre satisfactum. uel satisfacere in effectu. potestas ad petitionem petentis faciat huiusmodi instrumentum cassari et cancellari intra spatium quinque dierum, quamuis cuique emptor huiusmodi esset in tenuta, et possessione dicte terre uendite. et uenditorem in possessionem inducat. si uero aliquis fecerit instrumentum alicui uel apud aliquem occasione pacti, tempore retroacto, uel quocumque tempore de aliqua

14v

quantitate pecunie, uel in re. idem tale instrumentum cassetur ad petitionem petentis dummodo probetur per quattuor testes de credulitate fide dignos uel per notarium, qui tale instrumentum conscripserit et duos testes de fama uel credulitate quod dictum tale instrumentum fuerit occasione pacti confectum non obstante quod si dictum tale instrumentum apparere fuisse confectum in forma mutui uel depositi. ad hoc ut predicti testes habeant in bonis pro quolibet in catastis dicti comunis ducentas libras, et sint bone opinionis et fame. non obstante aliquo processu facto, sub uirtute prestiti iuramenti et ad penam uigintiquinque librarum cortonensium. presumantur etiam simulate et fictitie venditiones facte de bonis quibuscumque que post venditionem possideantur a venditoribus per tres annos et ultra pacifice et quiete et emptor in sua libra accatastari non fecerit, uel de eis datias et collectas non soluerit, casque potestas teneatur et debeat uinculo iuramenti cassari, et cancellari facere ad petitionem cuiuscumque petentis.

De privilegiis et instrumentis comunis recondendis cap.o 29

ythis

Ne Privilegia et Instrumenta et alia dicti comunis iura Perdantur sed potius conseruentur illesa Hoc inviolabili decreto firmauerunt quod potestas et Consiliarii dicte terre qui pro tempore fuerint teneantur et debeant Vinculo Juramenti et pena statuti lib: Cort. pro quolibet dicto comuni soluendo tempore sindicatus et in fine eorum officij infra octo dies post publicationem huius statuti fieri facere Vnam arcam seu Cassam in qua reponatur et collocetur omnia privilegia Instrumenta iura et Carte dicti comunis ac

.R. Unu ex Catroris cois pdcj quj qdi cassa pmoueat 2 ri
ponat in sacrestia loci S.ti Franci de S.to geno 2 sit cla
usa cu tribz clavibz una qrum teneat p guardianu
dcj loci alia p unu ex dnis priorib dce terr pbiore 2
alia p Camerariu cois pdcj q p tpe fuerint qui cappe
cassa conuocatis dcis claues tenentib cu expedierit api
at p dca cois Jurib ostedendis 2 aliter apiri no pos
sit transgressores aute ut dolu in his pdictoru
quolibet ommittentes in Centu libz p qlibet 2 uice
qualibet codenetur

De ordine Consilij faciedi Cap.o 30
et q bona cois no alienet nec donetur

.R. Cum sepius expediat p dcj cois negocijs exequedis generale
13 cosiliu cogregarj. Igitur sup his salubriter puidedis. Statue
rut 2 ordinauerut q potas 2 quis alius officialis dce
terr no possit nec debeat bandirj facer aliquod cosiliu nec
in ipo aliqd pponere reformare seu mittere ad partitu
sine licentia deliberatione 2 uoluntate dnor prior dce
terr q p tpe fuerint ut maioris partis eor sed qties
occurrerit fierj debere cosiliu generale nu cuidus potestas
2 qlibet alius officialis dce terr teneat 2 debeat Vin
culo Jur.ti ipos dnos priores cogregarj facere ad delibe
radu primo d cosilio faciendo 2 de his que debeant in
eo pponj et Predictis deliberatis possit bandirj fierj co
silium 2 pponj in eo et si aliter fieret no ualiat
nec teneat ipo iure et Potas 2 alius officialis dce terr
q cotrafecerit Centu libz pena incurrant. Proviso q no

Possit aliqd in aliq cosilio reformari seu ad Partitu mitti
nisi servat forma que supius est expsta Et hoc officiales
pdci observar teneant sub dca pena Si vero post
deliberatione & bandimentu dci cosilij aliqd occurrerit
necessario pponendu q illud ppori possit ac si deliberatu
fuisset no obstante q forma no fuisset ut pmittit
pservata Nullus .n. de dcis omib prioribus voce eius
alijs cocedere ut relinquere possit sed solumodo ipi ut
maior pars ipor pter debeant Interesse Et si in dco
cosilio tractat de expesis dci cois ut d alienatione
& cocessione bonor dci cois & secor hospitaliu tnc
vinci & obtineri debeat p ~~duas partes dci cosilij~~ tres
partes dci cosilij exequattor Et si tractaret in dco cosilio donar
ut dotar aliquas mulieres d bonis dictor hospitaliu
tnc vinci & obtineri debeat p tres ~~duas partes~~ partes ut s
& p dicta cosilia coformia p diversos priores sed
& si aliter fieret no valeat nec teneat ~~et~~ priores
q cotra fuerint teneant reficere dcis hospitalibus
de eor ppriis bonis & si d alijs negociis in dco
cosilio tractat tnc sufficiat vinci p maiore parte &
si pdca fuerint vicda viva voce similiter no valeat
nec teneat ullo pacto

.II. Ut terra sollers et vigilis circa viarum manutentionem circa
20 terram existentium habeat et ne periculosis impediant earum de
creverunt et ordinaverunt quod in consilio generali eligantur
quatuor boni et sufficientes viri videlicet per quarterium dicte terre
unus qui teneantur et debeant vinculo iuramenti videre vias
et platias Intra dictam terram et burgos eius quolibet mense
et liberas et aptas facere retineri et similiter extra terram
viarii facere teneantur et si aliquid apertum vel occupatum appositum
vel quoquo modo impeditum occupantes apprehendentes cultivantes
impedientes quoquo modo vel ut supra teneantur et debeant remo-
vere reaptare et impedimenta removere Infra terminum
octo dierum a die Intimationis fiende per dictos viarios
sub pena viginti solidorum pro quolibet die quo steterit in
mora dummodo pena non excedat summam decem librarum et
nihilominus teneantur viam reaptare Et si quis cultiva-
verit viam vicinalem et communalem et eam in suam utilitatem
converterit totam vel maiorem partem talis appensor in-
cidat in penam decem librarum denariorum Et viarii predicti teneantur
ire ad videndum dictas vias ad petitionem cuiuscumque pe-
tentis sub pena viginti solidorum pro quolibet et semel du-
ctis teneantur notarium potestatis qui scribat precepta per vi-
arios fienda et viarii pro qualibet via sufficiant
duo et habeant auctoritatem ut dicti quattuor et per
viam in dictis consimiliter debeant per viarios terminari Et si
aliquis limes maceria vel ingibramentum caderet in via de pos-
sessione alicuius ille de cuius est possessio teneatur et debeat
elevare ad petitionem tenentis possessionem ex adverso et vie commu-

16v

naler aptet q eorum dumodo no fuerint dirute culpa ad iacentiu q tunc teneat qui fuit culpa — vie vicinalis ap tet q adiacentes

De datiis solvendis de Possessionibus no adcatastatis 32

R. Cum omne grave est, qd a multis debet, et pauci psolvunt, ea ppter statuerunt et ordinaverunt q de quibus — singulis — Possessionibus in districtu — territorio s[ti] geri situatis sive sint posite et adlibrate in Catastis dicti cois sive no posses sio — quocumque et qualitercumque ad eos pvenerint de quibus terris et Possessionibus pcipiunt fructus teneant — debeant huiusmodi Possessores quicumque sint et cuiuscumque status — conditionis exi stant oes — singulos datios et collectas in posterum po nedas p comune dicte terre solvere cu effectu p ipsis possess et terris. Proviso tamen q si huiusmodi possessores terrarum pdictarum vel pceptores fructuu venerint infra terminu statuendu p potestatem dicte terre ad assignandu ipsas possessiones cora ipso pote vel cora aliis officialibus adcatastatoribus q ponerentur p dicto Coe et ipsas possessiones adlibrari adcatastari et poni fecerint in eorum Catastis et libro q ipsas datios impositos usque ad pstituti diei de terris in dicto solvere minime te neantur sed oes datios in posterum imponendas p coe pdictum solvere teneantur. Si vero possessores vel ipsarum terrarum fruc tuu pceptores vel q in pterito pceperint infra ipm term. imponend p ipsm potem ipsas no venerint ad assignandu et ad faciendu allibrari scribi poni — adcatastari in libro eorum et Cata

sto predicto: teneantur et nunc et debeant dare datiares et collectas impositis in dicta terra a duodecim annis intra proximi preteritis soluere et de eis integraliter satisfacere cum effectu secundum comunem extimationem de ipsis terris faciendam per quattuor homines eligendos per generale consilium Et omnes Priores et potestates dicte terre teneantur et debeant vinculo iuramenti et ad penam C. lib: Corti de suo salario: primo mense sui regiminis predicta omnia et singula fieri facere et executioni mandare ac per totam terram in locis consuetis per primo secundo tertio et peremptorio bando ad dictam penam facere alta voce publice subastari

De Venditionibus rerum stabilium de quibus Venditores non sint in Possessione Cap. 33

Cum non nulli reperiantur fictitie contrahere et impignorare quod non possident in vendendo: Idcirco ipsorum lucrativis hyatibus obviare volentes presenti lege firmaverunt quod si alique venditiones fuissent seu fuerint facte per aliquam personam dicte terre de possessionibus terris domibus vel vineis, dicti venditores vel venditrices non fuerint in possessione tempore dicte venditionis facte vel ante, quod dicte tales venditiones sint et esse debeant nulle et nullius valoris efficacie et momenti Ac et pro cassis irritis habeantur: Et presumantur dicte tales venditiones esse ficte et simulate et per ipsas factas in fraudem alterius et creditorum Ac et titulo lucrativo Et potestas et quilibet officialis dicte terre teneantur et debeant possessione ad petitionem Cuiuscumque petentis ipsas tales venditiones habita fide de predictis Infra spatium viginti dierum cassari et ad nullari facere et cassas irritas pristinis Virtuti opositi Iuramenti et pena viginti librarum denariorum dicto Comuni soluendorum pro scindicatus

17v

De bonis hospitalium ecclesiarum et aliarum miserabilium personarum restituendis Cap.o 34

c. Ut omnimoda provisionis obviet' provida deliberatione firmaverunt quod quicumque habuerit aliqua mobilia seu stabilia bona ecclesiarum hospitalium pupillorum orfanorum vel viduarum quoquo modo quocumque titulo vel colore indebito: infra quindecim dierum spatio debeat restituere cum effectu Alioquin potestas dicte terre ad penam .L. librarum cortonensium de suo salario ad petitionem cuiuscumque petentis dictas miserabiles personas et qualibet earum in possessionem re mittere corporalem et in dictam defendere exceptione aliqua non obstante

De Pacibus fiendis Cap.o 35

R. Utinam circa pacis dispositionem et reformationem spiritus sanctus corda nostra illuminare dignetur et taliter inspirare ut heredi

c. 5. tate pacis quam unigenitus dei filius in suo testamento reli quit pacem meam do vobis pacem meam relinquo vobis potitiva ipsa valeamus Hac lege inviolabili decreverunt quod potestas dicte terre qui tempore fuerit una cum domino prioribus teneatur et debeant in principio mensis martij quolibet anno eligere quattuor homines discretos paciarios duraturos per annum qui te neantur et debeant una cum potestate et dominis prioribus procurare fieri facere inter quoscumque homines dicte terre odium vel inimicitiam qualitercumque habentes pacem firmam solidam et perpetuam perpetuo valituram et quod faciant remitti et remittant iniurie et offese reales et personales hinc inde illate et inimicie inter ipsas partes omnia de bono in melius cum virtute pacis augeantur et quod contrariis

distruant et ipsdem potas 2 cons priores ipsdi facere teneat virtute ipsitis Iuramenti 2 ad penam Centum librarum cortonensium

De reconciliatione viri et uxoris C 36

Evangelica tuba necessitate aliquando scandala exoriri et maxime inter hos quos fastidit deus homo separare non pot. Hac igitur lege statutaria decreverunt quicunque vir et uxor dicte terre in discordia fuerint ovius rei causa simul non habitarent et non retractarent se invicem more debito, quod potestas et sui officiales ad instantiam cuiuscumque petentis debeat coger ipsos ad reconciliandum se invicem et habitandum simul ut vir et uxor dum tamen marito sit de dote idonee cautum ut sibi eius dos fuerit persoluta. Et si aliquis ipsorum Contempserit precepta dictorum potestatis vel sui officialis in hac parte in XXV libris Cortonensibus vice qualibet puniatur. Et si potestas vel sui officiales in his fuerint negligentes in L lib. cortonensium pro quolibet et vice qualibet sindicatus tempore condemnetur

De forensi non detur copia processus facti contra eum Cap 37

Ne maleficia remaneant impunita, et ne processus infringi valeant quovismodo, Statuerunt et ordinaverunt quod nullus forensis committens iniuria vel offensa contra aliquem personam in dicta terra vel aliunde contra quo vel quem procederet per offitiales vel curia dicte terre vel procederet in futurum, non exibeat copia huius processus vel sententie inde late per aliquem notarium terrigena vel forensem, nec ipsam copiam potestas vel sui officiales faciant alicui exiberi ne ipse forensis impune remaneat de ipso mallo vel excessu nisi huiusmodi forensis vellet comparere coram

18v

curie dce terr et satisdar de parendo mandatis et pena
soluenda aut se cum dca concordar sicut videbit et
placebit consilio generali et dnis prioribus dce terr si quis
contrafecerit in predictis in centu libris cortonensibus vice
qualibet codempnet et pro falsario habeat et pigni debeant
in palatio dicte terre suis sumptibus et expensis

In fauore magrorum lapidum et lignorum et aliorum artificium cap 38

Artifices et magri ad petitione alicuius no graventur inuiti
Hac lege firmaverunt quod si potas aut officialis dce terr mandaret
seu mandasset alicui magro lapidum aut lignorum aut quocumque alio artifici
quod faceret aut fecisset aliquid opus ad petitione alicuius
specialis persone, quod huiusmodi magr aut magri si plures fuerint non
possit aut possint occasione dicti mti in aliquo damnificari nec
contra eum vel eos procedi aliqua ratione Addicientes quod in operibus
publicis et necessitatibus dicte coitatis liceat potati aut officialibus
ad petitione dnorum Priorum mandatum facere magro aut magris et
alijs artificibus de faciendo opera dicte cois solutis eis competenti
mercede et si secus fieret no teneat nec valeat ipso iure
et officiales quod contra eum aut eos procederent in vigintiquinque libris
cortonensibus pro quolibet et vice qualibet codempnet tempore sindicatus

Quod no fiant expense per acconcimine palatij et cancellarie
sine licentia consilij cap 39

Ne expensas fiant inutiles statuerunt et ordinaverunt quod in
palatio cois dce terr et cancellaria preparatione et acconcimine
ipsorum aut pro aliquibus suspectilibus aut rebus intus palatij aut
officialis dce terr ne aliquo modo no possit aliquid expendi
de bonis pecunia aut auer dcte cois nisi de licentia dcti
consilij generalis et dnorum Priorum dicte terre, et si aliter fieret
cui fieri fecerit de suo proprio soluere teneat et potas suique
officiales et famuli debeant esse contenti domibus dicte cois

De forma contractus facien[di] ca[pitulum] 40
et eius mercede

~~Nec alia peter possint~~

R. Quonia[m] no[n] solum ad tabellionum pericula p[ro] contractus et i[n]strumenta
in libris originalib[us] no[n] rescriptos redundar dignoscit[ur] ver[um] et
i[n] contrahentiu[m] detrimentum non modicam dispendium et
jactura[m]: qua propter Cupientes taliu[m] habere adhibere
medelam, Hoc decreto inviolabili statueru[n]t et ordinaveru[n]t
q[uod] quicu[m]q[ue] de d[i]cta terra not[arius] vel degens i[n] ea rogabit vel stipulabit
aliqu[em] contractu[m] cuiuscu[m]q[ue] negocij i[n] d[i]cta terra vel eius districtu,
Primo et ante o[mn]ia ipsum contractu[m] scribat i[n] p[rese]ntia partium
i[n] quiterno seu bastardello saltem substantialia si contractu[m] totu[m]
i[n]um scriber[e] no[n] ~~contingat~~ ad pena[m] dece[m] librar[um] den[ariorum] cort[onensium] pro
quolib[et] contractu[m] vice qualib[et] et quolib[et] eorunde[m] et ipsorum
cuiuslib[et] p[er] potestate[m] q[ui] pro tempor[e] fuerit auferendorum
i[n] facto, de qua pena dictus d[omi]n[u]s no[n] possit gratia[m] aliqua[m]
facere Et in quolib[et] instrumento sufficiant duo testes In testa=
mentis vero septem testes et i[n] codicillis Et i[n] donationib[us] causa mortis
tres testes quib[us] i[n]strumentis servata forma predicta plena adhibeat[ur]
fides Et si aliter fierent q[uam] mo[do] predic[t]o no[n] valeant nec teneat ip[s]o iur[e]
Et p[ro] quolib[et] rogitu i[n]strumentis not[arius] habeat p[ro] mercede baiocchos quatuor
p[ro] quolib[et] i[n]strumento et tantunde[m] p[ro] obstentione cuiuslib[et] instrumentis
extra iudiciali Pro quolibet vero rogitu testamentor[um] et codicillor[um] et dona=
tionis baiocchos decem Pro extractione

19v

De stratis cois astandis cap.o 41

Ut a transeuntibus per quatuor stradas dicti cois progressus liber habeat, Hac lege firmaverunt quod

Unicuique per potatem iustitia administret Cap.o 41

N. Cum plerique per rectores et officiales terrarum tam comuni quam specialibus personis iustitia ministret, Statuerunt et ordinaverunt quod Potes et alij officiales dicti terre teneantur et debeant vinculo iuramenti unicuique servare iustitiam In procedendo pronunciando interloquendo sive sententiando, ut aliquis contra iustitiam non ledat, Et alia superflua minime fieri permittat. quod si non fecerit, In eo quod damnificaverit aliquem, deus potestas teneatur parti lese et etiam in expensis in quibus scindicatus tempore debeant irremissibiliter condemnari

Ut non molestetur domus causa Inquilinis Cap.o 42

C. Ad officialium furores obviandum Cum aliquando prerumpunt vel innovant in domibus vel in rebus ad pensionem inquilinis locatis, tam pro debito eorumdem Hac lege firmaverunt quod pro delicto, Inquilinis vel conductoribus domus vel alterius rei non posset fieri aliqua noxia novitas sine damnum in dicta domo vel re per aliquem rectorem vel offitialem dicti cois vel aliquam aliam personam, Qui vero contra fecerit in quinquaginta libris corrigi vice qualibet condemnetur statuto aliquo supra vel infra posito non obstante

Quod potestas et eius offitiales teneantur ire ad videndum questiones
Cap.° 43

Finem litibus imponere cupientibus statuerunt et ordi=
5 naverunt quod potestas dicte terre qui pro tempore fuerit
et sui offitiales teneantur et debeant vinculo iura=
menti et pena decem librarum den. cort. pro quolibet et
vice qualibet, ire et accedere ad videndum questiones
lites et seretia intus et extra dictam terram
sicut fuerint requisiti infra tres dies post
requisitionem predictam ad petitionem cuiuscumque
petentis, ~~quousque non invenit~~ dictasque lites et
questiones diffinire et terminare Et pro suo salario
et mercede dictus potestas contemptetur si fuerit
extra destrictum dicte terre pro carlenis duobus pro qualibet parte
Intus vero destrictum pro baiocchis decem pro qualibet ipsarum partium Intus
vero dictam terram pro carleno uno pro qualibet parte et ultra petere non
possit ad penam decem librarum cort.

De anitis et cloacis Cap.° 44

Ne fetor orribilis ex cloacis et similibus oreatur
151 statuerunt et ordinaverunt quod omnes dicte terre
habentes latrinas tam intus dictam terram quam extra
videlicet in menijs communis, debeant dicte latrine ire per
murum cooperte muro vel latribeam calce usque in terram
et ibi facere foveam muratam calce et rena et cooperta
modo predicto taliter quod inde non veniat fetor sub pena
sex librarum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet
Et si quis habuerit anitas vel cloacas debeant ipsas
claudi facere Et liceat unicuique ipsum facere claudari
expensis adiacentium taliter quod excrementa vadant per dictam
chiavicam usque quo ex inde non sentiat aliquis fetor
Et potestas et sui officiales illud fieri faciant dictis adia=
centibus ad istantiam cuiuscumque petentis sub pena vigintiquinque
librarum cort. tempore sciadicatus solvendarum pro qualibet vice

Et potestas dicte terre debeat assignare competentem terminum dictis adiacentibus ad conficiendum dictas clavicas et contrafacientes incidat in penam quatuor librarum cortonensium pro quolibet et qualibet vice Et nullus in dicto anditu possit uel debeat proicere aliquod ingombramentum ad penam decem solidorum cortonensium et illud debeat remouere, et liceat cuilibet in andititis cloacas habere clausas modo superius enarrato, ut fastidium et turpitudo fieri non possit, statuto aliquo sub uel infra posito non obstante

De cereis et candelis Cap. 45

Malitiis spetiariorum et fraudibus ceras maxime fabricantium obuiare putantes, Hac inuiolabili lege statuerunt et

153 ordinauerunt quod per quoscumque in dicta terra circa laboratores cerei, et candele fiant de pura et legali cera sine aliqua mistione, nec in eis mitti debeat nisi papirus de bambace Et in quolibet cereo traiectato inmitti debeant pro qualibet libra cere due octaue tantum dicti papiri et de candelis tantundem pro rata Qui uero contra fecerit in quinquaginta libris cortonensium pro quolibet et vice qualibet condempnetur Et potestas in dicta pena per apothecas in quibus predicta venduntur teneatur et debeat diligenter inquirere et inquiri facere ad minus semel in mense, Et per ecclesias in festo sancti ... ire ad inquirendum: Et repertos culpabiles in dicta pena punire et condempnare quequidem potestas per dictam terram singulis mensibus banniri et publicari facere teneatur

Q qui nō fuerit cōtinuus habitator nō possit hēre aliqđ ī ea Cap. 46

R Quoniā indecēs est q forenses nō habitantes continue ī dicta terra habeant aliqđ offitium ī cōi, statuerunt et ordinauerunt q nullus forensis qui non fuerit continuus habitator a vigīti annis ante et non possederit ī bonis stabilibus ~~...~~ đ suo proprio usq ad quantitatē ducentoꝝ ducatoꝝ: non possit nec ualeat hēre aliqđ offitiū in dca terra nec eligi ualeat ullo modo et si electus fuerit talis electio nō ualeat nec teneat ipso iure, Et si inde electus talē electionē acceptauerit penā centū solidoꝝ incurrat Et eligēs in viginti sold. coꝝ puniat' Et potas ad petitionē cuiuscunq teneatur procedere cōtra eos et ipsas penas ab eisdē exigerē Quod cap. capitulū idē potas p loca dicte terre solita ī principio sui regiminis publice faciat subastarj Addicientes q q cōtinuo ī dca terra nō habitauerit nō possit ī eius territorio aliquas bestias idomitas retinere nō obstante q fuerit electus pro terrigena

+ Q fontane cōis aptentur Cap. 47

Ne Homines dicte terrē propter aquaꝝ penuriā propterea ualeant detrimentum: statuerunt q fontane dicte cōis aptentur et reparent' ope et sollicitudine potestatis et alioꝝ officialiū dicte terrē infra duos menses īter principium eoꝝ regiminis itaq in eis aqua cōmode possit colligi et haberi et nullum patiat' defectum, Si uero potas et alij offitiales in hoc fuerint negligentes tepidi ut remissi in decem libris coꝝ p quolibet et uicequalibet tempore sindicatus cōdanētur

De forensibus in dca terra cōmorantibus Cap. 48

— Ut in dca terra laboratoꝝ artificiū bone conditionis et fame copia habeat' Inuiolabili lege firmauerūt q quicunq forensis artifex ut laborator bone conditionis et vite voluerit habitare in dictā terrā ad exercendū fideliter artem suā ut laboritium primo et ante oīa dictus talis forensis debeat obtinere licētiā ab Ill.mis Dnis dcē terrē de cōmorando et habitando ī dca terra et territorio q si nō fecerint nullatenus receptentur ī dca terra et territorio Et potestas ut sui officiales dcē terrē ex offitio ut ad petitionem

Cancellarij vel cuiuscumque de populo dicte terre dictos tales forenses expellere debeat a dicta terra et eius territorio sub pena centum librarum denariorum Cortonensium tempore scindicatus condemnandus. Et si licentiam tali forensis a dictis Magnificis obtinuerit observatis conditionibus ab eisdem Magnificis obtentis, quod tunc dictus forensis per decem annos continuos sequendos sit immunis a quibuscumque factionibus realibus et personalibus dicte terre, salvo quod si libram habuerit vel infra dictum terminum aliquid emerit in dicta terra et eius territorio quod tunc teneatur et debeat pro eo quod possederit solvere in dicto comuni datias pro libram imponendas ex eo quod aliter pro eo suum possideret. Et quod spatio dictorum decem annorum dictus talis forensis vel aliquis ipsorum non possit nec debeat habitare in muris comunis dicte terre nec infra dictos muros domum emere, nec aliquis de dicta terra gratis vel ad pensionem eis vel alicui ipsorum domum mutuet vel locet ad penam vigintiquinque librarum Cortonensium pro quolibet et vice qualibet absque licentia dominorum priorum dicte terre qui pro tempore fuerit.

Statuentes insuper quod nullus exbanditus vel Rebellis S.ti Romani Ecclesie et comunis dicte terre nec homines et persone male conditionis et fame non possint nec debeant stare morari vel habitare in modo in dicta terra et eius districtu totaliter expellatur: eandem immunitatem habeant etc.

De terris de quibus dicto communi collecta non solvitur Cap.o 49

Quicumque dederit datium vel abstulerit aliquid de aliqua possessione
de qua dicta non solveret dicto communi, ad penam nullam solvendi
teneatur, nisi dicta possessio esset propria alicuius ecclesie vel hospitalis
vel extra territorium dicte terre, Et quod nulla persona audeat
vel presumat huiusmodi possessiones laborare vel colere ad penam centum
solidorum cortonensium et nichilominus datium solvere teneatur pro ipsis terris
secundum allibratum de ipsis positum in catasto dicti communis: Addicientes
insuper quod omnes et singuli laboratores terrarum bonorum et possessionum
forensium quorumcumque existentium in territorio dicte terre vel intra
dictam terram debeant accatastare et poni facere in catasto
et libra communis dicte terre, antequam dictas possessiones et bona colere
incipiant vel et laboratores vel domini ipsarum possessionum et bonorum
teneantur et debeant dare et prestare in dicto communi bonos idoneos
fideiussores et cautiones approbatas per camerarium dicti communis
qui pro tempore fuerit de solvendo omnes et singulas dationes
tam impositas quam et imponendas per commune in dicta, et et facere
et portare omnia et singula honera realia et personalia que
iuridice fieri deberent pro dictis possessionibus et bonis accatastatis
ut supra, que quidem per loca solita dicte terre publice bandiantur
infra quindecim dies post publicationem presentium statutorum
Contrafacientes autem si fuerit dominus rei in quinquaginta libris
cortonensium condemnetur: Laboratores vero in quinque libris cortonensium pro qualibet
et vice qualibet condemnetur: Et potestas dicte terre qui pro tempore
fuerit omni mense vinculo iuramenti sollemnem inquisitionem facere
teneatur et repertos culpabiles in quolibet casuum predictorum punire
et condemnare: Et quibuslibet in dictis casibus et premissorum quolibet
liceat accusare et denumptiare et ipsius sacramento credatur et
teneatur in credentia, Et de omnibus quantitatibus pecunie que dicto communi
pervenerint in commune talis denumptiator habeat et habere debeat
sextam partem

22v

De fiat registru de oibus terris Hospitaliu s.ti bart.i et s.te Chaterine Cap. 50

.R. Item statuimus et ordinamus q. de oibus terris et possessionib. et iurib. Eclesiaru s.ti bart.i et s.te Chaterine fiat registru publicu et autenticu auctoritate consilij populi et cois dicte terre s.ti gen. In quo destense scribant' oes terre et possessiones dictaru Hospitaliu separatim quas tenet et possident dicti hospidales et comune et olim tenuerut et possiderut et qd feuda antiqua et terr. icen=suate reinueniant' et in dicto registro penitus et i totu describant' quoquo modo

De collectores alicuius datiue post quidecim dies debeat redder' ratione Cap. 51

.C. Item statuimus q. si aliquis fuerit electus cultor alicuius datiue ut suprastans alicuius operis cois ut collectoru alicuius pecunie infra quidecim dies post completu tempus operis ad qd fuit electus debeat de receptis et datis p. eum reddere ratione, cui ut eis qui p. comune predictu fuerint ad predca deputati Et si per deinz comune no fuerit aliquis deputatus Infra eunde quidecim diez terminu quicquid superaret ut haberet camerario dicti cois et facer. poni in introitib. dcs cois facta primo ratione p. ratioci=natores dicti cois, qd si no reassignauerit et dederit dicto came=rario infra dictum terminu a dco termino i antea si quo tempore fuerit ab eo exacta ratio et reperto aliquid habere illud teneatur et debeat restituire duplicatu

De qn tractat' i cosilio de negotio alicuius p.sone Ille talis no possit in dco consilio interesse Cap. 52

.R. Item statuimus q. quotiescumq. tractaret' in aliquo consilio publico ut priuato de facto alicuius spatis ut spatiu personaru dicte terre tunc priores dce terre et totus sub debito p.stiti Iuramentu faciant receder' de dco cosilio illu ut illos quoru interrerit ut interesse poterit et eos quos tangeret ut tangerr. posset id de quo tractat' i ipso consilio ut consilijs, Et ipse tales persone nullo modo sint presentes et hoc publice bandiri faciant i ipsis consilijs

Cap. 53

E Ad obviandum scandalis que ex venditionibus et emptionibus aliquando
29. oriri solent inter convicinos et pro iure congruo hac presenti
lege statutaria firmaverunt quod omnes habentes possessiones
et domos in terra predicta et eius territorio tam terrigene
quam forenses illas vendere vel alienare volentes talis venditor
teneatur et debeat dictam rem stabilem vendere convicino cui magis
adheret dicta res vendenda et maiorem habet possessionem convicina
si talis vicinus habens maiorem possessionem emere voluerit. Sin autem
alio convicino vendere teneatur et hoc pro iusto pretio si ipse partes
convenerit sin autem ad extimationem duorum hominum communiter
eligendorum Nec prosit tali venditori si in dicta re vendenda ultra ~~[illegible]~~
extimationem predictam inveniret et nichilominus dicto convi=
cino modo predicto vendere teneatur Et si tales vicini dictam rem
emere noluerint liceat dicto venditori vendere cui voluerit
forensibus semper exceptis de qua quidem oblatione fienda per dictum
venditorem predictis convicinis ac in repudiatione appareat
manu publici notarii vel apud acta curie Et si aliter factum
+ fuerit instrumentum sit nullum et liceat dicto convicino facta
alicuius depositione in pretio possessionis predicte secundum
extimationem fiendam ut supra de dicta possessione et domo propria auctoritate
et sine decreto alicuius iudicis corporalem possessionem accipere et
pro sua tenere Et potestas pro tempore teneatur et debeat
vinculo prestiti iuramenti et ad penam quinquaginta lib. cor. ad peti=
tionem cuiuscumque petentis predicta executioni mandare Et predicta
locum habeant in contractibus alienationum et omnibus aliis instrumentis
conventionalibus quibuscumque exceptis pro dotibus pro quibus liceat tradere
possessiones et domos predictas Et si venditor vel emptor
contra fecerit incidant in penam centum lib. cor. pro quolibet et
vice qualibet

23v

De ordine servando in colonos cap. 54

R. Ad tollendu lites et questiones que oriri possent inter locatores et conductores prefati lege firmaverunt quod si quis conduxerit aliquam

3. possessione ab aliquo pro uno laboritio tantu ipse colonus teneat dictam possessione quatuor vicibus cu semine arar temporibus congruis bene et diligenter ad usu boni coloni et si ipse colonus deficeret in arando pro qualibet aratura amittat quarta parte fructuu sibi evenientiu tam de arboribus quam de blado ibi seminato applicatur dicto locatori Teneatur colonus predictus in possessionibus cudalis liganizar omnes arbores fructiferas ante festu Sancte Marie augusti illius laboritii quas si non liganizaverint habeat tertia parte dictorum fructuu arborum et alie due tertie partes sint locatoris Et pro uno laboritio laborator non possit habere nisi fructu unu ex dictis arboribus vel fructus novalis seu magesis fructus vero arborum messo grano omnes sint pro locatore Sitque in arbitrio locatoris divider bladu granu et similia in agro messo que etiam Conductor teneat divider et locator eligere quod casus tolli non possit quoquo modo.

Quod Zingari non possint comorari in terra S. Graminy nec eius teritorio Cap. 55.

R. Ne furta committant in dicta terra et eius terit. sub [illegible] zingari hac presenti lege firmaverunt quod nullus de dicta terra nec habitantes in ea et eius terit. possit receptar zingaros in domibus [illegible] aliquo nec eis vender nec donar panem nec vinu sub pena unius scuti pro qualibet die quo eos receptaverit et qualibet vice et pro qualibet persona que eidem dicta vendiderit Adicientes quod nullus etiam possit a dictis zingaris emere aliqua bestia nec rem aliqua mobilem sub pena dupli rei empte et nihilominus habens emptor teneatur et debeat dictam rem seu bestia vero domino restituer absque aliqua alia restitutione sibi fienda de pecunio solutio in dicta emptione sub eadem pena Et si dicti zingari ex [illegible]

hospitiū acciperent in possn̄e alicuius Ille talis dn̄s possessionis statim
q̄ fuerit sibi Intimatū teneat̄ et debeat ir̄e ad expellendū eos de eius
possn̄e et si dicti Zingari ex se starent in aliquo loco liceat oibus d̄ dc̄a
terra sine cōsensu Curie accedere ad eos expellendos et derobandos absq̄
aliq̄ pena

Cui sit applicate pene soluēde p̄ l. d. et offitiales Cap. 56

8 R. Item statuimus et ordinamus q̄ si dn̄s l. d. ot sui offitiales
fuerint negligentes in obseruādo Capitula cōtenta in uolumi
ne p̄ntis statuti et tempor̄ scindicatus fuerint cōdēnati
in aliq̄ pena ob nō seruatis statutis dc̄e pene sint appli
catē societati corporis Xp̄i d̄ dc̄a terra de quibus pecuniis ex
medietatem et alia cap. p̄dc̄is emat̄ cerei p̄ associando sacratissimum Corpus Xp̄i et prior
dc̄e societatis teneat̄ diligenter inquirer̄ an dn̄s l. d. et offi
tiales p̄dicti in dc̄is penis incurrerint q̄ si nō fecerit
teneat̄ d̄ suo p̄prio ad oē id q̄ p̄dicti tenerent̄

De pecuniis Indebite exactis p̄ l. d. et eius
offitiales Cap. 57

R Ad obuiandū q̄ dn̄o l. d. p̄ tempor̄ et sui offitiales nō grauent
homines dc̄e terre et alios cōmoriēs p̄ntis Cōis firmauerunt
q̄ si dn̄s l. d. et sui offitiales fecerint aliquē soluer̄ ultra
formā statutor̄ et id deuenerit in manibus Cam. Illor̄ dn̄s
tempor̄ scindicatus dn̄s l. d. teneat̄ reficer̄ totū d̄ suis
p̄priis pecuniis

24v

De emendis in. d. datis exigendis per l. d. Cap.o 58

R Ad hoc ut sum quisque exigere possit statuerunt et ordinaverunt quod consules l. d. pro tempore teneatur et debeat exigere ab accusatis

204 ad petitione cuiuscumque petentis omnem et quamcumque quantitatem emendi d. d. factorum tempore sui offitij dummodo constet de extimatione et si de extimatione non constaret tunc teneatur exigere id quod solvere teneatur de pena secundum formam statuti et si in predictis consules l. d. fuerit negligens teneatur de suo proprio tempore sindicatus solvere non danni dati

Priores pro tempore teneantur revidere confinia Cap.o 59

Ad conservandum iura communis statuerunt et ordinaverunt quod in omni offitio prioratus domini priores teneantur et debeant ire undique per confinia dicte terre et illa ricognoscere et revidere omnes terminos dictorum confinium et secum ducere teneantur quattuor ad minus iuvenes dicte terre et plus ad eorum libitum ad instructionem ipsorum et iuvenes requisiti teneantur accedere sub pena medij floreni pro quolibet et si domini priores fuerint negligentes incidant in dicta pena et nihilominus teneantur ire

De mercede solvenda sectatoribus et legobardis Cap.o 60

R Item statuimus et ordinamus quod nullus de dicta terra ut dignus in ea solvat sectatoribus et legobardis nisi iulium unum pro quolibet et quolibet die et expensas in die laborativo et non in die festo et si legobardus habuerit formulum baioccos quinque pro dicto formulo et si quis contrafecerit incidat in penam tantumdem qui recipit quam qui solverit in baiocchis viginti quinque pro quolibet die et possit procedi per accusam et inquisitionem et quis non exim setur sub pretextu donationis

In qbus locis deveniat banj bandimenta facere Cap° 61

Ad hoc ut omnes hoies dce terre et degentes in ea sciant qd sit factum et
ordinatum per Illmos Comites et suos b. r. et per priores dce terre et per ea
huic committentur aliqd bandimentum fieri statuerunt et ordinaverunt
qd banj per tempore deveniant et debeant vinculo pstiti iur. et ad penam
unius florenj pro qlbet vice qua contrafecerint omnia badimenta facere
In ditis infrascriptis locis vz in platia s. Jois in platia palatii
In trivio heredum ser Amattei fadulfi penes ecc.am societatis corporis
In platia s.ti franc.i ante domum heredum fabij Iacopi floris
et ante ecc.am s.ti ber.ni Ante monisterium s.te Caterine Ante
ecc.am dirutam s.ti angeli et in platia s.ti stefanj exceptis qd sub
astant pignora que fiant in platia s.ti franc.i solum per tribus
diversis dibus et tribus vicibus Et bandimenta que fierent de
possessionibus alienis et de datis dotis renunciandis deveniat Hot. Cre
[illegible] civilium scribere in libro . d. d absque aliqua solutione

Dnus Locuntenens terre s.ti gnj non habeat scindicatum infra tempus
Item statuerunt et ordinaverunt qd priores terre s.ti gnj per tempore
non possint nec valeant ullo modo concedere scindicatum infra tempus
alicuj locuntenentis seu offitialibus dce terre excepto qd non fuerit obten
in consilio generalj sed debeant eligere scindicos ultima die offitij d
dnj locuntenentis pro tempore et in die sequenti incipere scindicatum Et si
contra fecerint dcj dnj priores incidant i pena decem librarum per q
dcorum prior et nichilhominus talis scindicatus non valeat nec teneat ipso
ac si factus non esset

25v

q salariati p coitatē nō possit expelli ~~nec imitti i offitio~~ absque consilio generali cap.o 63

Item statuimus et ordinamus q Medici : Cancellarij : Baiuli : et omnes alij qui habent salariu a coitate S.ti gnij nō possint ullo pacto Priores pro tempore eos admittere ad offitiu nec illos removere a eoz offitio absq consilio generali et si secus fiat Priores contrafacientes incidant in pena dece libraz cortz pro quolibet et nichilominus facta p eos nisi servata forma predicta electio uel expulsio sit nulla

q vendēbie nō possit fieri nisi ex decreto et ordine cōsilij cap.o 64

Item statuimus et ordinamus q homines et persone terr. S.ti gnij et i ea habitantes uel ubiq cōmorantes non possint nec debeant vendēbiare uuas existentes in possessionibus sitis i territorio S.ti gnij biner nō fuerit publicate vendēbie p consiliu dce terr. sub pena quadraginta libraz cortz p quolibet cōtrafaciente et dni Priores dce terr. teneant et debeant annuati q fuerit pro tempore coadunare facere cōsiliu in die S.ti Mattej apli et preparare vendēbiam fiendā et si dci dni priores pro tempore fuerint negligentes i faciendo dcu cōsiliu modo predicto icidant i pena vigintiqz libraz cortz p quolibet et nichilominus nō liceat alicui vendēbiare nisi fuerit cōcessu p cōsiliu ut dictu est Addicimus q dci dni priores p tempore et similiter Locutenes uel aliquis offitialis dce terr. nō posint dare licentiam alicui vendēbiandi sub pena quinquaginta libraz cortz p quolibet tempore sciendicari soluenda et nichilominus dicta licentia nō ualeat nec teneat ipso iure

Liber secundus

De feriis Cap. 1

feriatos dies ad honorem laudem et reverentiam infrascriptorum
sanctorum et festivitatum decreverunt in causis civilibus que
coram potestate dicte terre Judice et aliis suis officialibus agitantur
et in quibuscumque aliis causis coram dictis officialibus ut commissariis
seu arbitris agitandis preterquam in causis maleficiorum et criminum
premissis et aliis causis que ipsis temporibus de iure communi permittit
agitari ac aliis infrascriptis ut infra seriosius apparebit videlicet
die dominico vigilia nativitatis domini usque ad festum circumcisionis
dies epiphaniorum die festivitatum beate marie virginis et
Apostolorum et evangelistarum Beati Jacobi beati Georgii festivitatis
pascatis resurrectionis cum septem diebus precedentibus et septem seq[...]
tibus festivitatis ascensionis domini penticosten cum diebus sequentibus
festivitatis beatorum Laurentii quirici Nicolai Egidii sancti Michaelis
Arcangeli et beati Francisci festivitatis omnium sanctorum cum die se[...]
quenti dies lune et martis carnis privii et die cineris et oc[...]
alias festivitates que per clerum et homines dicte terre communiter
duxerint celebrande in quibus diebus predictis in causis civilibus nil
agitari possit. Sit quoque feriis pro fructibus messium colligendis
a medietate mensis Junii usque ad festum sancte marie Augusti et
vendemiis vero a festo sancte Crucis et per viginti dies subsequentes
salva semper in dictis feriis messium et vendemiarum providentia consilii
generalis et ordinarii priorum dicte terre. Nisi tamen esset questio pro fructibus
messium labore et mercede ipsorum de mutuo victualium pensionibus victuris
et aliis similibus de quibus durantibus [...] messium et vendemiarum possit cognoscere
diffinire et terminare summarie et sine strepitu et figura judicii de plano
iuris sollemnitatibus et substantialibus omissis prout judici videbitur convenire
et expedire

26v

De absentia allegada cap. 2

35 Qm no deceret absenti ab eius terra e districtu contra Justitiam
supr aliquibus graviorib negociis statuerunt et ordinaverunt
q. oi citato absenti a dicta terra et eius districtu possit
p consanguineum assiri ut amicum absentia allegari dumodo
Juret allegans de credulitate absentia vera ee et q. post
citatione no discesserit quo facto potestas ut Judex citato
ter.m prefigit scdm loci distantia competenti q si infra ter.m
datum absens no venerit procedat contra eum tamq si
no esset absentia allegata et hoc servetur et in causis
malefitiorum et criminalium

Q possit a tenuta recedi et ad executionem contra denuenri
cap. 3

47 Cum contra reos et contumaces ut confessos duobus modis salubriter
procedi possit hac lege statuerunt et ordinaverunt q creditorum q acce-
pit ut accepit tenuta (ta in re stabili q in re mobili) contra
suum debitore possit et sibi liceat ab ipsa tenuta recedere et suum
debitore facere contra detinere et e contra si contra esset detentus a dicta
detitione recedere et ad tenuta bonorum devenire et hoc potestas teneatur
facere ad petitionem creditoris nulla citatione premissa

De executione sententiarum preceptorum et arbitrorum cap. 4

46 Qm nil prodest sententias ferre nisi executioni mandet
hoc Jnviolabili decreto firmaverunt q dicte terre potestas
q pro tempore fuerit et sui offitiales teneantur et debeant
ad petitionem petentis cuius interest executioni mandare
oes sententias diffinitivas et interlocutorias qui conti
nebunt dari tradi ut fieri aliquod certum et et
precepta seu products fuerint in publica forma scripta
dum tamen dicta precepta in ter.m datum et postm ut

~~Iudici tempore dei pcepti facti non fuerit oppositum et pbatum~~
et debitori steterit quo minus pbaverit et contra tali debitore
et pro executione civium predictorum possit pcedi ad sententiam credito
rio tamquam si esset pro debito condemnatus et in palatio detineri
ita quod de eodem palatio non discedat. Nisi dictus contra quem
executio peteretur vellet opponere et pbare in tribus diebus a tempore
oppositionis aliquam infrascriptarum exceptionum videlicet falsitatis
solutionis nullitatis vel pacti sive transactionis quas pbare
debeat post districta: Et in predictis casibus et pbatis dictis excep
tionibus pcendis in tribus diebus predictis sitis contra minime existat.
Proviso quod si aliquis opposuerit aliquam ex dictis exceptionibus et
eam non pbaverit nec pbare potuerit in terminis a commu
statutum quod nove pene solvat creditori vice qualibet centum soli
dos cortoneses. Adiicientes et expresso memorato quod potestas vel sui
officiales possint vel debeant executioni mandare sententias vel
laudas latas per arbitros et arbitratores sicut et precepta vel senten
et ac alia que merentur executionem secundum formam statuti de executio
ne iuris et facti remotis in qua executione nulla exceptio
possit opponi nisi de soluto falso et pacto Et potestas vel sui
offitiales de causis compromissis non possint se intromittere
nisi super compromissorum sententias vel laudas exequenda: Si vero
offitiales predicti in hiis fuerint negligentes dolosi decipiens ut
tremissi in lib: decem cor: vice qualibet condemnentur

De Partitis fiendis Cap° 5

R 40 Si actor super quacumque re seu pecunie quantitate quam petierit
in Iuditio deferre voluerit in Iuditio reo ius iurandum tunc tenea
~~tur coram potestate vel suis offitialibus contestare si de suo facto~~

xerit quod si confiteri recusaverit in re seu quantitate petita
condemnetur actori quod potest predictum et procedi possit ad instantiam
creditoris ac si fuisset sponte confessus: salvo quod si dictus
reus voluerit deferre actori iusiurandum tunc idem reus iurare
minime teneatur sed videtur victori in dictis expensis condemnet
adiicientes quod restrictet deferendi beneficium respondendi iusiurandum
post sacramentum presentatum et quocumque et desperans arbitrio suo
puniatur

De executione instrumentorum cap. 6

42 Ut de contentis in instrumentis fiat executio quod statuerit
quod potestas iudex dicte terre vel quilibet eorum teneatur et debeat
cum fieri executioni mandare omnia instrumenta publica continentia
quantitatem certam vel rem aliquam mobilem seu stabilem ad instantiam
creditoris contra contrahentes et eorum heredes modo et forma
infrascripta videlicet quod assignato et concesso eis vel cuilibet eorum
producto publico instrumento quantitatem certam vel rem mobilem
seu stabilem continenti et viginti libris infra teneatur et debeat
idem potestas debitori mandare quod pecuniam vel rem in instrumento contentam
det et tradat creditori inde ad [illegible] dies salvis debitori predicto
in instrumentis exceptionibus opponendis et cum effectu probandis
in terminum predictum: Si vero fuerit instrumentum continens
quantitatem viginti librarum et ab inde supra vel rem valentem viginti
libris vel ultra quindecim dierum terminus assignetur ad solvendum
reservatis sibi si infra dictum terminum exceptionibus in scriptis
opponendis et cum effectu probandis quod si reus exceptiones predictas
infra predictum terminum assignatum eidem non opposuerit et non

plaverit et hui potas ut Iudex ut coram qualibet teneatur captum cum effectu
et procedere contra tali debitore realiter et personaliter prout elegerit Creditor
silicet ad Remittam captionem et detentionem ~~in~~ Cerri et Carceribus dicti
comunis. Si vero debitor voluerit fideiussiones dare et non vice
dedo de Palatio sine licentia Creditoris ad penam decem soldorum corum
pro die et vice qualibet quod contrafecerit: Creditor autem constricto
dictorum viorum sic Contempto liceat tamen eidem ab una discedere et
alteram eligere prout volet. Si vero debitor ab eo petitum de
biti speciali in Iuditio confessus fuerit sine exceptione hui si quidem
dicti terminus assignetur ad solvendum et post terminum fiat executio ut est
dictum: si autem debitor in instrumento se obligaverit personaliter possit pro ipso
debito personaliter constringi et teneatur potes viso instrumento predicto ipsum
personaliter detinere usque ad satisfactionem condignam: Possit tamen post distri
ctionem infrascriptas exceptiones in termino dictum opponere et probare
secundum distinctionem superius declaratam: Et que in principalibus debito
ribus dicta sunt et in fideiussoribus observentur: Exceptiones vero opponende
contra instrumenta sunt ista videlicet falsitatis solutionis pacti sive transac
tionis et evidentissime nullitatis. Adicientes quod debitori in palatio con
stricto pro quocumque debito potes et alij sui officiales mandare teneantur
ad penam decem solidorum corum pro die et vice qualibet qua de dicto pa
latio sine sua vel Creditoris licentia non discedat et potes si
debitor contrafecerit et a Creditore fuerit accusatus eundem condem
net in pena eadem dummodo condemnatio quantitatem debiti non exce
dat: quam condemnationem in totum vel in parte si Creditor petie
rit potes et sui officiales exigere teneantur et creditori partem
mediam assignare si petierit creditor alias non aliam vero me
diam teneantur consignare in manibus Camerarij Officiorum comunis pro bullettis
et etiam creditore non postulante vel contradicente: Si vero Creditor

28v

petierit investimentum in re mobili vel stabili rei predicta bandiat per baiulum dicte terre tribus diversis diebus et vicibus in platea dicte terre et plus offerenti detur: si vero aliquis dicte rei non obtulerit tunc res illa detur creditori ad extimationem duorum priorum dicte terre et ab extimatione non liceat alicui ex partibus appellare et nihilominus debitor possit dictam rem tam mobilem quam stabilem sive sit in manibus creditoris vel illius qui obtulerit in terre quindecim dierum ab ultimo bandimento computandorum redimere cum effectu quod termino elapso debitor non possit aliquo quesito colore emptori vel creditori in dicta re in bando empta molestiam dare ut creditori in dicta re in bando empta molestare dum modo quod predicta omnibus constet in actis curie et sine aliquo alio modo quod predicta omnibus constet in actis curie et hoc capitulum sit conjunctum principio primi secundi decreti et hoc capitulum sit conjun- precise per potestatem et suos officiales inviolabiliter observetur non precise quod potestas et sui officiales de eorum salario sindicatus non gravis quinquaginta librarum cortonensium de eorum salario sindicatus temporis solvendorum

De testibus ad perpetuam rei memoriam recipiendis capitulum 7

12 — testis vel testes ad perpetuam rei memoriam facere recipi et etiam publicari sine aliqua iuris sollemnitate liceat cuilibet actori

43. vel reo dummodo adversarius legiptime citetur ad videndum testium iuramentum et ad producendum interrogatoria si voluerit et testes sic recepti habeant perpetuam firmitatem non obstante quod causa a lite fuerit inde contestatio vel non

De salariis in causis civilibus solvendo capitulum 8

12 36 Ut processus civiles rite formentur statuerunt et expresse lege firmaverunt quod in causis civilibus ubi aliquid peteretur in pecunia

ut retro tpe litis côtesta ubi exigeret et tpe pcepti fiendi et tpe executionis que fierit ptr ut pro datione termini sex denarios cortoneses pro qualibet hora ab actore datum pro salario soluat Comuni dicorum offitorum utriorum et scribat in libro actorum similium illico ut cosuetum est fieri temporibus retroactis: Procursus uero non ei meat si hunc salarium non fuerit solutum: exceptis quod pro ali mitis debilibus et miserabilibus psonis relictis pro omnia ad pias causas ac etiam pro restitutione dotis salarium non soluat etc.

De coquerentibus et molendinariis et eorum ordine Cap. 9

R Molendinariorum obuiare uersutiis satagentes presenti decreto et ordine reformauerint quod mitter bladum ad macerandum si noluerit coqueri et molendinariis ut portitori ubi damnum debisse usque in qtitate uiginti sol corum et damno: damnum passum credatur: Et si mulieri fuerit uadat bajulus ad reci piendum sacramentum damni sibi dati et recepto iur.to potestas emendari faciat dictum damnum usque in qtitate predictum Et ipse met quod hoc damnum passus fuerit possit impune dicto tali molendinario somerium auferri donec restituat quod accepit. Et qlibet molendinarius habeat mesuras sigillatas cum sigillo cois que mesura sit quattuor librarum ponderis et de ea mesura accipiat pro quolibet mediali et non ultra si ipse molinarius portauerit granum et farinam ad molendinum et domum dni dicti bladi: si non portauerit habeat tres libras pro qlibet mediali et non ultra: potestas uero requiri faciat me suras predictas in principio sui regiminis et in quolibet mense si sigillati fuerint ut uel: Proviso quod molendinarii debeant

29v

cuilibet bladum macinant legaliter et bona fide et sine fraude:
Et si contra fecerint in non habendo dictas mensuras sigillatas
sigillo dicti communis In viginti sol. Cor. vice qualibet condemnentur et
similiter si acceperint plus quam ut dictum est pro molitura
Incidant in eadem pena et dannum emendent ut supra est
expressum.

De oblatione libelli Cap. 10

Ubi libellus porrectus fuerit in ea Curia potestas Judex ~~ut~~ [illegible]
reo dari faciat terminum trium dierum ad respondendum et deli-
berandum super eo Et si reus in dicto termino exceptiones aliquas
legitime non opposuerit quas Judicis videantur legitime opposite
litem contestatam faciat dummodo exceptiones competentes reo
Inter ~~[illegible]~~ Judicii construentur Incluse lite vero contestata
det terminum utrique parti decem dierum ad probandum de iure ipsorum
Et possit Judex si sibi videbitur dictum terminum prorogare: Judex
vero teneatur in dicta causa sententiam ferre In termino quadra-
ginta dierum utilium a die litis contestate numerandorum
nec vitiet libellus Cadicientes quod in causis non excedentibus
summa viginti ~~quinque~~ lib: non porrigatur libellus Immo in ea
usque ad viginti quinque ~~[illegible]~~ libras Cor. procedatur summarie et
sufficiat una citatio facta et [illegible] In qua citatione teneatur
reus respondere affirmative vel negative, Et teneatur et de-
beat idem Judex predicta observare et executioni mandare Vinculo
Juramenti et pena viginti quinque lib: Cor. vice qualibet quod in predictis
Contrafecerit vel aliquid omiserit Cuius pene medietas sit
~~dicti Com~~ Curie et alia medietas sit partis offense Et In condemnatis
usque ad viginti lib: Cor. assignet terminum ~~trium dierum~~ ad solvendum
et a viginti lib: supra assignet terminum quindecim dierum ad solvendum

Fuit facta Cap. de Causis summariis

[illegible] dict

De fideiussoribus conservandis Indemnes Cap. XI

R Ne fideiussores dannificentur verum potius ad fideiubendum liberaliter
animentur in presenti lege firmaverunt quod fideiussor vel qui se pro alio
principaliter obligavit si fuerit sibi factum preceptum de solvendo
44 vel quoquomodo dannificentur in persona vel in rebus potestas teneatur et debeat
dictum principalem debitorem ad simplicem requisitionem illius qui pro eo fideiussit
ponere in carceribus dicti communis et eum ibi diu detinere quam diu steterit
in relevando suum fideiussorem ibi pro fideiussione predicta quibus pro dictis expensis
et interesse quod ipsum fideiussorem passus: que et locum habeant contra
venditorem vendentem rem alienam vel alteri obligatam vel servituti sup-
positam vel rem suam si liberam eam dixerit et contrarium reperiatur quod
diu detineantur in carceribus communis predicti ad petitionem simplicem emptoris
donec bona libera fecerit rem venditam Et si aliquis in predictis vel aliquo
predictorum fuerit in mendacio repertus possit et potestas et debeat procede-
re contra predictos ad petitionem predictorum fideiussorum et emptorum in co-
signando eorum bona in tenutam et possessionem eosque in dicta tenuta
et possessione defendere Et hoc Capitulum locum habeat in preteritis
presentibus et futuris et tolli non possit quoquomodo

De bonis communis occupatis relassandis Cap. 12

C Bona pecunie res vel possessiones dicti communis et que ipsius communis
fuerint a quinquaginta annis citra quecumque habet tenet vel tenuerit
indebite occupata sine causa legitima et sine iusto titulo Et cum fuerit
probatum per quattuor probos viros dicte ~~terre~~ dicti rem fuisse dicti communis
infra undecim dies postquam fuerit sibi denuntiatum vel per dictam terram
fuerit bannitum detinens debeat relassare dicta bona et sindico dicti
communis restituere et relassare pro ipso communi: qui vero contra fecerit
vel negligens fuerit in resignando dicta bona in viginti quinque

30v

libris Cort. vice qlibet codenetur et ad restitutione dictor. bonor. Et potes predictus teneat. Vinculo Jur.ti Inquisitione fuer. et diligenter Investigari d. comissis sub pena viginti qnq. lib. Cor. coi applicari

Q Notarius scribat Instr.ti ad Petitione petitis Cap. 13

Ad tollendu oem errore et ne Infrascripta pdant. statuerunt et firmaverunt qd si al. notus. q. conficit Instr.m petitu fuerit p illu cuius Interest ipm Instr.m conficere publicare et facer. teneat. et debeat soluto sibi pretio competenti in octo dier. spatio post q. fuerit petitu: si vero notus requisiverit ptocollu sive rogitu fecisse eu vel sibi commissu et invenire fuerit bene et legaliter facta sua ptocoll. sibi comissa si bet vel nd ea obtinere et credat suo sacramento: si a parte contrariu pbari nd posset: Proviso qd contrafaciens sive ille ad quem Instr.m ptinet teneat. et debeat Vinculo Jur.ti et ad pena dece librar. Cor. p quolibet contrafaciente Instr. dicti Ler.m et quoq. notus. ipm rogante et stipulante in publica forma recolligere et penis se tenere et hoc capitulu et contenta in eo bandiant. in principio regiminis cuiuslibet potis

De divisione facienda Cap. 14

Ne Inter partes petita divisionis scandalu oriat. statuerunt firmaverunt qd divisione Inter partes d. bonis et reb. oib. potes fieri faciat infra qndecim dier post q. p parte seu partes ab eo petitum fuerit sine salario curie libelli oblatione ac contestatione litis si d. comunioni ~~cum~~ constiterit. Et si aliqs comunione negaverit et sibi pbatu fuerit in certu lib. Cort. vice qlibet codenet

12 —

De limitib[us] & seratis Cap.o 15

Si de limitib[us] & seratis q[ue]stio aliq[ua] oriret[ur] statuerunt q[uod] potes[tas] tene-
164 ter & debeat vinculo Jur[amen]ti cogere partes ad eligend[um] hom[ines] de co-
trada q[ui] melius sciant & facere possint unu[m] vel plures p[ro] ut de
partium volu[n]tate & eu[m] vel eos dictus potes[tas] Jurare faciat ut
Infra octo dierum spatio debeat ipsam s[en]tentiam facere bona fide
& sine fraude: Et si no[n] fecerit ea[m] in d[ic]to t[er]mi[n]o solvant nomine
pene d[ic]to Co[mun]i Viginti sol[idos] Cor[um] p[ro] quolibet eorum contrafacienti
Et nihilominus ipsam sententiam facere teneantur & habeat p[ro] eorum
salario a quolibet partium duodecim sol[idos] Cor[um] p[ro] quolibet eo-
rum die

De Tutorib[us] dandis Pupillis Cap.o 16

41 Pupillo minori respective potes[tas] dare teneatur & debeat duos tu-
tores & Curatores ad petitione[m] ipsius vel alterius petentis
n[omi]ne suo Unu[m] vz Consanguineu[m] Idoneu[m] ex parte patris &
aliu[m] ex parte matris legitimis vel testamentariis no[n] repertis

De Via habenda p[er] possessione Vicini & de via mutanda Cap.o 17

164 Ut Convicini via[m] habere ad eorum quorum possessiones accedere
statuerunt & ordinaverunt q[uod] potes[tas] teneatur & debeat vinculo
Jur[amen]ti facere viam p[er] via hom[inibus] d[ic]te terre no[n] habentib[us] via[m] p[er] qua[m]
ire & accedere possint ad ipsorum possessiones a proximo Convicino
Unde Comodius fieri possit p[ro] p[re]tio duplicato q[uod] valebat ipsa terra
p[er] qua[m] dabit[ur] d[ic]ta via & tantu[m] dare faciat q[uod] vie sufficiat,
sup[er] venditione[m] Cuius & p[re]tio ponatur ~~ad [illegible] petentis Cuius~~
~~fuerit p[er] potem~~ duo hom[ines] de Contrada comuniter eligendi quorum extimationi ipsi
contrahentes stare debeant & ratu[m] & firmu[m] habere & tenere

31v

Et potas hoc fieri faciat ad petitione petentis In quindecim dies post quod fuerit petitum Et quod recusaret vender ut supra declaratum est In tertium sol(idorum) Comunis vice qualibet condemnetur Et nihilominus ipsam terram per via vender teneatur. Si vero aliqua via esset destructa vel occupata Ita quod per eam irj non possit, vel que esset mutanda vel dirigenda, quod potas teneatur et debeat ad petitione Cuiuscumque petentis quod vellet facere Citarj coram eo Convicines qui tenent et habent possessiones iuxta ipsam viam distructam, vel quomodolibet reparandam, et illos vel illum Cogere videlicet unum ad emendum et alium ad vedendum, tantam terram per quam via debeat dirigi vel mutarj Et faciat dictus potas ut comodius fieri poterit Et sub extimatione dicte vie distructe et dicte terrae per dictam via dirigenda extimetur ut supra per duos probos viros de Contrada ad extimandum dictam viam et terram per quam debeat dicta via distructa mutarj una cum arboribus si existerent que demonstrarent occasionem mutationis predicte et dicta via distructa debeat emere ille vel illj ad quem vel quos magis spectat et tangit et facta extimatione Cogantur ad emendum: quod duo homines eligantur ad predicta et quilibet predictorum in hunc modum videlicet unum eligat adiacentes et alium eligat ille vel illj per Cuius vel quorum possessio via debet fieri vel mutarj Et si dicti extimatores extimarent viam novam plus quam destructam quod dictum illud plus quam extimabitur adiacentes teneantur solutum

De terra vel re locata sine licentia dominj alterj non locanda Cap. 18

Agricultor vel Ingliinus laborator qui Conduxerit vel conduxerit ab aliquo terram vineam possessionem vel domum ad Costimum vel laboritium

seu pesione q talis Conductor laborato ut Jnglirras ipam terram vineam ut. domino no possit alius locare sine voluntate et licentia illius cuius est et si fuerit locatio no teneat ipso iure nisi ex pacto Contrariu apparreret quod pactum servare teneat ipse coductor

De eo qui decederet Intestatus et cuius bona cui remaneant Capitulo 19

Cum humana fragilitas mortis precipue cogitatione turbata inquinatis Jnfirmitatum casibus frequenter mortis superventu minus memoria possit res suas disponere et cum multi tamen isto modo quam et alii qui sunt inhabiles ad testandum etatis defectu ut alias sepe sine testamento decedunt quibus et eorum bonis quod testatores et predecessores ipsorum extiterat inquisitum ob quod lites et scandala ori unt et quod deterius est sepe devenerunt ad eas personas ad quas testatores ipsi ut qui decesserunt habiles ad testandum et inhabiles predecessores verisi militer minime destinassent si ipsorum fuisset memorie ut ab eis fuisset petitum et per consequens multotiens ascendentes et descendentes et Collaterales per virilem sexum a bonis sic descendentium alicui remanebant quibus ipsi descendentes et predecessores ipsorum ut est dictum si eis fuisset memorie ut petitum verisimilius dimisissent exclusis aliis qui succedunt Jgitur ad omne scandali materiam precedendi et ut horum presumptas quas non expressas voluntates obviemus et ponimus in tuto: Hac lege statu taria decreverunt ut si quemquam contingat in posterum decedere Jnhabilem ad testandum vel habilem et intestatum et huius patrui patrue sorores fratres nepotes seu ipsorum vel ipsorum alterum seu nepotis ex legitimo parte ex paterna stirpe per virilem sexum descendentes supersit seu ascendentes usque ad quartum gradum non obstante quod supersit et mater huius dece dentis vel mortui et per ipsos defunctos seu predecessores ipsorum ad quos spectabat proviso negerit quidem ut si potuerunt minus forte memoria extitit Jnquisitum: Ipsi descendentes Jn ascendentes seu Colla terales Jn gradu proximiori seu propingori succedant usque ad gradum predictum Jn gradibus quos quicumque testatorem avum vel parum pater

nes ad quos talium bonorum distributio et dispositio pertinebat. Distributis et dispositis in casu in quo ille de cuius successione quereret ante mortem prius suj decessisset et contingisset preter eius. Si vero nullum talium distrimentum appareret ut apparet sed in eo talis distributio non esset fiunt dicti propinqui succedant equaliter in stirpe et non in capita: matre talis defuncti penitus exclusa ab omni successione et commodo que ut quod ei de iure communi per Tertulianum seu aut. de defuncti et aut. et cum solis ibi positis et quarumcunque alias aut. sive legis ubicunque positas ut quod occasione alicuius quarte falsidie seu tre belliamice ut debite iure naturae ut cuiuscunque alterius quarte dicte matri obvenire possit de iure canonico ut civili seu antecice et quocunque alio iure ut consuetudine introductis nisi per distitore ad quem talium bonorum dispositio pertinebat expresse contradictum quemadmodum extiterit in sua ultima voluntate tunc enim eius expressa voluntas servetur.

Quod non possit predici pars laboratoris Cap. 20

C. gatt. mortis Hoc alicuius rei date ut concesse ad laboritium ut coptumum ipsam rem vendendo ut alienando ipsi laboratori ut coptumatioribus huiusmodi in aliquo prejudicium non possit in parte fructuum seu magisatur alicuius anni

De non compromittendo aliquam questionem sive causam in potentem Cap. 21

Nulli de dicta terra compromittere aliquam questionem in potentem Judicem ut Vicarium dicte terre ad penam quadraginta lib. cor. et quicquid factum fuerit mjor huius compromissi non valeat nec teneat ipso iure.

De Interdictione administrationis Cap. 22

53 Prodigis et malegubernatibus res suas saluberrime medela hac lege statutaria decreverunt quod potestas Vic. sive Judex ad petitionem duorum consanguineorum sive coniunctorum usque in tertium gradum teneantur et debeat administrationem bonorum interdicere. Unicuique de quo

Quod nullus forensis ad petitionem alterius forensis capi cogatur Cap.° 28

Ut nullus forensis ad petitionem alterius forensis nisi obstenso de debito propter agravetur Statuerunt et ordinaverunt quod potestas dicte terre qui pro tempore fuerit nec suos officiales ad petitionem alicuius forensis vel suis procuratoris nullus forensis debeat cogi vel costringi propter aliquo debito de facto quatrecumque petito sub virtute prestiti iuramenti et ad penam vigintiquinque librarum den. cort. pro vice qualibet et quolibet eorundem Et nihilhominus quod factum fuerit non valeat nec teneat ipso iure sed quod renovaverit in statu pristinum redusisse si vero creditor obstenderit instrumentum debiti publicum reum debitorem quod ipse olligaverit se ubique locorum et presertim in curia pro qui tunc creditoris predicti plena iustitia administretur

Quod capiant debitores ad petitionem creditoris Cap.° 29

50 Ad hoc ut bona dont et mercantie hominum dicte terre non amictant sed potius fiat integre solutio de eisdem prius lege firmaverunt quod potestas dicte terre qui pro tempore fuerit et officiales eius debeant et teneantur vigore iuris et pena vigintiquinque librarum cort. facere omnes debitores capi hominum et personarum dicte terre cuiuscumque civitatis terre castri loci vel ville essent ad petitionem cuiuscumque creditoris dicte terre cum instrumento vel sine si ipsum suspectum et fugitivum iurare vellet et quod non habet et nec possideat in bonis in dicta terra vel eius districtu per se vel alium Ita tamen quod ipso reo capto si per ipsum reum confiteatur debitum vel ei probatur se obligent aut debitor obliget se in tali debito teneri debeat ipsum capi facere ipsumque detineri usque quo de dicta quantitate fuerit eidem terrigena creditori predicto integre satisfactum et cum damnis omnibus et expensis soluto prius salario camerario Magistratus Si vero dictus creditor non probaverit dictum reum esse suum debitorem quod teneatur ad penam debiti petiti per potestatem et suos officiales ei de facto auferendi sine prolatione sententie Cuius pene medietas sit camere Ill.mi D. et alia medietas dicti rei capti Et hoc capitulus habeat locum in sequestris bonorum reorum tamque in captione propter dicti rei

33v

De arbitris et questionibus compromittendis Cap. 30

39 Cum aliquando inter comitatos lites et iurgia oriuntur, que coram arbitris consanguineis et amicis comunibus debent ut plurimum ventilari ideo ut ipsorum parcatur laboribus et expensis hac lege statutoria decreuerunt quod si arbitri et arbitratores amici comunes et amicabiles compositores super quibuscumque causis electis [illegible] potestatem ut eius officiales ad arbitrandum terminandum et diffiniendum causas seu lites et questiones eis comissas cogantur in spatio quod potestati secundum cause et negotii qualitatem videbitur et penam imponendam arbitris annuatim usque quantitatem [illegible] soldorum [illegible] per diem qua fuerint in mora arbitrandi et diffiniendi post terminum eisdem datum, quam penam potestas et sui officiales de facto possint exigere a quolibet trasgressore ipsorum arbitratorum vel exigerit in palatio retinere et si contingerit aliquem ex arbitris seu arbitratoribus quando plures essent se absentare et non posse infra paucos dies redire potestas cogat partem si particulariter talis arbiter fuisset electus ad alium eligere Et si tales arbitri quando plures sunt non concordaverint partes tertium eligere Si vero questio orit et aliqua re ut cum inter consanguineos et affines usque secundum gradum secundum ius canonicum numerandum quod potestas ad petitionem cuiuscumque petentis dictam causam teneatur comittere alicui consanguineo ex parte patris si inuenitur et si non alteri ex parte matris si inuenitur et si non idoneiori ut amicabili compositori partibus non subspecto ut eam cognoscenda finienda et terminanda de plano et summarie sine libello strepitu et figura iudicii et id quod dicti arbitri diffinierint vel terminauerint plenam obtineant roboris firmitatem quiquidem arbitri teneantur et debeant vinculo iuramenti et pena predicta causas et questiones eis comissas finire et terminare infra duos menses a die compromissi numerandos vel in pluri vel in minori tempore ut potestati vel iudici videbitur declarandum. Prouiso quod si dicti arbitri se non concordauerint in diffiniendo causas predictas quod tunc per dominos priores qui pro tempore fuerint vel maiorem partem ipsorum remotis suspectis ut premittitur ad bussulas et palluctas tertius arbiter eligatur

De fauore prestando i cais fratz minor et aliarz ecclarz Cap. 31

Ecclesiarz questiones terminent summarie ac decernentes statuerunt q potestas sit et esse debeat fauorabilis in causis fratz minor et fratru sti augustini monialiu et hospitaliu et et inclusar et ipsorz cuiuslibz cas summarie sine strepitu et figura judicij oblatione libelli et litis contestatione vinculo jur. debeant terminar.

De forma seruanda i alienationibz et contractibz minor Cap. 32

R Ut minorz facilitatz modis oibus conuenientibz et expedientibz succurrat ne in eorz contractibz et negocijs leuiter ledant et damnificentur
52 statuerunt et pnz lege firmauerunt q donationes venditiones remissiones cessiones et quietationes quarumcumqz rerz actionu uel jurium sub quacumqz forma contractuu instrumentorz uel uerborz a puberibz pupillis minoribus seu adultis factorz et celebratorz sine juramento corporali prestito et et absqz consensu duorz suorz proximiorz uicinis ex parte patris et alterius ex parte matris si extant uel saltem affiniu si consanguinei no existant et sine decreto et auctoritate potestatis uel judicis dicte terre et insinuatione et sine decreto et auctoritate curie dicte terre cu quibuscumqz personis specialibz uniuersitatz uel alijs quibuscumqz fieri no ualeant nec aliquatenus celebrari et si facienda i alijs curie dicte terre ... celebratu uel conductum fuerit no seruatis omnibz sollemnitatibz supradictis presumant et fingant dolose et extorte et nullu obtineat roboris firmitatem et nihilominus contrahens cu minoribz contra formam superius denotatam potestatis uel judicis dicte terre arbitrio puniat.

De forma sup mulieres examinandas Cap. 33

Ne mulieres familiaritatem cu officialibz habeant et uolentes circa ea que occurrere poterint obuiar hac lege salubri decreuerunt q nulla mulier
R pro testimonio reddendo i ciuili uel criminali causa possit recipi uel examinari
45 coram potestate uel officialibz sine uniis uel duorz consanguineorz ipsius pntia si extant sin aliter affiniu i quocumqz loco nomina quorz consanguineorz uel affinium not. potestatis semp apponat i dco talis loco testimoniij ad penam decem lib corz. Prouiso q i cais criminalibus mulier no possit uenire

34v

ad palatiu cois ut ad aliu locu p testimonio perhibendo nisi fri in quarterio malefitij comissi delitti ut ad domu ipsius habitationis pots ut eius not ire teneat et si contra fecerint solvat penam iam dictam et camre illmi applicetur quod quidem capitulum sit precisum et tolli non possit

De arboribus pendentibus sup possessione alterius Cap 34

R ¶ Ut arbores existentes sup via et possessione alterius convicinij dannu ut preiudicium no generaret statuerunt et ordinaverunt q si aliquis haberet in suo fundo iuxta fundu ut senata sui convicinij quercum

195 ulmum et alias arbores que penderent ut umbra faceret sup fundu sui convicinij q potas teneat et debeat ipsu tale costringere ad remundandu ipsas arbores totas usq ad quindecim pedes et omni anno remundari debeant dicto modo ad petitione cuiuscuq petentis Et si dnus rerum cuius essent dte arbores ad mandatu potatis ut eius officialis ad requisitionem eius qui debet de predcis conqueri illud facere retardaret ut cotepserit tuc potas et sui officiales punire possint i quinq solidis cors p dies singulos ipso facto quib esset i mora faciendi iniuncta Et potas tenere ac facere observari sine libelli oblatione strepitu et figura iudicij et sollemnitate iuris qualibet pretermissa Promiso q liceat unicuiq d arboribus pendentibus supra sua possessione colligere fructus sup ea pendentes absq pena Et nemini liceat habere arbores silvestres prope terminos et senata maliciose i dannu et displicentiam et odiu sui convicinij que sint posite et plantate ut nate a quinq annis citra quequidem arbores debeant removeri et incidi infra quindecim dies proxime futuros post q petitu fuerit Itatu q p quatuor convicinos ipsorum ab eis eadem eligendos dicat et declaret q dicte arbores tenent i displicentiam et preiudicium q petierit eas incidi et amoveri Et huiusmodi examinatio fiat per not.m dni potestatis si vero dicte arbores domestice ut silvestres pro=

dentes sup viā ut possessionē alterius a quindecim pedibz ī alicuius dānū et preiuditiū faceret qd dnus ī cuius possessione exsistit talis arbor si petitū fuerit ab eo sup quoꝝ possessionis dicta arbor penderet ramos pendentes ipsius arboris debeat incider infra triduū et si steterit ī mora ab inde ī solvat decem soledos cort. pro die qolibz sibi pro curiam mādatū fuerit vl potestati

De nō petendo debitū iam solutū Cap. 35

Plus quantitate seu respectus vl pers mandans absq ~~ingioral~~ rationabili cū ingiorātie a toto cadat qd petijt vl pers fecerit ītātū quantū est qd plus petijt ~~totaliter~~ cōdānet dēe com.tis stb. Ad refrenandū atqz calunias petentiū debitū iam solutū duxerunt presenti lege statutoria decernendū qd petens scienter seu peti faciens vl pers mandans in Judicio debitū solutū d. quo ipsi petenti vl alterj pro eo vl ipsius antecessoribz vl autoribz sit quomodlibz satisfactū nisi habeat iustam ~~cause~~ ingiorāntie quantū ad solutione factā alteri persone qd sibi in duplū eius qd petijt solutū exstiterat dēe camer. cōdānet. inremissibiliter Et nihilominus si ī eo appareret īstrumētū publicū ipsū infra quinq dies debitorj potestas restitui faciat cancellatū, et predicta locum habeat inter contrahentes ītātū de predictis īstr.ta condactis

De scriptura scripta manu propria alicuius Cap. 36

Ut legalis ~~quilibet~~ qd scriptura propria quilibz pfulgeat dingitate hac lege salubrj decreuerunt qd valeat teneat et plenā obtineat

35v

roboris firmitatem scriptura publica vel privata facta contra scribentis manu propria pro quo facta est contra ipsam scripturam opponi non possit Immo habeat pro publico instrumento Et potestas executionis mandari teneatur contra scribentem ea que continet in ea reservato scribenti exceptionibus que reservantur contra publicum instrumentum videlicet solutionis falsitatis pacti transactionis Et nulli liceat scripturam propriam negare Et qui contrafecerit in centum libris cortis vice qualibet condemnetur et nihilominus sit infamis

De restitutione dotium Capitulum 37

54 Cum humana fragilitas quando matrimonium contrahunt, morte mulieris sine natis non remaneat de quod dote viro nisi ut in et hoc circa sumptus et labores et expensis dicti viri salubriter quidem sapientes primi lege firmaverunt quod morte mulieris si deficeret matrimonium inter virum et uxorem contractum omnibus filiis decedentibus et non existentibus in etate duodecim annorum cum dimidio due tunc partes dotis date per ipsa mulier patri vel alteri quod pro ea dederit restituantur sic ex forma pactorum et iuris restitui debent alia vero tertia pars dicte dotis adveniente conditione predicta sit et remaneat penes dictum virum Liceat insuper omnibus heredibus mulieris et omni alio cui duo partes dotis predicte restitui debentur de iure bona predicta pro dote obligata propria autoritate ingredi et tenere de dictis bonis et rebus obligatis usque in quantitatem et valorem dupli dicte restituende dotis quousque ipsis plenarie satisfiat et hoc locum habeat in precedentibus presentibus et futuris Et presens capitulum et in eo contenta potestas favorabiliter exequatur, que quippe tertia pars ipsius dotis dictus vir lucretur postquam eius uxorem ad eius domum duxerit ex eo quod cum filiis vel sine infra suprascriptum tempus dicta mulier quandocumque moriretur si vero filius vel filii extarent

~~ultra~~ et viveret ultra sup dcm tempus duodecim annor cu dimidio et postea moriret vel moreret quandocumq post dcm tempus tunc tota dca dos sit dicti viri et patris et patris dictor filiorum sic decedentiu et subcessor ipsius Addicientes insup capto memorato q si contingerit aliquem maritu ad inopiam vergere vel devenisse vel male substantiam sua tractaret seu tractasset et uxor vel alter eius noie peterit dotem sua et stante matrimonio poni i tuto vel se poni i possessione bonor viri et que fuerint i bonis viri et q alienasset post receptione dotis vel tempore obligationis vel postea vel se alienare possit ex dictis bonis potas teneat ipsam dotem prefate mulieri vel s. i tuto poni facere p ipsa mulier sine salario curie et Juris sollennitate Et hoc potas ifra octo dies facere teneat a die facti requisitionis dumodo dca mulier ab alienatione dictor bonor totaliter se abstinuerit nec alii no consensu debito modo prestiterit cu effectu premisso q i restitutione dotis mulieri fiende diviso matrimonio ex parte viri salarium Cam^re^ Ill. iri pius executione fienda minime persolvat

Q filius familias no possit obligare vivente eius patre Cap^o^ 38

Obligationes et promissiones fiende vel que fient i futuru p aliquem filiu familias precipue alienationis venditionis et alterius cuiuscumq promissiones vel obligationis no valeant nec teneat sine presentia et consensu patris Et aliter talis promissio vel obligatio no valeat nec teneat ipso Jure salvo non fuerit a dco suo patre emancipatus vel steterit ac vixerit ab eo separatus

Q Potas et alii officiales no possit recipere executione nisi concordato principali Cap^o^ 39

Item statuimus et ordinamus q potas et alii officiales dce terre i omnibus causis civilibus no possit nec ~~valeant~~ ullo pacto exigere nec petere executiones

36v

sine mercede aliquã p executionib faciendis ab aliqua partiu nisi post factã executione vz post capitione pignoz si veatr exequi cotingat vel post deuictã datã i bonis stabilib vt cocordato pricipalis si ipr executui fuerit Et si g fecerint teneant restituer dcaz executione accepta et incidant i pena decem librar cortz p quolib et uice qualib Et in hoc stet et credat dicto solucionis cu uno teste bone conditionis et fame Et hoc no possit tolli aliqo alio capito sup vel infra posito no obstante ¶ Et istud idem intelligatur et exequi debeat i mercede examinationis testiu que ullo modo exigi possit nisi post factum examen sub pena predca

posit i salario merced dcta 7

¶ Procuratores et notarij no possint exercer procura nisi i certa suma et d salario sibi debendo c. 40

Item statuimus et ordinamus q not et procuratores no possit procurar ad istantia alicuius nec alius quoslib in iudicio dittar in causis ciuilib no ascendentibus ad summa et quantitate uiginti ducatoz d carlenis et ab inde infra sub pena unius floreni p qualib uice et p quolib alio et eandē pena soluer copellatur produces aliqua scripturam sine alio i scriptis manu aduocati seu notarij et pcuratoris vel manu cuiuscu alterius persone i causis no ascendentib ad summam pdcoz uiginti ducatoz Et in predcis prius locu tenes no possit alicuj licentia dare vel impartirj sub dca pena et g facientes pena predicta soluere teneantr dicta licentia obtenta no obstante; Liceat tamen aduocari patrocinari et procurar i oibus aliis ad pias causas, et p affinib et consanguineis usq i secundu gradu, i quib casib liceat abab partib aduocatu et procuratore costituer et q de minima suma ageret Aduocati et procuratore costituer et q de minima suma ageret Aficientes prius capita notarij et Procuratores in dca terra habeat et hre debeant p dittatura cuiuslibs actus baiocchos quatr in causis scilicet i quib no dant exceptiones et replicationes hinc inde sed causa expedit p partes cofessione, et datione terminj ad soluendu vel p productione istrumentj vel p contumacia et finatr quando ca no uentillatr in cotradictorio, quilt i causis que uentillarent i contradictorio habeant et hre debeant dicti procuratores p eoz mercede et patrocinio baiocchos duos p quolib ducato aliqo capto supra vel infra posito non obstante

37

Notarij et alijs terrigena nõ possit exercer̃ aliqd offitium in curia dnj locũtenẽtis terr̃ pdc̃ C 41

Itẽ statuimus et ordinamus q nullus not̃ d̃ s. gno vel habitator ĩ dc̃a terra nõ possit nec debeat exercere offitiũ notariatus ad banchũ iuris sub pena unius florenj pro qualibz et qualibz uice Et similitr nemo ex dc̃a terra pos uel habitator ĩ ea pos sit nec debeat exercer̃ offitiũ dãnoꝝ datoꝝ nec extraordinarioꝝ sub dicta pena pro qualibz et p qualibz uice et nichilominus acta et accuse facte respectiue nõ ualeãt nec teneãt et sint ipso Iur̃ nulle, Liceat tñ Prioribz p tempor̃ facer̃ custodes tẽpor̃ nũdinaꝝ

Ius Iurandi decisiuũ nõ referat̃ ~~aut~~ nisi a uigintiqnqz libris infra cap 42

Ad hoc ne aliquis ~~p~~ auaritiã in magnis sũmis ualeat delectarj et ad tollẽdam cãz et materiã delinquẽdi et periuria cõmittendj statuimus et ordinamus q nemo possit ĩ curia dc̃e terr̃ ĩ eoꝝ petitionibz ~~nõ possint~~ offer̃ ~~actoris~~ partitũ ius Iurandj a uiginti quinq libris supra et similitr reus nõ possit p curiam astrigerj ad dictũ Iuramẽtũ acceptandũ uel referendũ sub pena decem libraꝝ coꝝ p qlibz et qualibz uice et nichilhominus dictũ iuramẽtũ nõ ualeat nec teneat ipso Iur̃ et hoc capitulũ locũ habeat nec possit tollj aliquo alio capto supra uel infra posito nõ obstãte sed partitũ ius Iurandj possit afferj p actorẽ usqz ad quãtitatem uigintiqnqz libraꝝ coꝝ ĩclusiue et ab inde ĩfra seruet̃ aliud statutum sub rubrica d̃ partitis fiendis

Liber tertius

De modo procedendi in criminalibus Cap. 1

Ne maleficia occultentur et per hoc remaneant impunita Hac presenti lege statuerunt et ordinamenta ederunt Et primo de modo super criminalibus decreverunt quod Accusatis denunciatis vel illi contra quos per Inquisitiones procedatur Citentur cum dimissione cedule continentis totam substantiam et qualitatem delicti si presentes semel si domi bis cum termino duorum dierum ad respondendum quibus terminis elapsis et accusatus vel inquisitus non comparuerit sequenti die potestas in bandum poni faciat talem inquisitum vel accusatum et exbandiri in ea quantitate in qua deberet condemnari secundum formam statuti et ex forma accusationis denunciationis vel inquisitionis contra eum formate In quo exbandimento exprimatur et apponatur maleficium vel delictum de quo accusatus denunciatus vel inquisitus esset, et sibi quinque dierum terminus assignetur infra quem si comparuerit recipiatur si vero in terminum non comparuerit memoratum habeatur pro confesso et convicto Et exbandimentum predictum debeat fieri in capite scalarum palatii communis predicti sono tube et alta voce ac in platea burgi dec terr et ad domum eius qui fuerit exbanditus Accusatori vero ad probandum accusam et denunciatori ad probandum denuntiam decem dierum terminum prefigatur et totidem accusato denuntiato vel inquisito post excusationem eorum debeat assignari ad ipsorum defensionem per bandum Si quis vero denuntiam vel accusam per eum factam non probabit solvat ac solvere teneatur et debeat illam penam quam teneretur solvere legitime talis accusatus seu denuntiatus ac si probatum esset dummodo hoc captus non vendicet sibi locum in damnis datis fructuum et foris dummodo non tractetur de guasto forensis autem si quis accusatus fuerit denuntiatus vel inquisitus citetur in capite scalarum palatii per banditorem communis alta voce sono tube premisso vel ad hospitium ubi solitus est hospitari ut compareat infra tres dies qui non comparens postea Exbandiatur

in ea quantitate ĩ qua cōdēnatus deberet scdm formā statutorū
loquentium de maleficio de quo procedet' cōtra eum Jn quo ex banni
dimento sibi decem dies terminus assignet' infra quos si uenerit
eius excusatio recipiat' si uero nō comparuerit habeat' p cōfesso
et conuicto et ipso maleficio cōdānet' Promissa q' huiusmodi accu=
satis denuptiatis ut ingsctus cōtra quos procedet' citent' sēp
modo et forma superius ānotata

De pena blassfemātis deū et iurātis p corpus et sanguinē et similia
Cap.° 2

Blassfemās deum ut intactā Virginē eius matrē in triginta libris
coris uice qualibz condēnet' et si bānū soluer' nō poterit
72 p terrā 3 g... fustiget' Addicientes q' blassfemarē deum
ut uirginē mariā intelligat' si quis maledixerit eos
uel aliquē eorundē si quis appostauerit eos ut aliquē
ipsorū ĩ decē libris coris vice qualibz cōdānetur
Si quis autē cōtra Virginē mariā aliq. obroprium dixe
vit ĩ triginta lib. coris uice qualibz et quolibz obroprio
et uerbo abominabili cōdānet' et si penā deij obroprij
soluer' nō poterit sibi linguā de capite amputet'
Si quis uero blassfemauerit aliquē sanctorū dei ĩ quin=
decim libris uice qualibz cōdēnet' Et in predictis casibz
cuilibet liceat accusar' cū dictu duorū fidedignorū testiū
et sic suo sacramento credat' et teneat' in credētia
et habeat talis accusans medietatem pene Jn predictis
autē et quolibz predictorū

De sententiis ferendis i(n) criminalib(us) Cap(itulum) 3

12 Potestas Judex vel mil(es) d(i)c(t)e terr(e) qui pro tempor(e) fuerit teneat(ur) et debeat vinculo Jur(amenti) et pena vigintiquinq(ue) librar(um) cort(onensium) singulis mensibus sup(er) cau(sis) criminalib(us) ferr(e) sententias absolutorias vel co(n)de(m)natorias Hoc semp(er) salvo q(uod) pot(esta)s vel eius Judex ultimo mense sui regiminis non possit ferre s(ententi)as absolutorias et si tulerent vel ferre(n)t no(n) valeat nec teneat ipso Jur(e) Addicientes q(uod) pot(esta)s et sui officiales teneant(ur) et debeant o(mn)es et singulas Inquisitiones et denu(n)ptias seu accusationes finire et terminar(e) et ad sente(n)tia(m) perducer(e) infra quatraginta dies computandos a die citationis facte d(e) accusato vel inquisito sub dicta pena Et hoc cap(itu)lu(m) sit precisum et tolli no(n) possit consilio vel arenga

12 Q(uod) co(n)stituat(ur) scindicus ad protestandu(m) pot(esta)s et off(iciales) q(uod) observe(n)t statuta penalia Cap(itulum) 4

Ut pot(esta)s et officiales dicte terr(e) de cap(itu)lis statutor(um) penalib(us) ignora(n)tia(m) nequeant allegar(e) Hac lege statutoria decrever(unt) q(uod) p(er) consilium generale d(omi)ni priores dicte terr(e) et i(n) ipso consilio fiat et co(n)stituatur quida(m) scindicus specialis qui semper omni mense protestet(ur) potestati d(i)c(t)e terr(e) q(uod) cap(itu)la penalia tangentia ipsos debeant observar(e) que quide(m) cap(itu)la singulis mensib(us) p(er) cancellariu(m) dicte terr(e) legi publice in consilio generali ad petitione(m) dicti scindici i(n) p(rese)ntia dictor(um) potest(at)is et officia lium et si dictus cancellarius i(n) hoc fuerit negligens tepidus vel remiss(us) i(n) decem lib(ris) cort(onensium) vice qualib(et) condenet(ur) Et nichilominus suo offitio sit privatus scindicus vero qui i(n) predictis negligens fuerit i(n) decem libris vice qualib(et) puniat(ur) Et si pot(esta)s vel off(iciales) co(n)tra fecerint i(n) predictis vel aliq(uo) predictor(um) puniat(ur) i(n) pena in volumine statutor(um) contenta Cuius scindici officium duret p(er) tres menses et p(ro) suo salario habeat vigi(nti) soll(idos) que quide(m) cap(itu)la penalia extrahant(ur) in cartis pecudinis i(n) publica forma

et retineantur per scindicum qui ad predicta fuerit constitutus
et quilibet scindicus alio scindico debeat assignare dicta capitula
ad dictam penam et sic subsequenter ut prescribitur procedatur

De violatione mulierum Cap. 5

78 Mulierem nuptam vel viduam bone fame si quis carnaliter cognoverit
in quinquaginta libris cortonensium puniatur si eam cognoverit vi oluntarie
si vero cognoscere temptaverit et ad aliquem actum pervenerit in vigintiquinque
libris cortonensium vice qualibet condempnetur sed si fuerit male fame exprimetur
in decem libris cortonensium sive in centum solidis cortonensium pena mulctetur
Proviso quod si voluntarie mulier cognita fuerit et non a patre vel
fratre carnali vel marito fuerit accusatus in dictis centum solidis puniatur
aliter contra agentem procedi non valeant ullo modo

De pena parantis se baiulo Cap. 6

Nulla persona paret se alicui baiulo communis predicti volenti aliquem vel aliquam
expignorare vel tenutam dare alicuius mandato curie vel non permittere
auferre pignus vel dare tenutam puniatur pro qualibet vice si fuerit mas=
85 culus in viginti solidis cortonensium si vero femina fuerit in decem solidis cortonensium
vice qualibet puniatur Excepto quod ad cameram vel ad locum ubi lectus
esset non possit accedere nec pannos de lecto pignorare auferre nec etiam
pannos nec ornamenta aliqua mulierum nec jugum vel vomerem boum
et si ad locum prohibitum accederet possit quisque eis resistere sine pena
et quod auferret prohibitum potestas eis restitui facere teneatur nec credatur
in hiis talibus relationibus baiulo

De pena corrumpentis potestatem et eius officiales Cap.° 7

Potestatem vel officiales nemo corrumpere audeat vel presumat per se vel per
87 alium ipsorum dare aliquid vel promittere peccato et si quis fecerit in quin=
quaginta libris cortonensium vice qualibet pro futuro potestati qui pro tempore fu=
erit condempnetur officiales vero in hiis quolibet transgressores in centum libris
cortonensium pro quolibet et vice qualibet condempnetur scindicatus tempore et hoc locum
habeat in preteritis presentibus et futuris

Quod nullus baiulus det tenutam sine licentia curie Cap.° 8

Quicumque baiulus sine licentia curie iverit ad dandum tenutam vel pignora
83 alicui vel aliter in suo officio fraudem commiserit, seu falsam relationem
fecerit, in decem lib. cort. vicequalibet condemnetur et nihilominus per terram
fustigetur et ex ipsa expellatur. Qui vero falsam relationem fieri fecerit
in viginti quinque libris cort. vicequalibet condemnetur. Et per eos facte tenute
vel datio pignoris, non valeant nec teneant ipso iure, et hoc locum
habeat in civilibus et criminalibus

De penis imponendis per potestatem Cap.° 9

fl.

Potestas iudex vel vic. et ipsorum quilibet possit multare et penam imponere in
86 civilibus questionibus seu causis decem sol. cort. In criminalibus vero causis
viginti sol. cort. dumodo in preceptis per eos vel alterum eorum fiendis semper
apponat causam quare sibi fit preceptum et eas penas auferre de facto
in totum vel in partem prout eis videbit et placebit sine prolatione sen-
tentie proviso quod in gravi delicto potestas vel sui officiales possint
imponere penam usque ad decem libras personarum et delicti qualitate
pensata

De pena forensis percutientis terrigenam Cap.° 10

fl.

Quicumque forensis percusserit interfecerit vel aliquod delictum commiserit contra
84 aliquam personam terrigenam cum sanguine vel sine solvat penam dupli-
catam contentam in capitulis facientibus mensionem de tali delicto seu
malefitio Si vero terrigena percuteret interficeret quod idem talis
terrigena illam penam solvat quam ipse forensis de eo solveret in terra
eius dumodo dicta pena in dicto statuto contenta aliqualiter non excedat

40v

De pena turbantis aliquē in possessione sua Cap ij

12

88 Si quis possessionem alicuius imobilis rej penes aliquē consistentē autoritate propria occupauerit uel ~~occ~~ apprehenderit suū aduersariū possessione priuando, in viginti lib. corth condēnet: Si uero aliquē turbauerit aut molestauerit in possessione ~~quavis~~ alicuius rej mobilis quam tenet, i centū solidis corth uice qualibz condēnet; Si autē occupans ut ~~super~~ apprehendens possessionem alterius i re imobili accusatus fuerit et infra otto dies post responsionē accuse d eo falsi uoluerit possessionē relaxar, et desister ab eadē, pro tali occupatione ~~tantūmodo~~ i centum sol corth puniat: Idē declarantes q̄ q̄ turbauerit i re mobili si a tali turbatione cessar noluerit et cessabit i otto dies a die responsionis ipsius i triginta sold corth cōdenet; Nec intelligat quis occupar turbare ul ~~molestar~~ si iuerit ad possessionē alterius et dānum dederit. in eadem si illud nō fecerit animo possidendj.

De turbatione tenute date autoritate curie Cap 12

Quicunq turbauerit ul occupauerit aliquam personā in tenuta sibj data autoritate curie dicte terre in centū soll corth uice qualibz condēnet si fuerit inde querela exposita et dannū quod idem molestatus reciperet dicta d causa ~~molestationis~~ molestator illud idem infundere teneat nisi talis molestator ius habuerit p quod tuerj se posset Et potius dicta talem imissionem in ~~tenuta~~ et possessione teneat defender et tuerj nō ~~obstante~~ q molestator de dca molestatione fuisset accusatus uel inquisitus.

De pena introducētis falsos testes ul istrumenta et dixerit alicuj notariū falsū

12

Cap 13

81 Falsos testes si quis induxerit et clarū curie fuerit i quinquaginta lib. corth uice qualibz cōdenet et in tantundē ipse testis. Qui uero falsū fecerit istrumentū et ipsum scienter introducens, in quingentis libris corth puniat et si predicti omnes et singuli penā soluere non possent manus destra eis penitus amputet: et talis not: a notariatus officio illico priuet

et in eadē pena incurrat fieri faciens falsū istrumentū. Si quis vero
falsa pondera retinuerit in centu sold. corts vice qualibz codandet. Si quis
falsas habuerit mesuras in viginti sol. corts puniat. si quis falsā abascia
tam fecerit ut alique dictz cois nō procederet voluntate ad Illi. dnus
ut ad comune alicuius civitatis hoc est castri In quinquaginta libris
corts vice qualibz et p qualibz abasciata condēnet et si dictā penā
solver nō poterit sibi lingua penitus amputet Et quilibz abasciator
teneat et debeat dictam abasciatā semp portar sigillatā Et ea potes
teneat cuiqz dare facer sigillatā ne fraus nec dolus possit comitti sub
pena predictis iur. et dece libraz corts si ab eo petitu fuerit ut non
Decernentes q si quis dixerit alicui not° pub° id qd [illegible] scripsisti nō est verum
sed falsum ut q diceret eū falsariū ut q falsū scripsisti tale quod ut
similia in centu lib corts vice qualibz condēnet nisi ea que dixerit īfra
decem dies legitime probaverit

R. De pena comittentis homicidiū Cap° 14

82 Homicidiū si quis dolose comiserit ī persona cuiuscūqz ī dicta
83 terra vel forensis ut si fuerit terrigena ubicūqz comiserit ī pena
capitis puniat ita et tali q penitus moriat et ī cōfiscatione oium
suoz bonoz applicandoz cam.re Illi. dnj si quis aut p pecunia homici
dium comiserit trascinet prius p terram et postea p gula
laqueo suspendat et ita et tali q penitus moriat Et hoc intelligat
ex animo et studiose comisso si nō dolo sed culpa aliqua perdente
ī ducentis libris vice qualibz codamnetur Addicientes q quando fuerit
comissum aliqd homicidio fuerint plures q unus solus p dco homici
dio puniat sed puniant et cōdēnet ī vulneribz que intulerint
iuxta formā statutoz loquentiū de Illis percussionibz Et si fuerit tales
delinquentes ī predictis ī discordia seu cōtrastare corā ipso potestate

41v.

dictum homicidium approprianti alicui ipsorum Et dicti homicidium unus ipsorum confitendi spatio decem dierum quod omnes qui interfuerint in dictum homicidium percutiendo vel permiserit de dicto homicidio debeant condemnari tamquam confessi et convicti Si quis vero scienter aliquem ad dictum homicidium committendum non percutiendo in centum lib. cort. vice qualibet condemnetur si vero non scienter in quinquaginta lib. cort. vice qualibet condemnetur Quando vero fuerit commissum aliquod maleficium per plures percutientes et non comparuerit coram curia pariturus mandatis eiusdem potestatis dicte terre quod nihilominus de ipso homicidio comprehendetur Associantes autem aliquem ad committendum aliquam percussionem vel aliam iniuriam faciendum si percusserit teneatur ad penam contentam in statuto capitulo quod loquitur de percussione quam fecerit si autem non percusserit sed associaverit scienter solvat medietatem pene quam ille qui talem percussionem faceret si vero associaverit vel steterit non scienter solvat quartam partem pene quam solveret committens et faciens dictam percussionem prout in dicto capitulo statuti loquentis de percussionibus continetur forenses autem qui terrigenam interficeret seu percusserit penam duplicatam solvere teneatur Addicientes quod unicuique liceat accurrere et habire ad rumorem et rixam sine pena et bando ne tumultus vel sinistrum valeat exoriri

Quod nullus ante sententias debeat agravari Cap. 15

R

Potestas dicte terre ante sententiam in pignoribus vel pecunia nullum debeat aggravare pena decem lib. cort. vice qualibet qua fuerit contrafactum excepto in damnis datis possit delinquentes ante sententiam constrigere ad
69. solvendum Addicientes quod aliquis in carcere poni non possit pro aliquo maleficio vel debito vel alia causa si carceribus mancipandus fideiussores idoneos vellet dare et daret, nec etiam possit ab aliquo fideiussionem recipere in magiori quantitate in qua condemnari deberet Et qui contra fecerit in viginti quinque libris cort. vice qualibet condemnetur quod quidem capitulum potestas et alij

officiales legi(?) vulgarizari faciant omni mense in consilio generali [...] dominorum priorum dicte terre publice et notorie ut omnibus pateat quod si non fiet in vigintiquinque libris cortonensium pro quolibet et vice qualibet scindicatus tempore condempnetur.

De insultu cum armis et sine Cap. 16

74 Quicumque fecerit insultum ipetum vel agressuram contra aliquam personam cum infrascriptis armis videlicet spata spontone mazza ferrata lancia cultello signalaxe zappa uanga bidente pala bastone ferrato vel aliis similibus in sex libris cortonensium vice qualibet condempnetur et si cum omnibus in dictis armis insultaverit sed si arma predicta vel earum altera euaginaverit insultando in decem libris cortonensium vice qualibet condempnetur si vero cum dictis armis vel aliquo ipsorum percusserit si pena percussionis est magior quam pena assalimenti tunc puniatur delinquens in pena percussionis et non assalimenti si vero pena percussionis non excederet penam assalimenti tunc puniatur delinquens in pena assalimenti et non percussionis si vero assaliverit cum baculo vel bastone vel alio genere armorum deffensibilium in quatuor libris cortonensium vice qualibet condempnetur et si adminaverit quatuor [...] ver teneantur Insultus vero intelligatur quando quis se moverit contra aliquem de loco ad locum eundo contra eum liceat tamen assalito et in [...] eum tam cum armis quam sine se defendere sine pena dummodo [...] defensionem fecerit in continenti et sine aliquo intervallo Si [...] aliquis fuerit assalitus ad domum sue habitationis quod tunc omnes pene predicte contra trasgressorem totaliter duplicentur et in maleficio de nocte[...]

De pena percutientis aliquem cum armis Cap. 17

75 Si quis percusserit aliquam personam in terra Sancti [...] vel eius districtu cum armis ferreis videlicet spada cultello plombarola lancia ferrata spontono zappa vel aliis armis similibus a collo supra versus faciem cum sanguinis effusione et cicatrix turpis remansura sit et remanserit in ducentis libris cortonensium vice qualibet condempnetur et si cicatrice turpi [...]

42v

remansura stat et credat iudicio Rectoris ~~Potestatis~~ dicte terre qui pro tempore
fuerit et super hoc dicti iudicis declaratio approbet(ur). Et si ex ipsa percus-
sione cicatrix turpis duratura non remanserit in centum quinquaginta
lib(ras) cort(onenses) vice qualibet condemnetur si vero sanguis non exiverit viginti lib
cort solvere teneatur. Si vero percussio facta fuerit in capite cum dictis
armis et cum sanguinis effusione in centum lib cort percutiens vice qualibet
condemnetur si vero percussio facta fuerit in collo et a collo infra in quinquaginta
lib percussor solvere teneatur si sanguis inde exiverit si vero sine sanguine in
decem lib cort vice qualibet condemnetur si vero ex ipsa percussione membrum
aliquod incidi vel frangi vel quando ipsa percussio ad interiora corporis pervenerit
in centum lib vice qualibet condemnetur duplicatam penam patrator criminis solvere tene-
atur si membrum aliquod deformatum vel turpe remanserit ac ex ipsa
percussione dens perdi contigerit pro quolibet in quinquaginta lib cort condemnetur
si vero ex ipsa percussione pes vel manus nasus lingua vel labra contigerit
amputari pro quolibet dictorum membrorum et vice qualibet in ducentis lib cort vice
qualibet condemnetur Et si tandem ex ipsa percussione oculus cicaret(ur),
si vero cum dictis armis adminaverit et non percusserit sex libras cort
solvere teneatur. si quis vero percusserit et mutilaverit aliquod dictorum
membrorum et bannum solvere non poterit quod tunc eadem manus dextera
penitus amputetur ita et taliter quod a corpore separetur Et in omnibus supradictis
casibus percutiens teneatur et debeat solvere penam de armis que secum
portaverit ad committendum predicta et de portatione ipsorum armorum secun-
dum formam statutorum nihilominus condemnetur, si quis vero costam alicuius
fregerit si cum sanguine in centum lib, si sine sanguine in quinquaginta lib
cort condemnetur, si vero cum baculo, arundine, lapide et his similia a collo supra et sanguis exierit
pro percussione qualibet condemnetur, et si cicatrix turpis remanserit in ~~quinquaginta~~ lib condemnetur
in quindecim lib et ~~De pena proicientis turpitudinem ad domum sui vicini~~
si vero sine sanguine in decem lib pro qualibet percussione condemnetur, si autem in collo et a collo infra et
sanguis exiverit in decem libris puniatur si sine sanguine in centum soll cort pro qualibet percussione puniatur
~~turpitudinem aliqua proiecerit ante domum sui vi-~~
~~cini que possit ad iniuriam reputari in decem sol cort vice qualibet~~
~~puniatur~~.

De pena dicentis alicui uerba iniuriosa

Si quis dixerit alicui uerba iniuriosa ut tu mentiris per gulam ut non es legalis vel his similia in ~~sold~~ soll. cort. uice qualibet condemnetur pro quolibet uerbo dummodo non fuerit dictus iniuriatus ab ipso

De pena dicentis alicui uerba iniuriosa Cap.º 18

Si quis dixerit alicui uerba iniuriosa ~~alicui~~ ut falsarium proditorem cornutum latronem furciferum vel his similia in viginti sol. cort. pro quolibet uerbo iniurioso et uice qualibet condemnetur. Et si ille cui dicta fuerint talia uerba iniuriosa stante tali prouocatione et eodem instanti ad sui honoris defensionem responderit tu mentiris per la gola talis exmentitor ad aliquam penam nullatenus teneatur sed si per talem iniuriantem et prouocantem fuerit legitime probatum uerba iniuriosa per eum dicta esse uera talis exmentitor in tantundem penam uice qualibet condemnetur. Et si quis reimproperauerit alicui aliquam iniuriam in se passam vel alicui suum consanguineum usque in tertium gradum secundum Jus canonicum computandum de qua iniuria pax facta esset in viginti quinque sol. cort. uice qualibet condemnetur. si uero pax facta non fuerit in medietatem dicte pene vigintiquinque sol. cort. soluere teneatur, que quidem pene ... in palatio duplicentur si ibi dicta fuerint, prouiso quod si aliqua persona male fame dixerit uerba iniuriosa alicui bone fame semper penam soluere debeat duplicatam et super predictis possit procedi per Inquisitionem denumptiatione et accusatione capto aliquo non obstante Et quilibet possit contrafacientem denumptiare et accusare et accusator vel denumptiatoris dicti in credentia teneatur

43v

De percussione cum manu uacua Cap.o 19

Si quis rascbiauerit seu percusserit aliquam personam manu pede uel pugno in facie uel a collo sup(ra) cum sanguinis effusione in decem lib(ris) cor(tonensium) vice qualibet condemnetur si sine sanguine in centum soll(idis) cor(tonensium). Si vero in collo et a
7-6 collo infra in quacumque corporis parte et sanguis exierit in centum soll(idis) cor(tonensium) vice qualibet puniatur si sine sanguine in quadraginta soll(idis) cor(tonensium) puniatur pro qualibet percussione et vice qualibet, si vero aliquis ceperit per capillos ingiuriose contra voluntatem ipsius in duabus lib(ris) cor(tonensium) vice qualibet puniatur, si vero eum in terram prostrauerit et ceperit per capillos et trascinauerit in decem lib(ris) cor(tonensium) condemnetur, pro vice qualibet qua fuerit commissum factum Et si quis impunserit aliquem et eum cader fecerit in terram, si cum sanguine in decem lib(ris) cor(tonensium) et vice qualibet condemnetur, si vero sine sanguine in centum soll(idis) cor(tonensium) condemnetur, et si dederit sibi calcem in decem soll(idis) puniatur pro calce qualibet, si quis etiam dilaniauerit pannos alicuius contra eius voluntatem iniuriose in duabus lib(ris) cor(tonensium) vice qualibet puniatur Et si ceperit ullo modo aliquem iniuriose et non dilaniauerit in viginti soll(idis) cor(tonensium) pro qualibet vice soluere teneatur.

De pena facientis assalimentum et rumorem ad palatium com(un)is Cap.o 20

Facientis assalimentum uel rumorem ad palatium com(un)is dicte terre residentie potestatis uel eius vic(arii) dicte terre si cum armis in centum lib(ris) cor(tonensium) condemnetur si vero sine armis in quinquaginta lib(ris) cor(tonensium) vice qualibet puniatur si vero fiat percussio cum sanguine de illa percussione penam soluere debeat duplicatam contentam in capitulo statutorum salvo quod illi euntes ad dictum palatium cum armis et sine mandato potestatis uel consilij generalis dicte terre qui tunc ad dictam penam nullatenus teneantur.

De pena furantis Cap.o 21

Quicumque furatus fuerit in terra S(anc)ti Geminiani sine burgis soluat nomine pene camere illorum d(omi)nis infrascriptas penas videlicet quod si res furata fuerit valoris quinque soll(idorum) cor(tonensium) et ab inde in soluat fur duas lib(ras) denariorum cor(tonensium) si vero furatus fuerit a quinque soll(idis) sup(ra) usque in decem soll(idis) soluat tres lib(ras) cor(tonensium) si vero

furatus fuerit a decē soll sup usq ad uiginti soll cort soluat ~~tres~~ sex lib cort
si uero fuerit ualoris uiginti soll et ab inde s usq i quadraginta soll
soluat decē lib cort si autem fuerit ualoris quadraginta soll et ab inde supra
usq ad centu soll cort soluat triginta libras cort si uero res fuerit
ualoris centu soll et ab inde supra usq in decē libris et ab inde sup
usq ad uiginti lib soluat ducentu libras et si ipsā penā soluer nō poterit
manus destra ei penitus amputet Et si furatus fuerit rē ualoris
a uiginti lib cort s soluat quingentas lib cort et si soluer nō pot-
erit in termino i sta statuendo furans laqueo suspendat Ita ez
tate q penitus moriat Si uero i cāpo uel strata aliqs fecerit roba
riam a re ualoris decē lib. cort supra usq i uiginti et a uiginti
lib sup uel re tanti ualoris soluat noie pene dce camre sexcentas lib.
cort et si bānum soluer nō poterit i a quindeci dies suspendat Itaq
penitus moriat Et i oibus dictis casibus furtu et dānu emendet
i duplū Si uero aliquis domū alicuius quatcuq intrauerit c g uoluntatē
dni dce domus si d nocte fuerit i centu lib cort cōdenat si aut
de die in quinquaginta lib cort puniat Si uero aliqs latro publicus
fuerit infamatus et laboraret furti i famia q eum per gulam furcis
laqueo suspendat Itaq penitus moriat Si aut predicta uel aliq predictor
cōmiserit extra terrā s. gni in territorio dce terre, nihilominus sub-
iaceat dictis penis Addicientes q si quis uiolenter extorserit derob-
auerit uel acceperit alicui c g eius uoluntatē usq i duodeci denarior
et ab inde infra centum soll cort soluat ab inde uero sup usq i duob
soll soluat decē lib cort ab inde uero sup usq i quatuor soll. soluat
uiginti lib. cort et sic subsequeter pro rata ut s permittit nume-
rari si plus uiolenter acceperit soluere teneat et si pena soluer nō
poterit i termino memorato nihilominus subiaceat dictis penis
si uero receptauerit res predictas scienter furto subtractas subiaceat
dictis penis et nihilominus rē ablatā duplicatā restituer teneat

12 44v

De pena immittentis ignem Cap.o 22

Siquis immiserit ignem studiose in domum alterius sive in terra dicti g... Burgis sive extra si de nocte fuerit in quatrigentis lib. cort. condemnetur
93. de die vero in centum lib. cort. puniat. et in utroque casu damnum emendet patienti in duplum et stetur sacramento dominus dampni passi de dicto damno Et si si penam solvere non poterit comburatur igne quod penitus moriatur si aut. per fugam evaserit procedat. contra eum et ponat. in banno in dicta quantitate et dampni emendationem in duplum et bona sua ~~publ~~ publicentur Com.is Illis primo satisfacto et emendato damno dampni passo si vero cappanam metam vel paleareum quis studiose comburerit si fuerit de nocte in centum lib. cort. pro qualibet predictorum et vice qualibet condemnetur si aut. de die in quinquaginta lib. cort. puniat. et damnum in duplo patienti emendet Addicientes quod nulli liceat ignem facere in cappanis vel domibus alienis de die vel de notte in quo ignis fuerit accensus vel de die sequenti intelligat. studiose fecisse et tunc in dictis ut prescribitur condemnetur

12

De incendio et guasto Cap. 23

Cuicumque de dicta terra factum fuerit extra dictam terram guastum
94 sive incendium quocumque modo exceptoque per grandinem vel cavalcatam in illis rebus vel possessionibus que extimate sunt in libris vel catastis com.is pro dictis in quatringentis lib. cort. malefactor vice qualibet condemnetur et damnum patienti emendet si vero malefactor capi vel haberi non poterit exbanniat. et condemnet. in quantitate predicta et eius bona Com.is publicent. Et si dictus malefactor fuerit clericus vel religiosus capiat. per potestatem vel off. eius et mittat. in manibus epi. Et locum habeat in illis personis qui collectam solvunt in com. de quibus extitit declaratum si vero dictus malefactor commiserit et venerit in fortiam curie puniat. in persona videlicet comburatur et sua bona Com.is predicti publicent. et ideo intelligatur de furto ad damno dato in mesis segetum quod per dictum malefactorem debeant emendari Qui vero ipsum damnum guasti sive incendium poterit emendari ex ipso met vel sui familiares ipsum damnum guasti sive incendium fecerint vel fieri mandaverint et fuerit clarum per testes vel per homines de contrada fidedignos et omni exceptione maiores

in contu toto corp[oris] cedenes Adijcientes q[uod] si aliquis miserit ignem in stipula
vel alia re no[n] studiose et dannu[m] alicuius fecerit dannu[m] illud emendare debeat
patienti sine strepitu et figura iudicij Et hoc potas et suj off[iciales] teneant
fieri facere et executioni mandare ad instantiam cuiuscunque petentis ad pena[m]
quinquaginta librarum cor[] de ipsius salario, teneant et debeant et omni
mese semel bandiri facere q[uod] i[n] mittendo igne[m] culpa aliqua no[n] com[m]ittat
ne homines possint incurrere i[n] dictu[m] dannu[m] tamen in dcto casu ad aliqua[m]
pena[m] minime teneat sed habentes olibanos et fornaces ultra emen=
datione[m] dani in dicto casu pen[a] noie decem libras cor[] solvere teneat

R De castigatione familiaris et danni dantiu[m] i[n] possessione alterius Cap. 24

71 Si quis castigaverit aliquem suum familiarem moderate vel aliquem dannu=
dantem i[n] sua possessione cum bestijs studiose si sine sanguine
ad penam nullatenus teneat[ur] et sit licitum ab eo pignus ~~[illegible]~~ acci
[illegible] pere et auferre, et credatur dno rei vel laboratori, vel eius familiaris
cu[m] sacramento, q[uod] in re sua dannu[m] dederit, no[n] obstante aliquo statuto
supra vel infra posito vel ponendo

R De fatturarijs indovinis et ~~[illegible]~~ Venefitijs male fame Cap.o 25

Fatturare sive fatturas facere vel indovinare nulla persona i[n] dicta terra
vel extra audeat vel presumat nec veneniu[m] preparare vel maleficium aut
90 nocivu[m] poculum preparare facere vel alicuj dare ad penam centu[m] librarum
cor[] Et si quis d[e] veneno vel malo poculo sic dato occiderit [illegible]
dans vel patrans de[illegible] delictu[m] i[n] [illegible] toto cor[] vice qualibet cederit [illegible] me=
retricem publicam et questuaria[m] ultra duos dies ullus tenere audeat i[n] domo
[illegible] sua nec lenones publicos vel perversos homines vel male conditionis et famae
[illegible] ad pena[m] ~~[illegible]~~ bay. 10. ~~[illegible]~~ p[ro] die qualibet ~~et qualibet~~ et qualibet eorund[em], proviso
[illegible] q[uod] mulier intelligatur male conditionis et fame et inhoneste vite que pala[m]
suj corporis fecerit questum vel que publice se indivinatricem se fecerit
vel que de furtis et receptatione vel lenocinio fuerit infamata vel mulieres

45v

uel uiros de his fecerit peccatores uel protulerit testamentu falsum
Addicientes q si supradictã penam centu librarum transgressor soluere no
potuerit uel noluerit infra dece dies a die late sententie qapueretur
singua ita et tali q loqui non possit Et q potas teneat et debeat
Vincula Iur. et ad penam centu lib. Corz ad denunciationem cuiuscuq pr
rrigente Iraq infra denunciatione seu accusa sit nome accusatoris seu denu=
ntiatoris dictas tales personas in predictis ut premittit culpabiles
uel delinquentes capi facere statim producta accusa seu denu pdia
ipsosq delinquentes detinere et i carcere cois detrudere si uollet dare fideius
ssores et cu eis uel eis procedere ad tormenta habita fama p quinq
testes q d illo delicto d quo accusatus uel accusata esset culpabilis et
fama uageret

De mo procedendi d similibus ad similia Cap 26

De oibus maleficiis et delictis quorum pene no sunt expresse i presentj
Statuto potas et sui officiales possint procedere et penas imponere
d similibus ad similia et ubi simile no reperiretur seruet consuetudo.
et ubi no reperiat consuetudo locu sibi uendicet ius comune

De beneficio Confitentis maleficiu Cap 27

113 Confitentj uullus sponte uel delictum de quo procederet coram
eum remittat quarta pars pene seu quantitatis in qua
condenarj debeat et alia quarta pars pro pace et alia quarta pars si soluer
rit i dece dies post condemnationem

De pena exeuntis aliunde q p porta Cap 28

Terra S. gni nisi p portas apertas nulli intrare liceat uel exire
ad penam quinquaginta librarum corz pro quolibz et qualibz uice
97 fuerit contrafactu et plus et minus prout potas uidebit co=
denet et potas muros cois oi mense reuideat et faciat reuidere
et ubi oportunu fuerit ad dicta pena reparari facere teneat
Addicientes q nulli liceat habere i muris dicte terre hostiu uel fenestras

a dece et otto pedibus infra et quod ut et quo aliquis posset ingredi vel
exire et qualibet habens dictum hostium vel fenestram debeat ipsum vel ipsam
recludere cum calce et lapidibus et arena in ea grossitudine que est murus
in quo esset tale hostium vel fenestra in otto dies postquam per dicta terra bandi
tum fuerit, contrafacientes autem in quinquaginta libris cortonensium vice qualibet
et pro hostio vel fenestra qualibet condempnetur. Liceat tamen habentibus domos prope
muros comunis facere in dicto muro comunis aliquod forame cum licentia potestatis ad proce-
dendum terrapienum extra dictos muros et post remurare modo et forma predicta
Et hoc potestas teneatur omni mense facere generalem inquisitionem et repertos
culpabiles in dicta pena punire quem statutum bandire faciat primo mense
sui regiminis ad penam supra positam et annotatam

R De guasto et danno dato in capis Cap. 29

Accipiens decorrentem vel ligna aliqua de cappanna alicuius sparando
95 seu discoperiendo vel aliter eam deguastando in partem solvat nomine
pene decem libras cortonensium Et credatur sacramento illius cuius est dicta cappanna
vel laborans si autem in totum quis cappanam deguastaverit vel magiorem
partem eius solvat nomine pene vigintiquinque libras cortonensium et de hoc statur
sacramento domini dicte capanne vel laboratoris seu custodis et dannum
semper in duplo patienti patrator criminis emendare penitus teneatur

R De portatione armorum et eius pena Cap. 30

Nullus terrigena vel forensis audeat vel presumat portare arma per dictam
73 terram et eius burgos offensibilia vel defensibilia videlicet spadam Cultellum pugi
onem et his similia Et qui contrafecerit in quatuor libris cortonensium pro qualibet
genere dictorum armorum offensibilium et vice qualibet condempnetur Et pro quolibet
genere armorum defensibilium in duabus libris cortonensium vice qualibet condempnetur
si de die fuerit si autem de notte pena duplicem solvere teneatur Prioribus autem
et his qui sunt de numero dictorum priorum dicte terre liceat portare impune
per dictam terram et eius burgos omnia et singula arma offensibilia et defen
sibilia preter quatrellum quem ferre et portare nemini liceat sive arcubusettum
sub pena vigintiquinque libras cortonensium de die et de notte in quinquaginta tot

et ipsu perdat si vero aliquis aufugerit ante not.rii vel familia
potestatis dum iret rimando pro armis et sibi dictu fuerit aspecta=
re vel q. plane iret et nollet expectar q tunc habeat p confesso pro
tribus armis tantu vz spada pugione et cultello Et illud ide sit
si non promiserit se rimari q pro confesso habeat p dcis trib armis
et tn mo predco tribus armis possit et debeat codenari Et in dictis
casibus penam debeat solvere duplicata et credat relationi familie
potestatis salvo q si aliquis esset in via eundi vel redeundi d foris
et habuerit zappa bident. runciu et similia ad pena nullatenus
teneat et de predictis stet sacramento arma portantis si fuerit bone
conditionis et fame Et potas teneat et debeat mitter familia sua
pro armis et not.rm p terram predicta et burgos eius semel in edoma=
da ad pena dece lib cor d suo salario seindicatus tempor solvere
Cam.re Ill.mi Addicientes q nullus possit nec debeat portar cultellum
vel alia arma offensibilia involutis vel involuta i guaina cinturia
vel alijs pannis seu ascosa i eis ad hoc ut de ipsis armis se aliquid
non perpendat Et cui fuerint inventa dicta arma vel alia genus
por sic portar in dece lib cor vice qualib et p quolib dictor armor
gener codenet nec sibi pficiat beneficiu confessionis i aliquo q itu=
lib no vendicet sibi locu Et potas et sui officiales continuo faciat
discurr et rimarj: Vetturales aut et alij p dicta terra et burgos
cu bestijs transeuntes debeant et teneant portar arma ligata
et tunc cu inventi fuerint cum dictis armis ligatis ad penam
nullatenus teneantur

De pena Extrahentis terminos Cap.o 31.

Quicunq malitiose extraxerit terminos si probatu fuerit et
100. vel Essent inde violenta presupsio vel fama p homines de contrada
in vigintiquinq lib cor pro quolib termino et vice qualibet codenet
et qui falsos imiserit terminos illud idem firmiter declarat

De receptatione banditorum Cap.° 32

Receptans scienter exbanditum comunis dicte terre pro homicidio in dicta terra vel burgis in domo sua vel conducta in quinquaginta libris comunis vice qualibet condemnetur si vero extra terram vel burgos eum receptaverit et cappanna dando sibi comedere et bibere in vigintiquinque solidis comunis vice qualibet puniatur si vero exbanditum pro alio maleficio receptaverit puniatur in centum soll. comunis vice qualibet et pro quolibet exbandito sed si locutus fuerit aut staret cum eo extra dictam terram non teneatur ad penam pro debito vero exbanditus in tali casu nullatenus habeat

De pena interficientis animalia Cap.° 33

Bovem asinum equum Juvencum mulum porcum vel his similia alicuius persone interficiens in Centum soll. comunis pro bestia qualibet et vice qualibet condemnetur Pro alijs vero animalibus quinque soll. pro quolibet animale et vice qualibet nomine pene solvere teneatur Et etiam in quolibet casu predictorum dampnum in duplum patienti transgressor debeat emendare [illegible]

Qui nullus de periurio condemnetur Cap.° 34

Accusati denunciati vel inquisiti si se periuraverit negando eo de quibus procedit contra eos et maleficium fuerit contra eos probatum solvat in continenti sine prolatione sententie inquisitus soll. comunis et nihilominus solvat penam in qua deberet puniri secundum probatam contra eos tamen contra quos criminatur secundum formam statutorum dicte terre dummodo de periurio per potestatem aliis ut dictum est sententia non feratur.

De negatione parentum offitialium et scripturarum Cap.° 35

Si quis in Judicio negaverit patrem matrem fratrem filium avum alicuius potestatis Judicem vel vicarium vel notarium Curie dicte terre seu alium notarium dicte terre vel qui in dicta terra publice officium exercet dummodo de suo privilegio fidem faciat si peteret ab eo vel Abbatem vel abbadissa alicuius monasterij Archipresbiterum vel Priore et probatum

47v

fuerit contrarium penam in vigintiquinque libr. cor. pro quolibet et vice qualibet condemnetur sed si errorem suum revocare voluerit confitendo quod negavit possit infra duos dies a die negationis facte numerandos et tunc nullam penam solvere teneatur

12 Quatenus potestas possit procedere in malefitiis capitulo 36

Potestas Judex ut vicarius dicte terre et quilibet ipsorum possit procedere cognoscere processus initiare mediare et finire et sententias ferre super quocumque
68 crimine malefitio vel delicto diebus sollemnibus feriatis et non feriatis per inquisitionem denumptiationem et accusationem et de his et quolibet eorum sententias ferre et procedere prout eis videbitur et placebit et processus valeant et teneant ipso iure nec possint impugnari vel frangi et si in aliquo ordo iuris vel sollemnitates seu subtilitas fuerit obmissa dummodo de malefitio plene constet excepto quod contra mulieres Potestas et sui officiales vel aliquis ipsorum per inquisitionem procedere non possint de aliquo malefitio vel delicto nisi primo recipiantur duo testes ad minus qui probent legitime malefitium vel delictum per quod fieret inquisitio contra eas esse commissum et detur copia processus testium receptorum ante responsionem fiendam per eas et presentatione ipsarum vel alicuius earum Et aliter contra mulieres vel aliquam earum per inquisitionem procedi non possit et si per viam denumptiationis vel actionis procedi contingat contra eas vel aliquas ipsarum semper debeat poni et scribi in ipsa denumptiatione vel accusa nomen promotoris huiusmodi denumptiationis vel accuse Et ipsa denumptia vel accusa semper contra eas porrigatur in scriptis nec etiam postquam excusaverint se possint detineri constricte dummodo fideiussores dederint vel dare parate fuerint Et si pro curia sciverit quominus faciat ipsas excusari vel super testimonio examinet easdem si potuerit et ad testimonium perhibendum detineri non possint nisi usque vocate fuerint ad vesperas in ecclesia sancte Marie et non in palatio communis semper tamen intelligatur cum sollemnitate in alio capitulo contenta quod excepta causa hominis et examinationis mulierum consanguinei debeant interesse et in aliis que in dicto capitulo continentur

et si secus fieret per potestatem et officiales eius subiaceant pene vigintiquinque
librarum cortonensium pro quolibet et vice qualibet Et tales mulieres possint recedere
sine pena Et si talis denumptiator vel actor denumptia vel accusationem non
probaverit solvat nomine pene illam penam ad quam teneretur talis accusatus
si dictum maleficium vel delictum probatum fuisset legitime de quo accusatus
vel denumptiatus esset proviso quod nulla persona pro testimonio perhibendo
possit carceribus mancipari Et si potestas et sui officiales contrafecerint in
quinquaginta libris cortonensium de suo salario vice qualibet tempore sindicatus
condempnentur Addicientes quod in qualibet sententia ferenda quod delinquentes si contumax
fuerit et non comparuerit ad dandum fideiussores quod bona dicti talis deli-
quentis in contumacia sufficientis confiscentur et obligentur camere Illustrissimi domini
usque in quantitatem in qua talis delinquens fuerit condempnatus per dictam sen-
tentiam a die termini in antea et quod dicta bona vendere faciat prout in
capitulo de venditione bonorum exbannitorum latius continetur

R

De cessione prohibita cap. 37

Statuerunt et ordinaverunt quod nullus terrigena vel forensis audeat
contra aliquem emere vel sibi cedi facere aliquod ius vel actionem aliquam
nec aliquem titulum lucrativum alicui ad penam quinquaginta librarum
cortonensium et si fecerit vel factum fuerit a quinque annis citra non valeat
ipso iure salvo et reservato quod si essent duo tres vel plures debitores
et fuissent principaliter in solidum apud aliquem creditorem ex aliqua
causa obligati et appareret aliquem ipsorum debitum dicto creditori solvisse
per publicum instrumentum vel instrumentum quietationis vel instrumento
cancellationis vel etiam sine instrumento quod ipse talis quod dictum debitum
solvit sine pena legis et curie possit emere vel sibi recipere actio-
nem contra eum vel eos et reos suos cum quo vel quibus obligatus fuisset
Et potestas dicto recipienti et emendi dicti iuris et actionis esse favorabilem
debeat iure suo prout in capitulo de fideiussoribus dampnificatis plenius
continetur Et fideiussori liceat contra reum pro quo fideiussit cessionem
sine pena recipere actionum

48v

De castigatione propinquorum Cap.o 38

Corriger et castigar fratrem sororem generum filium cognatum nepotem vel alios
102 consanguineos vel affines usque in tertium gradum secundum jus canonicum computando
in modum correptionis sine ferro cum baculo pugno manu corrigia
sine sanguine vel capiendo per capillos proiciendo in terra vel dar cum pe-
dibus et calcibus et sine sanguine cuilibet liceat et credat sacramento
correptoris et castigatoris et correptionis quam fecerit consanguinitate
et affinitate approbata coram curia dicte terre. Quicumque autem interfecerit
aliquem suum consanguineum sive consanguineam usque in tertium gra-
dum penam duplam solver teneatur. Et quod eidem non possit prodesse pax concor-
dia nec parentela. Qui autem vulneraverit aliquem ex predictis cum ferro
vel lapide cum sanguinis effusione penam duplicatam solver teneatur. Et
quicumque patrem vulneraverit cum sanguine vel sine, quod ultra dictam
penam debeat stare et morari in carceribus dicti comunis per spatium duorum
mensium continuo. Et si pater ipsius vellet eum ultra dictum tempus
in dictis carceribus commorari, quod tunc plus ad sui libitum commoretur in eis, et
non minus decem duorum mensium. Quicumque nepos commiserit aliquid ex predictis
in persona sui patrui carnalis quod in similibus pena incurrat.

De pena offendentis terrigena Cap.o 39

Si potestas vel aliquis ex officialibus vel familiaribus suis vel cancellarius dicte terre
quod non offenderent seu percuteret aliquem de dicta terra cum sanguinis ef-
fusione vel sine teneatur ad penam duplicatam vel in singulis statutis capitulis
de malefitijs continentur quam penam novus rector si sibi denuntiatum
fuerit eisdem transgressoribus teneatur et debeat auferre et inquirere et
procedere valeat teneatur et debeat de predictis et si dicta pena non solveretur
per officiales et familiares predictos quod potestas solver teneatur nisi daret et
assignaret sciendico dicte terre vel novo subcessori offitialem vel offitiatum
delinquentem qui tenetur in dictis carceribus dicti comunis teneatur donec solverit
dictam penam. Si vero terrigena offenderet potestatem vel judicem offitialem
et familiarem eius vel cancellarium dicte terre quod tunc pro potestate et cancel-
larium in quatruplo condemnetur pro judice vero et alijs officialibus et familiaribus
penam duplicatam solver teneatur et in eisdem penis potestas possit talem delinquentem punire
et condemnare et penam ab eodem eodem exigere ad penam decem librarum corte de suo salario
tempore sciendicatus camerario solvendorum.

T.

De proiectione lapidis de domo uel Turri et balistrantibus Cap° 40

R.

103 Quicumque de domo propria uel conducta uel Turri uel aliunde, tempore rixe uel rumoris, si lapidem tegulam lignum uel aliquid aliud simile, proiceret contra aliquam personam de dicta Terra uel aliunde, et percusserit eum, sanguinis effusione, a spatulis supra, in Vigintiquinque lib. cort. uice qualibet condemnetur; Si uero sanguis non exiuerit in decem lib. cort. A spatulis autem infra, si cum sanguine in quindecim lib. cort. si sine sangui-ne, in Centum sol. cort. condemnetur uice qualibet. Si uero non percusserit aliquem de quo-libet lapide proiecto in Centum sol. cort. uice qualibet condemnetur. Et si aliquis de dicta Terra uel aliunde, stando in aliqua domo uel Turri et lapidem tegulam uel lignum uel simile, In domo alicuius proiecerit sive supra domum uel iuxta domum et fregerit tegulas uel lignorum de domo alicuius in Vigintiquinque lib. cort. condemnetur; si non fregerit in decem lib. cort. uice qualibet puniatur. Si uero aliquis causa turbandi statum pacificum dicte Terre balistratione fecerit de sua domo uel Turri in centum lib. cort. uice qualibet condemnetur et in tantumdem idem si fecerit contra offitium Potestatis. Et si dictam penam soluere non poterit quod eius domus uel Turris funditus destruatur. Et si quis proiecerit lapidem iniuriose uel studiose in domo alicuius in tribus lib. cort. uice qualibet condemnetur stando in muro dicte Terre. Et si proiecerit et aliquem percusserit et sanguis exiuerit a spatulis supra in vigintiquinque lib. cort. uice qualibet condemnetur a spatulis uero Infra cum sanguine, in decem lib. si autem sine sanguine, in centum sol. uice qualibet condemnetur.

Quod non teneatur ad penam qui dixerit Potestati tu non facis mihi Ius Cap 41

104 Si quis dixerit Potestati uel alicui suo officiali tu non facis mihi ius uel si diceret tu facis ad uelle partis et deberes retinere Justitiam et tu es pars et Judex sed adhuc non recessisti de Terra et est necesse quod tu reddas rationem tui officii quod ex hac causa potestas uel sui officiales non possint ipsum de Terra expellere nec ipsum aggrauare in persona uel in rebus uel contra eum Inquisitionem facere nec ad depopulationem ipsorum bonorum procedere uel aliud facere uel concipere contra eum et si faceret non ualeat nec teneat ipso Iure, et Nihilominus In quinquaginta lib. cort. Sindicatus tempore condemnetur.

49v

C.

De Tormentis Cap. 42

Potestas dicte Terr. vel sui officiales no possint nec valeant aliquem ponere in Tormentis nisi pro homicidio furto guasto incendio Adulterio vel conspiratione dicte Terr. publica voce, et fama, ad vulnus sanguinolentum precedente. Et quando vellet aliquem tormentare preterquam in casibus supra dictis primo requirere debeat Consilium generale, et duorum Priorum dicte Terr. et ab eis licentiam obtinere contrafacientes autem in quinquaginta lib. cort. vice qualibet condemnetur. Adijcientes quod fatturias et fattumas facientes vel Indivinatrices dictis officialibus liceat tormentare habita fama pub.ca per quinque testes ad minus bone conditionis et fame.

C.

De Verbis ex quibus posset scandalum exoriri Cap. 43

Dicens vel proferens quicumque verbum aliquod ex quo posset scandalum exoriri vel per quod statuta dicte Terr. vel homines turbarent in decem lib. cort. vice qualibet condemnetur.

De Iura et illicita conventicula non facienda Cap. 44

R

105 Faciens vel ordinans conventicula illicita sive iura ex quibus videretur seu videri posset ipsam Terram racionabiliter perturbari vel ipsius Communis status reduci ad partem In ducentis lib. cort. vice qualibet condemnetur. Et Potestas dicte Terr. qui pro tempore fuerit hoc presens Cap.m legi pub. faciat in principio sui regiminis in generali dicte Terr. consilio vinculo Iuramenti.

De Verbis partiarijs non dicendis Cap. 45

C

Quicumque de dicta Terra habuerit cum aliquo verba occasione partis guelfe vel Gibelline, seu congregationem fecerit et ipsas partes et ipsarum nomina iniuriose nominaverit dicendo ego sum vel volo esse guelfus vel gibellinus vel rempromperaverit vel dixerit quod dictum seu factum hactenus

alicui causa partis fuerit in dec.^to tot cort. inequalibet codenet quod quid.
cap.^m Potestas legi faciat in Principio sui regiminis in generali Consilio
dicte Terr. Proviso q de licentia potestatis et dnor. Prior. liceat pro statu
Pacifico tranquillo et quieto ac Unitat. et reformatoni. Cois et hominum
dicte Terr. ipsis hominib. se congregari ad tractandu. ordinandu. conferendu.
et providen. omnia que eis pro solidatione et confirmatoni. Unitatis et Pacis
Cois et specialit. dicte Terr. utilia videbunt. liber. et in q.m Cap.o Stat.
aliquo no obstante.

De duplicatione penar. Cap.o 46

112 Omnes pene de maleficijs et delictis in psti Statuto contentis duplicent. et duplicari
debeant dieb. et locis modo et forma inscriptis vz de nocte et noct. Intelligat.
a prima Campanella que pulsat. de sero pro custodib. ultra versus noctem.
usq. ad pulsatione campani. grosse vel parvi qui pulsat. de die versus diem
in Palatio Cois In Platea ante palatiu in macello in ecc.^is et circa ecc.^s
in festo S. Gemini et eius Vigilia cu die sequenti ipm festu in festo nati=
vitatis dni In festo Pascatis resurrectionis In nuptijs In solenitatis in
processionib. vel domo Propria vel conducta in conducta in predicatione
in exercitu in cavalcata in arenga in foro sive nudinis dieb. domi=
nicis in singulis festivitatib. beate Marie Virginis Cora. Potestate Judice
vel Vicario dicte Terr. et ultimo mense regiminis potestatis et Talis
duplicatio vendicet sibi locu. in maleficijs et delictis personalib. tm. et
contra personas et qualitercu.q. comissis et no in alijs nisi in aliquo speciali
Cap.o de ipsis Capitulis mentio haberet Adijcientes q maleficior. pena
et delictor. comissor. in dictis dieb. et locis non posset duplicari nisi
semel tantu. Item pena duplicet. quando offenderet accusat. qui eundo
vel recedendo a Curia prout dictu cap.o 77.

De pena frangentis carcere vel Turri in Coi Cap.o 47

101 Nullus audeat vel presumat frangere vel rumpere carcere vel Turrim propria dicti

Cois in quo positus esset ad penā vigintiquinq; lib̄ cort. pro uice qualibet quo fuerit contra factū et nulla persona eidē posito uel misso in dittis Carcerib; debeat dare uel prestare auxiliū consiliū et fauorē ad penā quinquaginta lib̄ cort. pro uice qualibet qua fuerit contrafactū.

De pena offendentis accusatū dū iuet ad se excusandū Cap. 48

Offendens uel offendi faciens aliquē accusatū uel denuntiatū uel inquisitū in eundo uel redeundo a curia ad excusandū se penā duplicatā in statutis contentam pro tali iniuria ditto Coi soluere teneat.

104

Q bandimenta Valeant Cap. 49

C. Bandimenta omnia que fierent per preconē Communis predicti ex parte Potestatis Judicis uel Vicarij ditte Terr. in ditta Terra valeant et teneant et pro legitimis citationib; habeant in ciuilib; et Criminalib; causis et maxe quādo bandiretur q quicumq; habet facere et in Curia malefitior ditte Terr ueniat ostensurus et allegaturus quicquid uult corā potestate et eius Curia in quinq; dies proxime tunc futuros: et quando bandiet q quicumq; habet facer in curia malefitior ueniat corā Potestate eius curia ad sonū Campane in consilio ad audiendū sententiā et hoc habeat pro uera et legitima Citatione et relatione contra illos qui condennari deberent aut codennaret et hoc uendicet sibi locū in omnib; alijs bandimentis factis et faciendis tempore quandocumq; Ita tamen q ipsa nō fiant contra formā statuti ditti Cois que si facta fuerint nō ualeant nec teneant ipso iure Adijcientes q bay. ditte Terr mandato Potestatis et aliorum officialiū ditte Terr possint bandimenta facere ac et exbandimenta tam in Ciuilib; q in Criminalib; quemadmodū facta fuerint per preconē seu precones ditti Cois et ipsa bandimenta prout superius exposita declarata ualeant et teneant autte pntis statuti decernentes insuper et pnti additione firmantes q omnia alia Statutor Capitula et ipsorum uerba ubi loquitur q bandiat cū nō obstante q nō bandirent q nihil ualeant et plenā obtineant roboris firmitate sicut bandita fuisset ac per subastata.

R

De Rumor. ex. et intus Terra Cap.° 50

108 In quocumque loco Terr. S. Gemini fuerit rumor homines de contrada et vicini eius omnes succurrer. et ire teneant. in adiutoriu dicti Terrigeni. Et si Terrigena offenderet aliquem ex comicinis dicte Terr. vel plures tunc ipse solus puniat. sine alijs. Et si quis non succurrerit in duab. lib. cort. vice qualibet condemnet. Et predicta intelligant. intus et ex. dicta Terra. Et quod quilibet possit et sibi liceat traher. ad rumorem cum armis et sine, Et quod si p aliquod maleficium comitter. comittens puniat. de ipso maleficio secundum formam statutorum dicte Terr. Et quod si quis tenserit ad rumorem et comiserit aliquod maleficium vel delictum contra aliquem delinquentem seu malefactorem. seu et. ex bandit. et condemnatum p maleficio quod non teneat. ad penam aliquam. si in ipso rumor. vel sedicione aliquod fecerit contra ipsum delinquentem. exbanditum et et condemnatum.

C.

De subiecto contra non subiectum. Cap.° 51

Si subiectus Curie dicte Terr. cum aliquo non subiecto dicte curie se Iniuri. vixaverint vel in re non subiecta cum percussionib. vel alijs Iniurijs vel offensis. non subiectus responder. nollet coram Curia dicte Terr. quod potestas nec eius offitiales contra terrigenam non subiectum non possit proceder. p aliquam viam pro Iniurijs vel offensis nec condemnar. predictum. Et si contra factum fuerit in premissis nullius sit valoris efficacie et momenti Ita tamen quod hoc cap.m non vendicet sibi locum et libertate eccl. vel contra Clericos seu religiosam personam. Adijcientes quod dictus Terrigena teneat. et debeat probar. p leg.mos testes maleficium et delictum comissum per ipsum forensem contra ipsum Terrigenam non obstante contumacia dicti forensis Et si non probaverit quod tunc dictus talis forensis ad penam aliquam minime teneat. sed dictus Terrigena teneat. ad penam contentam in statutis dicte terr. de maleficio quod comiserit.

R

De pena vendentis rem forensib. Cap. 52

Nulla persona de Terra predicta vel degens in ea possit vel debeat terras vel possess. suas sitas In dicta Terra vel eius Territorio vender. vel alienar. alicui

icta forensi vel qui non sit de dicta Terra et Iurisdictioni dicte Terr. subiectus v3

51v.

Potestas terre predicte et qui contrafecerit in ducentis libris cort. vice qualibet condenet. Notarius vero, qui huiusmodi Instrumentum scripserit In quinquaginta libris cort. vice qualibet condenet. et quilibet testis qui dicto Instrumento interfuerit In viginti quinque libris cort. puniat. Et talis Contractus ipso facto sit nullus irritus et inanis et ipso facto huiusmodi possessio appliceat Comuni dicte terre et predicta semper publice bandiant in Principio regiminis cuiuslibet potestatis. Adjicientes quod nullus pro terrigena habeat qui in dicta terra domum non habuerit et qui non fuerit continuus habitator et qui non subportaverit onera realia et personalia dicte terre. Proviso quod qui contrafecerit in preterito vel In posterum in predictis vel aliquo predictorum possit denuntiari et accusari a quolibet et accusatio et denuntiatio admittat. et super ea procedat. summarie et de plano sine strepitu et figura Juditij et si huiusmodi accusatio probaret. quod talis accusator habeat quartam pene et possessionis huiusmodi Si vero dictus forensis de predictis contenderet cum dicto comuni cum dicto accusatore de possessione. tam dicta condennet. et exbandiat de dicta terra In persona et rebus Si quis non fraudem commiserit vel commiserit seu committet in emendo possessionem pro aliquo forense, et ipsam venditionem seu emptionem in decem dies non denuntiaverit dicto Comuni seu manifestaverit solvat nomine pene illam penam quam solvere teneret. si vendidisset forensi Et nihilominus dicta talis possessio dicte Comunitatis remaneat Confiscata. Et si denuntiaverit vel notificaverit non teneat. ad penam Ita tamen quod huiusmodi possessionem per eum emptam vel emendam pro se retineat nec dabit fructus sive copiam et censum illius possessionis dicto forensi pro quo emit vel emerit vel alicui alie persone pro eo ad dictam penam. et Potestas faciat eum jurare ad sancta quatuor evangelia et fideiussores recipere ab eodem de predictis omnibus observandis ad penam centum librarum cort. de suo salario sindicatus tempore solvendorum et sub debito predicti Juramenti et huiusmodi accusatori pars concedat. Et comuni sed a decem annis citra qui accusaverit et ipsam vel ipsas accusationes probaverit ut superius continet. et quod abinde in antea nemo accusari possit nec accusatori pars aliqua deveniat ullo modo Adjicientes quod unicuique liceat

dar' vel trader' pro dot. possessione sua pro fundo dotali seu pro solutione dotis filie sororis vel neptis carnalis sub pena. dummodo ipsa possessio debeat remanere in catasto et ~~lib~~ illius qui tale possessione dederit seu tradiderit modo predicto Nulli et liceat vender' aliquas possessiones seu possession' nec alienar' pro fundo dotali vel pro fundo dotis dar' vel in solutum dotis aut debiti alicui forensi vel terrigene, etiam consensu dicti dni' Potestatis et dnor. Prior. ~~[illegible]~~ sed penitus dictu instrum. sub pena sint cassa et irrita et contrahentes teneant' ad dicta pena'. Sita vel sitis ultra confinia infrascripta sub pena dni' Potestatis seu eius Vicarij qui pro tempor' fuerit et consensu dnor. Prior. dicte terr' vel maioris partis eor. qui p tempor' fuerint ad dicta pena'. Vz a molendino Cois S.ti Gemini Ecc.a S.ti Proculi, Ecc.a S.ti Agneti de colle cubity, Colle montis puleini fossatu Liscelle vel qua itur a pedr' possessioni terre filior. S.to Agnelo de colle mizella, Ecc.a S.te Crucis colle solaty et domo filior. Salserij et d supra dictis contentis in dicto Cap.o teneant' ad pena' supradicta' Contrahentes tam emptor q venditor notarius qui scripserit instrumentu' et testes qui interfue- rint Decernentes insup q si quis terrigena in posterio contrafecerit in vendendo alicui terrigene contra forma predicta aliqua possessione extra supradicta q ad pena' aliqua' minime teneat' nec qui in poster. delinquisset Excipientes et a pena predicta omnes et singulos terrigenas qui iam dudu' emerunt p forensib. aliqua possessione contra predicta form' vel vendiderint eisde qui reperirent dictas emptiones seu venditiones assignasse et notificasse cam olim dco Coi manu cuiuscumq. notij sub dicto terre Cancellarij appareret et no obstante, q d dca notificatione, constaret nihilo- minus dicta talis possessio dicte Com.is remaneat confiscata et dictus talis forensis, penis subiaceat memoratis quod quippe cap.m sit precisum et inviolabilit' observet' ac tolli vel suspendi no possit Consilio vel arrenga,

R

De pena facientis iura' ut cospiration' cotra specialem p[er]sona' Cap. 53

Si quis fecerit iura' ut cospiration' contra aliqua' p[er]sona' speciale de interficiendo eam

In quinquaginta lib. cort. vice qualibet condennet. Notorius vero qui scripserit cam(eram) Coi tantumde nisi infra triduum potestati sd. denuntiaverit vel suis officialibus seriose.

De venditione facta Clerico Cap. 54

Vendens domum vel possessiones suas alicui Clerico si venditiones in fraude facte essent ut non solverent de eis dativam Coi, in cent. sol. cort. vice qualibet condennet. Sed si negaverit venditionem factam esse et pro ipsis bonis et rebus dativam solvere sit paratus non teneatur ad penam. Proviso quod ex nunc in antea nulla persona alicui Clerico possit aliquam rem stabilem alienare vendere vel donare aliquo titulo sub quacumque forma contractus sub pena Centum lib. cort. in qua venditor si contra fecerit condennet nisi huiusmodi Clericus dictam rem emeret pro aliqua ecclesia monasterio vel hospitali In quo casu talis venditor ad penam minime teneatur sed ad solutionem dativarum dicti Coitis pro dictis rebus sic alienatis perpetuo solvere teneatur

De fractione pacis Cap. 55

Quicumque ruperit vel fregerit pacem factam seu fiendam solvat et solvere teneatur penam duplicatam que continetur in stipulatione vel promissione continen. Et si stipulatio vel promissio non inveniret condennet delinquens secundum statuta dicti Coitis et si penam solvere non poterit puniatur in persona Arbitrio dni Potestatis et nihilominus possit offendi a quolibet sine pena,

De Ambasciatoribus salarium bis petentibus Cap. 56

Quicumque Ambasciator vel nuntius dicti Coitis repeteret salarium sibi Iam solutum a Commune vel alium novum Coitis pro suo viatico et labore puniatur in decem lib. Cort. vice qualibet et illud quod recepisset duplicatum restituere teneatur.

De infectis et leprosis Cap. 57

Nullus infectus vel leprosus sive leprosa possit vel debeat habitare

Intus dictam Terram ad penam decem sol. cort. pro quolibet et vice qualibet. Et Potestas dicte Terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat singulis mensibus de predictis Inquirere et repertos expellere extra dictam Terram et si contra sum. mandatum predictum steterint dictam penam solvere teneantur. Proviso quod dicti leprosi vel infecti non debeant intrare dictam Terram de mense Junii Julii Augusti et Settembris sub pena viginti sol. cort. pro quolibet et vice qualibet

Contra meretrices et earum pena. Cap. 58

79 In Terra S. Geminii Nulla meretrix sive mulier male famae possit stare et morari sub pecuniis In dicta Terra ad penam pro qualibet et vice qualibet Et Potestas qui pro tempore fuerit teneatur et debeat unico [illegible] ad petitionem Cuiuscunque petentis ipsam Meretricem expellere de dicta Terra et eius Teritorio

De pena facientis semita per possessionem alienam Cap. 59

Quicunque fecerit semitam vel transversam per Terram vel possessionem alienam sine voluntate domini cum bestiis vel sine In decem sol. cort. vice qualibet condennetur. Et Potestas et sui officiales

192 teneantur illud bandiri facere per loca solita dicte Terre ad petitionem

Semita traversare cuiuscunque petentis et super predictis diligenter Inquirere et Custodes fructuum possint et valeant denuntiare et accusare huius modi transgressores. Adijcientes Insuper quod liceat unicuique

Vendemiarum tempore tempore Messium Vindemiarum ~~et fructuum~~ ire et redire per possessionem sui Convicini cum blado suis vel musto dummodo non vadat per sortem Canepas. seu vineam Et Credatur Sacramento Accusantis et illud idem vendicat sibi locus In eo qui recolligere voluerit usurpando ripam suam in possessione aliena.

In favore Minor[um] Cap[itulum] 60

8a R Minior duodecim Annor[um] no[n] possit puniri de Aliquo mall[efici]o vel delicto nisi de percussione armor[um] et nisi accusaret[ur] a patre, matre, fr[atr]e carn[a]li avo vel patruo offensi et si offensus aliquis no[n] haberet in ip[s]is gradib[us] q[uod] quilibet alius e[iu]nd[em] valeat accusar[e]. Si vero d[ic]tus minor damn[um] dederit alicui puniet[ur] secund[um] forma[m] statutor[um] loquentium d[e] materia : d.d.

De eo qui solverit condenationem Infra dece[m] dies Cap[itulum] 61

R Quicumq[ue] fuerit condennatus p[er] officiales et Curia[m] dicte Terr[e] In aliq[ua] quantitate pro aliquo maleficio vel delicto et ip[s]am condennationem solverit Infra dec[em] dies a die late sententie diminuat[ur] et detrahat[ur] d[e] dicta summa d[e]no sold. p[er] qualibet lib[ra] Si vero In dictis Ter[mi]nis no[n] solverit tunc et eo casu cu[m] quarto plus dicta[m] condenationem Inremissibil[ite]r solver[e] teneat[ur]. Adijcientes q[uod] si quis negaverit aliq[uo]d Mall[efici]u[m] vel delictum d[e] quo contra eu[m] procederet[ur] et illud sibi p[er] testes probatus fuerit p[ro]pt[er] negationem solvere teneat[ur] et debeat solver[e] condenatione[m] cu[m] quarto plus

R De pena clegrustantis Curpellos apium Cap[itulum] 62 et capientes Columbos

Statuerunt et ordinaverunt q[uod] nulla persona de d[ic]ta Terra vel degens Inea audeat vel p[re]sumat capere vel occider[e] aliquem columbu[m] alicuius dimisticum
107 domesticu[m] vel carazengu[m] cu[m] balista arcu sive archibusio vel aliquo Ingenio ad pena[m] viginti q[ui]nq[ue] sol[idorum] cort[onensium]. Adijcientes Insimul q[uod] nemini liceat facer[e] In Teritorio dicte Terr[e] vel intus aliquo tempor[e] laqueum cum fabis vel aliq[uo]d occupim in area vel cu[m] venaccio Hec post festu[m] pascatis resurrectionis usq[ue] ad Chalend[as] novembris facer[e] In d[ic]to Teritorio vel Intus dicta[m] Terra[m] aliqu[od] escam sive occupim ad pena[m] centu[m] solid[orum] cort[onensium]. Sed

Unusquisque debeat sua occupat. a die festi Paschatis predicti ultra destruer. et deguastar.
ad penam centum soldorum cortonensium pro qualibet et vice qualibet qua fuerit contrafactum
et Potestas dicte Terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat vinculo iuramenti
et ad penam viginti quinque librarum cort. predicta banniri facere per loca solita dicte Terre
primo die post Pascha predictum quod quilibet habens predictam gremiam vel aliquid aliud
in dicto territorio vel fatis Terrae debeat destruxisse et deguastasse ad dictam
penam. et in dictis casibus et quolibet eorundem transgressores cuilibet liceat
accusare et denumptiare cum duobus fide dignis testibus et suo sacramento credatur et
in credentia teneantur et habeant tertiam partem quam dicta de causa devenerit
in comunem ... Tenean. et debeant dictus Potestas et sui offitiales
contra tales delinquentes et quilibet eorum procedere per inquisitionem ad petitionem
cuiuscumque petentis et testes super inquisitionem predictam examinare et repertos
culpabiles punire et condemnare iudicibus penis Sciamini vero apium rumpens
106 vel auferens vel extrahens vel de ipsis sine voluntate domini in quinquaginta
lib. cort. vice qualibet condemnetur Et Potestas et sui offitiales
similiter facere teneantur ad petitionem cuiuscumque petentis inquisitionem
dictam penam non solverit vel solvere non potuerit si vero contrafaciens
numerum quod ei manus dextra amputetur infra decem dies a die late sententie
ita quod penitus a corpore separetur et in
dictis casibus debeat et possit malefactor quilibet tormentari

De bonis condemnatorum reinvenendis Cap. 63

Potestas dicte Terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat suo posse bona condemnatorum
facere reinveniri et omnes sententias condemnatorum et exbanditorum que sunt
118 et fierent in futurum executioni mandare in bonis ipsorum condemnatorum et exban-
ditorum omni occasione cessante, dummodo ipse condemnationes et exbandimenta
fuerint recte, late et facte. Adiicientes quod omnis Potestas vinculo iuramenti
ad penam ducentarum lib. cort. de suo salario si occasione inrepertum contrafecerit
teneatur et debeat discutere et discussionem facere de omnibus bonis tam mobilibus
quam immobilibus omnium exbanditorum et condemnandorum ... causa criminales

Jn [illegible] facta dicta reinventione debeat ipsa bona vendi facere per Camerarium dictorum

dominorum Cuiq; volenti emere dicta bona usq; In quantitatem debiti per ipsum

exbanditum et dampnatum ipsi Comuni occasione dicte sententie, contra tales

exbanditum et condemnatum seu exbanditos et condemnatos late, et si dictus

Camerarius non Jnvenirit aliquem vel aliquos volentes emere dicta

bona mobilia et Jnmobilia dicti Talis exbanditi vel condemnati vel exban

ditorum et condemnatorum, debeat Potestas cogere cum effectu adiacentem seu

adiacentes dictis bonis mobilibus et Jnmobilibus dicti Talis exbanditi et

condemnati seu exbanditorum et condemnatorum ad emendum dicta bona, pro

illo pretio quo vel qua extimarentur ipsa bona per duos homines de

contrada super dicta extimatione ponendum per Camerarium predictum per partem dictorum

dominorum et dominos Priores vel maiorem partem ipsorum pro parte Talis

exbanditi et condemnati, Et hoc Potestas teneatur facere et execu

tioni mandare Jnfra spatium unius mensis post prolationem sententie ad

penam predictam Adijcientes insuper quod potestas dicte Terre qui

pro tempore fuerit de predictis aliquam partem petere non possit nec valeat

Liceat tamen unicuiq; exbanditum et condemnatum capere et Jnfortiam Curie

ducere et Talis capiens et Jnfortiam Curie ducens habeat et habere

debeat quartam partem pene, et bonis et pecunijs dicti Comunis quam

solvent dicto Comuni Et si penam corporalem sufferret vel reciperet

Talis captus vel deductus tunc et eo casu Tali capiens aliquam

partem petere non possit nec valeat quod quidem capitulum sit precisum et

Jnviolabiliter observetur et Tolli vel suspendi non possit /

L. IV°

De Capris non retinendis Cap.° 1

R.

Nulli liceat retinere capras in ditta Terra vel eius destrictu ad penam decem sol. cort. pro qualibet capra. nisi pro necessitate alicuius infirmi vel causa lactandi puerum Nec liceat ~~tamen~~ Cuilibet macello retinere capras ~~[illegible] otto dies~~ intus destrictum pro carnibus faciendis Et Potestas licentiam aliter nemini dare possit sub pena decem sol. cort. Minimeque dictus Macellarius possit intus terram predictam de nocte aliquas bestias pecudinas retinere sub pena duorum soll. cort. pro qualibet pecude et vice qualibet

125

De Vasarijs Cap.° 2

C

Vasarij vel facientes broccolas sive Urceos non mittant aquam de loco fetido in Terra de qua faciunt vasa predicta ad penam decem sol. cort. pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactum et debeant vendere dicta vasa cuicumque volenti ad dictam penam et predicta similiter faciat dictis Vasarijs et superstitibus eorundem

De olivis Colligendis Cap.° 3

R.

Ante festum omnium sanctorum nulli liceat olivas suas vel alienas colligere et qui contrafecerit in viginti soll. cort. vice qualibet puniatur. domino Costumagiolo vel laboratori colligere liceat ante ipsum festum de arboribus cascatis Post vero dittum festum liceat unicuique suas olivas colligere et colligi facere absque pena. Et Potestas contra colligentes olivas ~~ante~~ ipsum festum Inquisitionem faciat generalem et nulli liceat colligere olivas alienas sine licentia domini Costumagioli vel laboratoris et credatur sacramento cuiuslibet eorum et ubicumque invenietur possit a quocumque capi et detineri et talis Invenctus habeatur pro collector olive aliene et solvat nomine pene sol. viginti cort. et notarius eorum seu maleficiorum qui pro tempore fuerit omni ebdomada de mense ottobris et novembris Inquisitionem facere teneat.

Sup qua dec. Testes recipiant et repertos culpabiles in pena puniat memorata que pena possit exigi de facto sine prolatione sententie et ipse predictis Notarius fuerit negligens in decem sol. cort. sindicatus tempore condemnet. | Adijcientes quod nulla persona cum Sacculo

Sacco

seu pena introire debeat possessionem ubi olive sint et etiam colligere de dictis olivis de alio vel de supra sine licentia domini vel laboratoris nec rumpere vel scindere de dictis olivis et qui contrafecerit solvat vice qualibet lib. dec. et quilibet dominus vel laborator possit dictum accusare et stetur sacramento suo vel cuilibet concedere. Et teneat culpabilis patrono solvere duplum pro emenda in quolibet predictorum

R

De pena Macellarij dantis unam carnem pro alijs Cap. 4

Nulli macellario liceat dare vel vendere carnes scrofinas pro porcinis montoninas seu pecudinas pro castratinis morticinas pro sanis nec alias carnes pro alijs carnibus alicuius animalis ad penam decem sol. cort. pro quolibet et vice qualibet et bestia qualibet et de predictis stetur et

126 credatur sacramento accusatoris Carnes vero bovum que morticine fuerint vel magagnate vendant vel vendi debeant extra portas dicte Terre. alie dicte carnes videlicet pecudine caprine scrofine et his similes vendantur et vendi debeant in burgis dicte Terre. Et dicte carnes morticine possint vendi per quemcumque habentem eas vel emente absque requisitione alicuius macellarij. Ita tamen quod dicte carnes non teneantur per venditores in domo eorum | Macellarij vero carnes bonas et non infectas in macello communi facere teneantur ac ipsas in dicto macello vivas et non morbuas nec magagnatas conducere qui vero contrafecerit in predictis vel aliquod predictorum in decem sol. cort. pro bestia mortua et vice qualibet condemnetur. Adijcientes quod

C

De pena vendentis pisces alibi qz in macello Cap.o 6

Nullus audeat vel presumat pisces vender nisi in macello cois in quo carnes vendunt. ad pena viginti quinqz sol. cort. p quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactu. cu aut contigerit pisces remaner in die sabati dicta die usqz ad noras habens eos debeat vendidisse ad pena quatragintu sol. cort. p quolibet et vice qualibet et nihils pisces inventi post noras proiciant et exportant extra porta. Et hoc in quatragesima no vendicet sibi locu ut semp piscium copia habeat. Statuerunt qz potestas dicte terr qui pro tempor fuerit et sui officiales teneant et debeant vinculo iur.ti et pena viginti quinqz sol. cort. de qualibet salma piscium que portant p dicta terra usqz in duas salmas facer remaner in dicta terra, unu barcellu sive cesta una ut dis..tz dicti Potestatis et sui officiatz videbit convenir.

C

De Tecto macelli p macellarios reptando Cap.o 7

Ad hoc ut macellu cois dicte terr positu iuxta domu Nardi porcelli domu menalli pehocci et via no destruat. qz tectu ipius macelli oi anno p macellarios solitos ibi macellar. et eoz sumptu et expen. reparar et retectar teneant. de oportunis in eo, et hoc potestas fieri facer teneat ad pena dece libraz cort. de suo salario sindicatz tempore solvendoz.

R.

De letamine in locis prohibitis no tenendo Cap 8

Letame sive fimu ac acervu letaminis intra terra predicta vel burgos vel circa ipsam in viis pu.cis usqz ad sanctu lamedin ut usqz ad sanctu quiricu nulli haber vel tener liceat ultra duos dies ad pena dece sol. cort. et eande pena solvat faciens vel proiciens turpitudine iuxta portas dicte terr.

R.

De ludo Taxillorz et eius pena Cap 9

120 Statuerunt et ordinaverunt qz ludentes ad ludu taxillorz ubi res vel pecunia

perderet vel mutuans ad ipsum ludum vel faciens eum vel commodans
Taxillos vel mittens de manu ad maiorem vel minorem buffam
Codewonem vel retinens ipsum ludum in domo sua propria vel conducta
si ascondite fuerit in domo in viginti solidis pro quolibet et vice
qualibet condemnetur. Si vero palam luderet extra domum quilibet
in supra dictis delinquens casibus in decem libris cortonensium qualibet
condemnetur. Et illud quod perdet in pecunia vel rebus perdenti
restituat. Et si aliquis in ludo vel ubi luderet vel quocumque
nomine traheret vel exponeret cautio causa ludi quod tale
mutuum vel depositum non possit repeti et contractus in dicta
causa et quacumque forma conceptus ipso iure sit nullus nec
ex eo aliqualiter exigi possit et eandem penam solvere teneatur
Tabernarius retinens in sua Taberna dictum ludum et non
ille cuius esset dominus in qua esset Taberna propria vel
Conducta. Et Taberna intelligatur quilibet locus Tabernario
assignatus et credatur sacramento cuius est domus de loco
Tabernario assignato. Adiicientes insuper quod quando contin-
geret stipendiarios S. R. E. vel communis dicte terre ludere
in Taberna tunc Tabernarius vel dominus domus si protestatus
fuerit eis ad penam aliquam minime teneatur. Si vero cum
dictis stipendiariis luserint homines dicte terre penam supra
dictam solvere teneantur et dicta pena mulctetur Tabernarius
vel dominus domus si dicto tali terrigene non fuerit protestatus
Si ante post protestationem dictus terrigena luserit et
accusatus vel denuntiatus fuerit curie per dictum Tabernarium vel
dominum domus tunc ipse talis terrigena penam teneatur solvere
duplicatam et tali casu Tabernarius vel dominus domus ad

pena nullatenus teneatur Si legitime habuisse probauerit Nec etiam Tabernarius
retinere debeat in Taberna ludum alearum ad penam Centum sol. cort. uel
alicui ludenti aliquod mutuare et quod tali mutuanti nulla competat actio
nec creditori qui dicerent debitores possint modo aliquo molestare occasione
ludi predicti et defensionem suam probare per duos testes uel per unum bone
conditionis et fame. Et cuilibet sit licitum accusare et denuntiare et
eius sacramento cum uno teste fidedigno credatur. Ita tamen quod partem
bandi non habeat nec in secreto debeat retineri Et Potestas in predictis
singulis mensibus Inquisitionem facere teneatur et super ea ad minus decem
testes recipere et continuo Notarium et familiam mittere per tabernas
ad rimandum contradicta et credat relationi familie Et si in predictis fuerit
negligens tepidus uel remissus in viginti quinque libr. cort. vice qualibet
sindicatus tempore condemnetur. Nullus etiam possit nec debeat ludere ad
aleas siue Tabulas in Taberna nec prope Tabernam per spatium duarum domorum
ad dictam penam alibi vero sit sine pena et bando. Nulli autem liceat ludere
ad ludum quod dicitur torna barba et croc nec cum lumacettis uel hijs simi-
libus ad penam Centum sol. den. cort. si palam fuerit Sed si fuerit in abscondito
in decem libr. cort. pro quolibet et vice qualibet condemnetur. Ad zardum et ludum
Taxillorum cuilibet sit sine pena licitum ludere diebus sancti Stephani Joannis
Evangeliste in vigilia beati Gemini et eius festo decernentes vero quod nulli
liceat ludere ad aliquem ludum Taxillorum in ecclesia uel Claustro Monasterij S.
Gemini aliquo tempore siue de die siue de nocte ad penam de ludo Taxillorum
et penam enarratam. Proviso quod locus absconsus et pro loco absconso habeatur domus
Grutta siue Cappanna et quod nullus Tabernarius occasione cibi uel potus possit
contrahere cum aliquo minori quatuordecim annorum cum baxulo dum fuerit in
offitio baxulatus nisi cum licentia potestatis tunc cum baxulo nec cum aliquo cui
esset bonorum administratio interdicta cum quibus si contraheret aliter quam dictum est
tunc contractus quicunque conceptus non valeat nec teneat ipso iure nec ex eo
sibi competat actio aliqualis cum alijs vero quibuscunque et occasione cibi et potus
Tabernarius contrahere possit usque in quantitate viginti sol. cort. tantum et non
ultra Addito huic capitulo quod denuntiator uel accusator alicuius maleficij

vel delicti nulla recipiat parte pene solven nec debeat in sencen teneri et
Comissi omnia Potestas vic° tm̃ p loca solita et cōsueta p bandiri
faciat et et substitui

De pena proicientis bestia morticina prope terra. Cap° X

R

131 Si quis proiecerit bestia mortua que videri possit, a s.tis Laurentio et quirico similiter
Circiter ipsa terra p spatiu simile, in decē lib. cort. vic qualibet cōdenet
et dicta bestia morticina debeat removeri, illud idē etiā declarat
de eo qui intus terra proiecerit dicta bestia morticina vel quodcumque
aliud animal fetidu et putridu vz q similiter cōdenet.

De Mutatione Cursus Aquarum. Cap° XI

R

Quicumque mutaverit vel miserit cursu aque pluvialis campi vel viae in preiuditiu alterius
136 intra terra vel burgos vel et extra solvat noie pene vic qualibet sol. viginti
cort. et si ipse vel predecessor eius fecerit vel mutaverit a decē
137 annis citra illud debeat removeri ad petitione cuiuscumque petentis nec
forma cuique facere liceat in preiuditiu sui vicini ad pena centu sol.
cort. pro quolibet et vic qualibet que fuerit contrafactu Adijcientes
q nemo cursu aque solitu et antiquu devinari vel mutari possit et
qui transgressor extiterit in decē lib. cort. vic qualibet cōdenet et
Hibils quilibet possit dicta aqua remitteri in cursu propriu sine pena et banno

R

De Ponderibus et mensuris Cap° 12

Camerarius dicti Cois teneat et debeat expensis dicti Cois haberi omnia podera ad vendendu
carnes usque ad sex libras et omnia pondera auri et argenti et aliarum rerum
130 de metallo seu ottone et omnes mensuras grani et alterius bladi s.
Mesale quarta ottengiolin de ligno ferratos et haberi debeat mezinu et
petitten pro oleo et sit de ramine, haberi etiā debeat mensuras vini

53 Petittu' mediu' foglietta' et terzettu' de ramine haber debeat et passetti pannj lane et lini et omnes sigillatos et impiotatos ad modu' sigilli Cois dicte terr' et scandaliatos et mensuratos ad modu' mensurar' Civitatis Narnij et no liceat alicui macellario nel alijs venditoribus vender' ad libram nisi cu' ponderibus adiustatis et sigillatis ad dictu' impiotam ad pena' viginti sol' cort' pro quolibet et vice qualibet et no liceat alicui mercatori vel alie persone ponderar' aurum vel argentu' nisi cu' pesonibus adiustatis et sigillatis ad dictu' impiotu' ad pena' duarum librarum cort' pro quolibet et vice qualibet et nulli liceat tener' alios pesos in sarolis nisi pesos predictos sigillatos ut supra dictu' est ad pena' predictam et q mensurator Cois grani et bladi debeat haber' supra dictos mensuras sigillatos et ferratos mo supra scripto ad pena' viginti sol' cort' pro quolibet et vice qualibet et mensurando granu' et aliud bladu' debeat tenere et ducer' rasoria' sup' mesalli et no dimitter' granu' et q mensurator olei debeat haber' metinu' et petittu' p oleo adiustatos et appiotatos mo et forma predictis et q no debeat cu' alijs mensurar' ad pena' duarum librarum cort' pro quolibet et vice qualibet et q omnes Tabernarij et vendentes Vinu' ad minutu' debeant vender' vinu' cu' supra dictis mensuris videlicet petitto medio terzetto et foglietta sigillatis et appiotatis modo in dicto videlicet ad piotu' cu' plumbo seu ferro ad pena' deci sol' pro quolibet et vice qualibet et vase qualibet et q mercatores pannorum et alij ementes pannu' lane, vel lini debeant haber' passettu' adiustatu' et appiotatu' ad supra dictu' mensura' ad pena' viginti sol' cort' p quolibet et vice qualibet et q nulli liceat vender' emer' ponderar' vel mensurar' nisi cu' supra dictis mensuris et pesis ad pena' quinque sol' cort' pro quolibet et vice qualibet et contra delinquentes in predictis vel aliquo predictorum Potestas vel eius Curia procedere possit p inquisitione et repertos culpabiles punir' et eode'mo' secundum forma' predictis capituli et q credatur relationi familiaris potestatis in omnibus capitulis sup dictis et qualibet eorunde' et hoc Capitulu' et alia in eo contenta Ide' Potestas omni mense bandiri facer' teneat'

Q(uod) nulli liceat prope terminu(m) laborar(e). Cap(itulum) 13

122 Prope aliquem terminu(m) nulli liceat laborar(e) neque prope ipsu(m) aliqua(m) forma(m) facer(e) per spatiu(m) unius pedis manus ad pena(m) vigint(i) sol(idorum) cort(onensium) p(ro) quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactu(m)

De pena facientis turpitudine(m) in fontib(us) Cap(itul)o 14

Nulli liceat facer(e) turpitudine(m) in fontib(us) existentib(us) ex(tra) dicta(m) terra(m) v(idelicet) Canalis Scentelle Fanazzani Leopardi Cannelle S(ancti) Lamedij maltempi vel in alijs fontib(us) territorij dict(e) terr(e) ad pena(m) quinq(ue) sol(idorum) cort(onensium) pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactu(m)

De pena proiicientis aqua(m) molendinor(um) in via Cap(itulum) 15

Habentes molendinu(m) olivar(um) in dicta terra et burgos no(n) audeant proiicer(e) aqua(m) olivar(um)
139 et molendinor(um) in via p(ublic)a, a porta hospitalis S(ancti) Gemini usq(ue) ad port(am) ... et ... et sic univers(is) per dict(am) terra(m) et burgos in vijs p(ubli)cis ad pena(m) dece(m) sol(idorum) cort(onensium) pro quolibet du(m)modo possit dicta via clausura p(ro) qua(m) dicta(m) aqua(m) mitter(e) vellet suis expen(sis) ad aptatione(m) et absq(ue) iniuria sui vicinj du(m)modo no(n) possit preiudiciu(m) nec lesione(m) facer(e) suo convicinio et si dicta aqua sic proiecta intravet domu(m) alicuius tunc tal(is) ipsa(m) proiiciens quinq(ue) sol(idos) cort(onenses) solver(e) teneat(ur). Et similiter in dictis casibus liceat delinquentes denu(n)tiar(e) et accusar(e) et eius sacramento credat(ur). et notar(ius) malefitior(um) teneat(ur) et debeat mittere ... ad videndu(m) predicta ad petitione(m) cuiuscumq(ue) petentis

De pena facientis turpitudine(m) ante eccl(esi)as Cap(itulum) 16

Nullus audeat ante eccl(esi)a(m) aliqua(m) vel in cimiterio alicuius eccl(esi)e vel in aliqua platea
140 vel loco in dicta terra facer(e) vel poner(e) aliqua(m) turpitudine(m) vel aliquod incomoramentu(m) ad pena(m) q(ui)nq(ue) sol(idorum) cort(onensium): et possit contrafacientes a quocumq(ue) accusari et accusatoris sacramento credat(ur).

De tabernarijs hospitatorib(us) et in taberna vinedis Cap(itulum) 17

Tabernarius vel nullus vinu(m) vendes seu hospitator possit transir(e) ultra medietate(m)

Vie domus sue nigua hospitat. ad Inuitandu ad domu sua. Siue ad ipsor[um]
hospitiu existen in dca Terra in strata p[ublic]a a porta s. Gemini usq[ue] ad porta
mon[aste]rii s[an]c[t]e marie magdalen[e] contrafaciens dat in dec[em] sol. cort. vice qualibet
Condenet. Nulliq[ue] ex predictis liceat portas dicte Terr. exire nec mitter
ad Inuitandu hospites ad domu seu hospitiu eor[um] ad dicta pena. Alijs uero
ex predicta Terra et strata p[ublic]a habitant hospites quoscumq[ue] liceat uocare et
inuitare ad eor[um] hospitiu prout eis videbit[ur] sine pena. et nullus debeat
post Tertiu sonu Campane Taberna aperta tener. nec p[er]sona aliqua
intus retiner. nisi esset de sua familia ad pena viginti sol. cort. pro
quolibet et uice qualibet Et si quis Inuentus fuerit p[er] familia Potestatis
Stare In Taberna post Tertiu sonu Campane soluat decem sol. cort. Et
q[uod] quilibet hospitator debeat haber. in suo hospitio prebenda ordei et spelte
ottam partis staiorij signata et sigillata sigillo cois p[re]dicti et cu ea et non
cu alijs dar hospitib[us] et alijs emer uolentib[us] et si contrafecerit in p[re]dictis
uel aliquo p[re]dictor[um] in centu sol. cort. pro quolibet et vice qualibet Condenet.
Teneat. et hospitator p[re]dictus media prebenda hre. dco mo et ad dictam
pena. Proviso q[uod] quando causa uendendi uinu adminutu petita fuerit
aliqua licentia uel apotissa tunc uendens uel uender. uolens dictum uinu
Iurar. teneat. et debeat ad s[an]c[t]a dei euangelia scripturis corporaliter
tactis mensuras cu quib[us] uendi debeat uinu bene implere usq[ue] ad summu.
Si petitu fuerit ab eo uel no[n] quas si no[n] Impleuerit p[er] qualibet uice
et mensura noie pene qnq[ue] sol. soluer. teneat. Et possit a quolibet
accusari et eius sacramento Credat. Et Potestas et sui officiales teneant.
omni hebdomada mitter noct[ur]no tem[por]e ad hospitia ad uiden. prebendas
si sint ibi sigillate ut sup[ra] continet. et ad Inquirendu. contra hospitatores
et Tabernarios p[re]dictos et omnib[us] sub p[re]dictis sub qua Inquisitione adminis
recipiat et admittet et examinet decem testes et quos culpabiles inue
neri puniat in dictis penis et q[uod] nullus uendens uinu adminutu
possit uender intra domo nisi unu uinu et de uno vase tantu
ad pena viginti sol. cort. p[ro] quolibet et vice q[ua]libet qui fuerit contrafaciens

63v.

De pena proijcientis coria bestiarum in via pu[bli]ca Cap. 18

Coria bestiarum et animalium in strata magiori vel burgo S. Hermini nullus proijciat sub pena quinque soll. cort. pro vice qualibet et quolibet transgressor

De barilibus sigillandis Cap. 19

Nullus vetturalis debeat carrigiare mustum alicui sine barilibus sciaunatis vel sigillatis ad signum dandum vel ordinandum per potestatem d[ict]e terr[e] qui pro tempore fuerit ad penam decem soll. cort. pro quolibet et vice qualibet que quidem barilia sciaunentur cum mesciatoria ramea sigillata et appontata sigillo co[mun]is predicti et quod pedagerij qui pro tempore erunt teneantur et debeant retinere tinam cum aqua ante logiam burgij in dicto tempore dicti anno et retinere usque in quindecim dies et sciaunare ipsa barilia hominum dicte terre que sigillata non fuerit neque reperirentur sigillata et nihilominus si dicta sigillata reperirentur item omni anno subsequenter debeant signari et sigillari modo predicto et quicumque sciaunarij et sigillarij non fecerit dicta barilia omni anno in decem sol. cort. puniatur. Teneantur et pedagij supradicta et infrascripta observare ad penam duarum librarum cort. et bandiant quod dicto tempore cadem[?] que mensurentur firme et approbentur per pedagerios dicti co[mun]is qui pro tempore fuerint et dictum bando alsettomodum fiat in principio mensis settembris in dicto ... et pro uno quoque pari barilium habere debeant sex denarios cortonenses et unum den. cort. pro administratione et quod dicta vendi debeant cum pedagio co[mun]is qui dictum pedagium vendet pro commodo in dictis

De mensuris sigillandis Cap.o 20

C. Tabernarius vel vinum vendens ad minutum non debeat vendere vinum nec mustum nisi cum mensuris sigillatis per aliquem sindicum vel officialem dicti co[mun]is positum per consilium dicte terre et vendatur plus offerenti cuius tempore nullus tabernarius vel vinacterius possit vel debeat vendere vel emi facere et sigillent

omnes vegetes quorum vinum vendi debeat et non possit accipi pro sigillatura nisi quatuor den. cort. tantum videlicet duodecim den. pro sigillatura apodisse vegetis et vasorum que tabernarius vel vinum vendens debeat sigillatus mensuras haber seriatim ut supra latius continet. Et quilibet tabernarius vel vinum vendens omnibus volentibus emere seu bibere semper coram ipsis et eorum aspectu vertat vas suum sigillatum ne aqua sit intus Et si contra fecerit solvat nomine pene quinque soll. cort. nec aliquod vas nisi sigillatum haber debeat ante vegete Exceptis amphoris gamutellis et bicceriis quos tener possit sine pena. Nichilominus tabernarij et hospiti haber possint unum vas capacitatis ultra duos pititos et non sigillatum et semper debeat impler mensuras emptoribus sub dicta pena et quilibet bone fame et qui non vino utit in taberna possit delinquentes accusare et sacramento credat. Et quilibet volens vinum vender ad minutum debeat habor ante suam tabernam ramum heder vel cuiuslibet alterius arboris viridis ad penam quinque soll. cort. pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contra factum

De orto prohibito in promungulo Cap 21

Nulla persona audeat vel presumat ortum haber in suo promungulo in strata publica tantum nec letame pro orto ad penam centum soll. cort. Simul declarantes de omni vase cum vasirico quod habens tunc non ipsum taliter retineat quod neminj periculum prestet et qui removere contemserit in centum soll. cort. vice qualibet condemnet Et Nihilominus ipsum ortum et letame debeat removere.

De pena inciglimantis in locis prohibitis Cap 22

Nulla persona inciglim debeat canepam vel linum infra terram predictam vel burgos predictos neque a porta burgi Sancti Laurentij usque ad similtum quirium et a porta Sancti Geminij usque ad possessionem Iacobutij viam et a porta Sancti Egidij usque ad monasterium dominarum

142 nec proicer terrenum in dictis locis vel aliquo ipsorum sine licentia Potestatis ad penam decem soll. pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contra factum

64v

R

De pena euntis post tertiu sonu campane Cap 23

121 Terrigena vel forensis post tertiu sonu campane qui de sero pulsatur p dicta
terra vel burgos ire no possit sine licentia ptatis ultra quatuor domos
Campana a domo propria vel conducta habitatione sine suo lumine vel stipite accenso
ad pena quinq sol cort et credat relationi familiar ptatis vel custodis
Lumen de nocte. cu iur.to ipsius custodis salvo q quilibet possit et sibi liceat ire
p dicta terra et burgos sine lumine vel stipite accenso. si fuerit necesse
et fuerit bone conditionis et fame, et et medici qui iverint ad medicandu
notarij qui iverint ad conficiendu testamenta aliquor et molendinarij olivar
tempore quo dicte olive molunt et et fornarij et ipsor et cuilibet eor
sacramento credat dumodo se scribi faciat p notar. sic fraus vel dolus
in talib comittat. Adijcientes insup q quecunq persona tenuerit hostiu
apertu ad sonu campane, in quinq sol cort. vice qualibet puniat. Declarantes
q Potas in pdictis ingerere non possit nisi post tertia sora noctis.

R

De fornarijs et eor ordine Cap 24

Fornarij et fornarie teneant et debeant calefacere furnu tempore estivo ut calefecerint
tempore ~~estivo~~ hiemali ad pena quinq soll cort pro qualibet et vice qualibet et
si aliquis amiserit pane ad furnu teneat furnarius et fornaria restituere.
ad voluntate perdentis et teneant et debeant stasciare et coquere bene
~~121~~ pane uno pane p singulis quatraginta panibus omnib eor sumptib et expens
sine lignis facientiu pane et sine aliquo alio pretio: et no possint nec
134 debeant pdicti fornarij seu fornarie aliquo tempore calefacere furnu
cianis olivar nec ciancia mittere in furnu aliquo tempore sine mense
ad pena viginti sol cort p qualibet et vice qualibet et omnes qui consueverint
habere et tenere furnu a trib annis citra teneant et debeant hre
furnu et eum calefacere mo pdicto ad pena centu soll cort pro qualibet
et vice qualibet qua fuerit contrafactu et potestas p pdictis et qualibet
pdictor inquisitione facere teneat sub debito pstiti iur. Adijcientes
q fornarij et fornarie pdicti teneant et debeant accipere de singulis
quatraginta panib unu pane secundu magnitudine et qualitate panis

et no maioris grossitudinis et qualitatis ad penā duarū lib. cort. pro quolibet pane et vice qualibet: Teneant. et dicti fornarij seu fornarie ad dictam penā coquer. pane cuilibet petenti pro quatuor soll. tm̄ salmā. farine duorū et no ultra. et de hijs etiā dictus Ptas. Inquisitionē facer. teneat. omni mense, ad penā decē lib. cort. de suo salario sindicatus tempor. solvend.

R.

De Via limitata. Cap. 25

Si aliquis het viam limitata. p hereditate alicuius et q ea ius eundi q ille cuius est hereditas uel possessio dictam via no debeat laborar. ad penā duarū lib. cort. pro quolibet et vice qualibet

R.

De mensuris molendinij olivarū et eorū ordine Cap. 26

Quilibet molendinarius olivarū qui habet molendinū in domo debeat macinar. unicuique petenti olivas In hunc modū et formā. vz q teneat. mitter. In qualibet molendinata. ad quā quatuor quartos et omnē molendinatā ad recenti mulu. debeant mitter. in quinque fiescolis magnis et p duas molendinatas debeat facere molendicinatas tres de tiancia et mitter. quamlibet molendinatā tiancia in septē fiescolis parvis et si tiancia predicta qualitercumque facta de dictis olivis p dominum eius reperta fuerit statim ipsam eidem debeat restituere et Integre assignare, ad penā decē librarū cort. pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contra factū Qui molendinarij debeant haber. vz p recenti mulo ad recenti mulu. facta de quolibet vasello pro macinatura. soll. duos den. cort. et molendinarij aqua debeant hre p macinatura de sexdecim partibus unā parte et quilibet Potestas dicte terr. et qui pro tempor. fuerit teneat et debeat pns Capm̄ in eo contentū bandiri pl.o facer. p loca solita dicte terr. omni anno i mense octobris et sup pdictis contra omnes molendinarios Inquisitionē facer. generalē et repertos culpabiles in dca pena punir. et codenar. unic. Inr. ad penā viginti qnque lib. cort. de suo salario sindicatus tempor. solvendorū

R Quod Nulla Mulier Intret Claustrum religiosorum. Cap. 27

143 Nulla mulier Intret Claustrum religiosorum nec in ipsis Claustris aliquid commorari causa auriendi aquam de puteis ipsorum ad penam viginti soll. cort. et Cuilibet liceat accusare et eius sacramento Credatur et habeat medietatem pene supradicte nominate.

Quod non hauriatur aqua de puteis causa faciendi olivas Cap. 28

R Haurire vel extrahere aquam de aliquo puteo dicte terre causa faciendi olivas nulli olivarum molendinario liceat ad penam quinque soll. cort. pro quolibet et vice qualibet qui fuerit contrafaciens et de predictis potestas omni mense Inquisitionem facere teneatur maxime eo tempore quo macinant olivas. Adijcientes quod puteus Sancti Stefani omni anno expensis dicti Cois debeat remundari debeatque dictus Claudi et apponi super foramine eius unum Coperculum grossum de medulla quercus cum Cappijs de ferro missis et aptatis cum plumbo in lapide dicti foraminis ad hoc ut sozzura et labes non possit mitti in dicto puteo pro conservatione ipsius aque et hoc potestas ad penam decem librarum cort. fieri facere teneatur. Decernentes Insuper quod nulli liceat lavare vel ammollare pannos nec aliquam putredinem facere nec aliquid Incommoramentum ponere ad puteum vel in platea Sancti Stefani supradicti ad penam quinque soll. cort. pro quolibet et vice qualibet et cuilibet in predictis liceat accusare et habeat medietatem pene et dictum eius in Credentia teneatur et ad predicta in consilio dicte terre eligatur ad denuntiandum contrafacientes et habeat inde custos medietatem pene et suo sacramento Credatur

C De Porticali hospitalis macello et logijs Cois Cap. 29

In Porticali hospitalis dicti Cois ante ipsum hospitale, ac etiam In macello et logijs dicti Cois nulla persona faciat vel ponat aliquod Incommoramentum de lignis fraticellis vegetibus Tinis vel de alijs quibuscumque rebus Impedimentum

mentū (?) stomibꝫ quoquomō ad penā decē soll. cort. pro quolibet et uiā qualibet et hospitalerio et cuilibet alie psone. liceat. contra facientes accusar. et denuntiar. et ipius sacramento credat. et Ptas omni ebdomata mitter' teneat' ad loca pdicta ad Inquirendū sollecitudine de pdictis et repertos culpabiles in dca pena puniri,

R

De fontibꝫ et guazzatorio Cap. 30

Fonte aliquē uel guazzatoriū nulli liceat expilar' uel facer' expilari uel aquā de dictis locis derivar' uel derivari facer', dū ipē fōs uel guazzatoriū expilati essent ad penā duarū lib. cort. et psumat. fonte uel guazzatoriū expilasse si de fonte uel guazzatorio uacuo existen' aquā flueret p possessiones alterius uel ipsius et Potestas eiusqꝫ officiales de predictis mense quolibet Inquirer' teneat' et mittant aliquē ad uidendū et credat Iurto accusatoris uel denuntiatoris. Adijcientes qd bayuli dicti Comunis ipsos fontes et guazzatoriū debeant remundar' et repilar' Itaqꝫ bene stent semperqꝫ pleni et si uacui inuenirentur potestas a quolibet eorū possit pro pena acciper' quinqꝫ soll. cort. pro qualibet uice, qua uacui inuenirent' dummodo guazzatoriū siue fontes.

R

Qd Mattonati et strate qualibet die sabati scopent'. Cap. 31

Platee et strate dicte Terr' ac et ubi est mattonatū in dicta Terra scopent' et mundent et quolibet die sabati ad penā quinque soll. cort. et hoc Ptas per loca solita dicte Terr' publice faciat proclamar'. Adijcientes qd ubicūqꝫ fuerit amattonatū p dictā Terrā deguastatū dictus Ptas reponi et reaptari per indicentes eorū sumptibꝫ et expen. saluo qd dictum Comune mattones necessarios eis debeat exhiber' et Ptas hoc fieri facer' teneat' in mense, postqm fuerit deguastatum unico pdicti Iur'.

145
Scopare stradas.

R

De ludo in eccis prohibito Cap. 32

Nullus Ludat in ecclia monesterij diuini ad aliqd ludū inhis uel uegettorū

66v

vel ad aliud ludum permissum et forma pretiata vel non nec in ea recordat linum canepam. vina negere ligna vel aliquid aliud in gomo in medium nec ibidem faciat rumorem ad penam decem soll. cort. pro quolibet et vice qualibet et illud idem de omnibus eccl(es)iis intus et extra dictam terram sitis penitus observet.

De grascia non retinendo. Cap. 33

Potestas qui pro tempore fuerit vel eius vicarius teneatur et debeat vinculo iuramenti et ad penam decem lib. cortonensium de suo salario singulis diebus mensibus

123 proponere in consilio generali et duorum priorum dicte terre super facto grascie retinendo in dicta terra et modo dando in ea ut quod nullus consiliarius arengheret vel arengare possit quod aliqua pars grascie seu penarum ipsius detur potestati vel suis familiaribus seu officialibus. Arengans vero predicta in centum libris cort. condemnetur et nihilominus ab omni officio communis perpetuo sit privatus ipso facto et quod consuluerit non valeat nec teneat ipso iure. Teneatur etiam idem potestas ad dictam penam dictum statutum antequam dicta proposita fiat legi faciat in consilio dicte terre et maxime quod nullus arengheret quod potestati vel suis officialibus vel familiis de predictis pars aliqua concedat.

De fovea prohibita prope murum vel stratam communis. Cap. 34

Nulli liceat habere formam seu foveam prope murum communis dicte terre vel iuxta stratam vel viam publicam intus vel extra terram predictam in preiudicium communis vel quod possit dicto communi seu muro preiudicium generare ad penam duarum lib. cort. et possit a quocumque denuntiari et accusari et per curiam inquiri et utrum possit muro stare seu aliis dicto communi preiudicium generare vel non stet et electioni duorum magistrorum providendorum ad hoc per consilium generale et priorum dicte terre cum iuramento ab eisdem et quod nullus possit facere novam formam vel foveam iuxta possessionem alicuius vicini in preiudicium possessionis sui convicini vel quod possit suo vicino preiudicium generare contrafaciens vero in cent. soll. cort. vice qualibet

De Incisione Arbor. Cap. 1

Si quis inciserit arborē domesticā a pede et usq; ad quantitatē duarū arbor. si dicta Arbor esset in valor. duarū lib. cort. in decē lib. cort. vice qualibet cōdēnet. Si vero esset in valor. viginti soll. cort. in cent. soll. Si vero vitē vel vineā inciserit usq; in quantitatē sex vitium in decē soll. cort. pro qualibet vite et vice qualibet puniat. Si aut pergulā inciserit et usq; in quantitate duarū pergularū et esset in valor. duarū lib. in decē lib. cort. pro qualibet pergula et vice qualibet cōdenet. Si vero esset in valor. viginti soll. solvat pro qualibet et vice qualibet cent. soll. cort. ab inde vero infra. solvat pro qualibet vite pergula seu arbor. et vice qualibet viginti soll. cort. Et in omnibus casibus ante dictis dānū semper in dupl. patienti debeat emēdari Et si plures arbores pergulas vel vites inciserit, q in numero supradicto pro guasto habeat. Si vero arborē silvestrē inciserit a pede que esset in valor. duarū lib. in centū soll. cort. pro qualibet et vice qualibet cōdenet Si vero esset in valor. viginti soll. quinquaginta soll. cort. solver. pro qualibet tereat. ab inde vero infra. pro qualibet arbor. silvestri quinq; soll. cort. solver. cōpellat. et semper dānū patienti ut superscribit in dupl. debeat emendari

Cassū q̄a posit in alio loco

P2

De Collectione fructuū arbor. et pena eor. Cap. 2

Quicunq; dānū dederit in ficubus malis sorbis nucibus persicis vel similibus fructibus arbor. ipos colligendo vigintiquinq; soll. cort. puniat. pro qualibet vice si eos de arbore colligerit si vero ipsos iacentes a pedes arborū seu supra arbores in terra colligerit et comederit ipos tūc dictū est decem soll. cort. pro vice qualibet solver. tereat. Si vero ipos fructus colligerit et in panario seu cōmestro gremio seu sinu vel alio mō ext. possessionē in grā portaverit seu alteri tradiderit deportandos dupl. dicte pene solvere tenent. Si aut quis ficus nuces vel alios fructus positos ad siccandū seu stasionandū in gratibus seu alibi abstulerit seu asportaverit

175 Mala

ficus Nuces

Cerasis malis piris prunis

In duos sol. cort. vice qualibet codemnet. Sed si in cerasis malis prunis piris vel similibus aliquis damnum dederit eas colligendo decem soll. cort. pro qualibet vice, solvere teneatur. Succurrando vero vel battendo dictas arbores pro dictis fructibus colligendis vel ipsos cadere in terram fecerit violenter si de nocte fuerit in duos sol. cort. Si vero de die in viginti sol. cort. vice

Uvis. qualibet codemnet. Si vero uvas collegerit et asportaverit in duobus

176 sol. cort. vice qualibet puniatur. Sed si non asportaverit, sed eas comederit in loco in quo eas collegit pro qualibet vice, decem sol. cort. solvere teneatur. et in quolibet dictorum casuum damnum semper patienti in duplum debeat emendari, et in dictis et quolibet eorum de similibus sit licitum contra facientem accusare et denuntiare et suo sacramento credatur. et quod denuntiaverit debeat in credentiam retineri, et in duplum dicte pene patrono pro emenda solvere teneatur.

Quod credatur sacramento domini de damno dato Cap.° 3

In omnibus capitulis damnorum datorum supra vel infra positorum in omnibus penis damnis datis

179 tam personaliter quam cum bestiis credatur sacramento domini rei laboratoris copimmagioli vel familiaris ipsorum accusantium usque in quantitatem decem soll. cort. tamen et extimatione damni quam de pena de die. de nocte vero usque in quantitatem decem soll. cort. predictorum et cuique eorum sacramento credatur.

Quod dantes damnum cum licentia domini excusentur. Cap. 4

Damnum dantes quomodocumque et quicumque in aliis damnis datis si de licentia domini laboratoris copimmagioli vel alicuius de familia ipsorum fecerint ad

193 penam nullatenus teneantur. et de licentia predicta cuilibet predictorum dantium ipsam licentiam credatur iuravit et habeat pro plena probatione.

De pena damnum dantis in feno. Cap.° 5

Quicumque dimisent vel dimittere voluerit aliquod petium terre sive causa faciendi ibi fenum et damnum datum ibi fuerit in ipso petio terre cum bestiis

fenum. vel personaliter a Kalendis mensis martij usque quo fuerit falcatum vel messum decem soll. cort. pro qualibet bestia et vice qualibet

Solver(e) teneat(ur). Si vero p(er) dan(n)u(m) dederit metendo vel aliter in dec(em) soll(idis) cort(onensibus) puniat(ur). Et dan(n)u(m) patienti in duplu(m) debeat emendar(e). Et similiter i(n) pratis i(n) q(ui)b(us) non liceat mittere nec pasculare cu(m) bestijs porcinis vel in area ullo tempor(e) sub pena dece(m) soll(idis) p(ro) q(ua)lib(et) porco et ...

R. De dano dato cu(m) porcis Cap

Si quis Invenerit Scrofa(m) porcu(m) seu porcos dannu(m) dar(e) in suo orto giardino vinea vel area ubi granu(m) vel aliud bladu(m) esset vel in gratario ficu(um) pro quolibet porco vel scrofa dece(m) soll(idis) cort(onensibus) vice qualibet solver(e) teneat(ur). Et da(n)nu(m) patienti In duplu(m) emendet. Si accusatus fuerit a d(omi)no rei laborator(e) Coptimagiolo vel familiaribus ipsor(um). Si vero a custodibus fuerit accusatus solvat pena(m) in Cap(itul)o d(e) dan(n)o dato contenta(m). Adijcientes q(uod) nulla p(er)sona debeat mitter(e) per dictu(m) Terra(m) aliquem porcu(m) seu Scrofam liber(um) seu libera(m) sine Custode vel dissolutus du(m) vel foras ad pena(m) dec(em) soll(idis) cort(onensibus) p(ro) quolibet porco seu scrofa et vice qualibet qua fuerit contrafactum. Et Credat(ur) sacramento accusatoris

Porcus.

1 5 9

R

De pena facientis herbas in blado Cap 7

Nullus debeat facer(e) herba(m) in blado legumine vel orto alieno Si cu(m) manu In dec(em) soll(idis). Si vero cu(m) falce vel alio ferreo instr(ument)o in viginti soll(idis) cort(onensibus) vice qualibet puniat(ur). Et qui Inventus fuerit p(er) notariu(m) Potestatis seu eius familia(m) vel alia(m) qui habeat potestate(m) Inveniendi denu(n)tiandi et accusandi dannu(m) dantes portar(e) aliquod genus bladi vel leguminis inter herbas quas secu(m) haberet similiter viginti soll(idis) cort(onensibus) pen(am) solver(e) teneat(ur). Si vero In vinea vindemiata vel pergulis vindemiatis Supra Canis ulmis ficubus vel alijs similibus arboribus frondes fecerit solvat p(ro) qualibet vice usq(ue) In dec(em) soll(idis) cort(onensibus). Si aut(em) quis canas inciserit vel manibus seu abstulerit solvat pro qualibet vice usq(ue) In dec(em) cannas vel minus dec(em) soll(idis) cort(onensibus). ab inde vero sup(ra) in viginti soll(idis) cort(onensibus) vice qualibet puniat(ur). Et semp(er) patienti dan(n)u(m) In duplu(m) debeat emendari.

187

R

De Collectione fabar(um) et alior(um) leguminu(m). Cap 8

Si quis collegerit fabas Ciceres vel alia legumina solvat comedens nom(ine) pen(e) quinq(ue) soll(idis) cort(onensibus). Sed si Asportaverit dec(em) soll(idis) cort(onensibus) solver(e) teneat(ur). Si aut(em) dannu(m) ded(erit) vel collegerit Cetrones pepones melones et similes solvat comedens ... soll(idis) cort(onensibus). Si aut(em) asportaverit in viginti soll(idis) cort(onensibus) vice q(ua)lib(et) puniat(ur)

Melones Cetrones.

68v

Caules cepe spinaces

Si vero collegerit vel damnum dederit in Caulibus Cepiccis porris spinachijs Cepis vel alijs similibus oleribus contra voluntatem domini in quinque soll. cort. vice qualibet puniatur et si decem portaverit in viginti soll. den. cort. puniatur et in dictis supradictis casibus damnum patienti in duplum debeat emendari

N

De pena accipientis paleas alterius et ligna Cap. 9

Paleas alienas accipiens de paleario alieno per quolibet matto vel sacco decem soll. cort. solvere teneatur sed si de Capparino in viginti soll. cort. puniatur. Si vero ligna aliena ligata vel fraxia quis acceperit solvat pro quolibet fasce vel minus quinque soll. cort. ab inde vero supra usque in una salma decem soll. cort. solvere teneatur et sic per qualibet salma pro rata si plus acceperit puniatur. Si autem de Capparino acceperit solvat duplum et in dictis casibus in medietas de nocte dicte pene debeant duplicari et semper patienti in duplum debeat emendari.

paleas
ligna ligata
fasces lignorum

De damnis datis per animalia Cap. X

Si bos equus Asinus vel porcus et similia animalia damnum dederint in possessione seminata per eam eundo antequam semen sit natum et antequam bene appareat super terram solvat custos si invenietur alias dominus ipsorum animalium pro quolibet et vice qualibet duos soll. cort. Si vero postquam semen fuerit natum usque ad festum Paschatis resurrectionis domini damnum dederit pascendo solvat pro quolibet et vice qualibet quatuor soll. cort. ~~Si vero post~~ A dicto vero festo in antea quousque fuerit bladum messum solvat pro quolibet et vice qualibet decem soll. cort. Si autem ovis pecus vel capra damnum dederit in dictis locis solvat pro quolibet decem animalium et qualibet vice duodecim den. cort. Pro Gallina vero et anser eandem penam solvere teneantur. Sed si dicta animalia damnum dederint in orto seminato vel ubi essent olera porri cepe croci sive caules nati vel seminati solvat duplum dictarum penarum singulariter distinguendo pro quolibet et vice qualibet Si vero equus bos Jumentum asinus vel similia

147

bestie por:

grani

bos
Jumentum
asinus

animalia dam̄ dederint In vinea vindemiata frondes sive pampanas rehire(?) uel in Caneto sive cannis Solvat pro quolibet et vice qualibet decem soll. Si

Canneto

vero In vinea pampanum no habente sive potata damnum dederint eundo: per

eam ante q̄ manzet sive gettet solvat pro quolibet et vice qualibet decem

Vinea vodedo

soll. cort. Si aut postq̄ manzaverit vel gettaverit solvat p quolibet et vice qualibet viginti soll. cort. Illud idem de Canr. porco statuentes postq̄ vue fuerint ablate. Sed si Capra vel porcus In vinea vindemiata eundo p eam usq̄ quo manzaverit solvat dominus ipsorum animalium pro quolibet et vice qualibet quinq̄ soll. Pro ove vero sive pecude duos soll. Sed si postq̄ manzaverit damnum dederit solvat pro quolibet et vice qualibet viginti soll. cort. salvo capto q̄ loquitur de porco damnum dante in vinea plena, sed pro qualibet ove sive pecude et qualibet vice solvat decem soll. cort. Si vero equs Jumentum Bos Asinus capra vel similia animalia damnum dederint in ficubus a Kl. mensis Martij usq̄ ad ottavam S.ti Geminij si Corroserint ramos

Corredendo

fictum pro quolibet et vice qualibet decem soll. cort. solvere teneat. Dummodo pena capram vel ovium sive pecudis no possit excedere penam viginti soll. cort. etiam si esset tota matta capram vel ovium. Pro qualibet vero capra seu ove Solvat duos soll. cort. Et matta caprarum Intelligat. si sit a quinq̄ [illegible]

Matta Caprarum

capris ab inde vero supra ipsarum dominus p vice qualibet centum soll. cort.

Matta ovium.

Et matta ovium sive pecudum Intelligat. Et sit a vigintiquinq̄ pecudibus sive ovibus ab inde vero supra dicta pena. Decem soll. cort. solvere teneat. Si vero in amigdolis olivis persicis piris malis prunellis vel alijs arboribus domesticis damnum dederint corrodendo solvat p quolibet animal grosso quinq̄ soll. cort. p qualibet vero capra vel pecude duodecim den. cort. dummodo pena caprarum vel ovium etiam si tota matta damnum daret in quercubus salicibus popularis et alijs similibus arboribus silvestris no possit penam excedere ultra quantitatem viginti soll. Si vero fructus in dictis domesticis arboribus non

Arbor silvestris
popreleus(?).
salices.
quercues.

essent tunc pro quolibet animali grosso no teneat solvere nisi duos soll. cort. Si aut damnum dederit corrodendo dictas silvestres arbores tunc pro quolibet dictorum grossorum animalium duos soll. cort. solvere teneat. Sed si Equs Bos Jumentum Asinus porcus vel similia damnum dederint in aliquo

Corrodendo

Bladum messe sive in campo

blado messo sive In campo sive in area vel alibi existente ipsum corrodendo

69v

Meta siue Barconus. | nel meta' siue barcone' ex fasciando soluat custos si reperiretur, alias dominus
ipsorum animalium pro quolibet et uice qualibet viginti soll. cort. Sed si
Anser gallina | capra anser uel gallina damnum daret in dicto blado messo soluat dominus
pro quolibet et uice qualibet duos soll. cort. Illud idem decernentes si
Area capanna. | dicta animalia darent damnum in area uel cappanna seu alio loco
Vua legumen. | in quo essent ficus uel aliud bladum uel legumen tritum siue battutum
et de gallina que daret damnum in uuis pergulari siue uinee. Et si Bos
Asinus equs siue porcus dederint damnum in prunis malis piris ficubus
Asinus porcus. | glandibus et aliis fructibus similibus iacentibus in terra siue possessione super
Mala et pira ie centes in terra. | arbores soluat pro quolibet et uice qualibet decem soll. cort. Et quicumque
habuerit canem. teneatur et debeat a kalendis Iulii usque ad kalendas mensis ottobris
Canes | ipsum canem continuo tener' ligatum uel appender' ad eius collum unum bastonem
seu ligamen longitudinis duorum submissorum ab una eius parte debeat esse
uicinus ad penam decem soll. cort. pro quolibet et qualibet uice, Et
illius intelligatur esse canis In cuius domo frequentius moratur et
frequentius ducet eum secum. Et si equs iumentum Bos Asinus
Silua | siue capra damnum dederit in aliqua silua custodita soluat dominus
ipsorum pro quolibet et uice qualibet sex soll. cort. Si autem in non
custodita soluat pro uice qualibet duos soll. cort. Si uero ouis damnum
dederit in dictis locis soluat quartam partem dicte pene; Liceat tamen
cuilibet habenti oues porcos boues Asinos uel similia per terras non
laboratas uel ubi sit stipula pascuare dicta animalia sine pena dum
tamen in arboribus ibi stantibus damnum non dent. Sed si supra
dictis dictas bestias habentibus prohibitum fuerit a domino rei laboratore
Prohibitio. | coptimingiolo uel aliquo de familia ipsorum quod non debeat pasculare in
dicta terra non laborata et in stipula quod non possit stare et si
steterint soluat pro quolibet animali grosso otto soll. cort.
Si uero ouis porcus uel capra pascunt soluat pro quolibet
et qualibet vice quattuor soll. cort. Et de prohibitione credatur sacra
mento ipsorum uel domini laboratoris coptimingioli uel familie ipsorum
Si uero damnum datum fuerit cum bestiis supradictis non studiose sed
per transitus uel fugam seu incasum custos uel dominus animalium

ad penā nullatenus teneat. dumodo q custos vel dns ipsorum animalium pdca probet suo
sacramento cum uno test, et in omnibus supradictis casibus stetur et credat
sacramento damni passi dumodo tunc res fuerit bone coditionis et fame, et in
tantudē in dictis casibus pdictis pemendo [illegible] solver teneat si eas et [illegible]
voluerit patronus possessionis

In favore hospitalis collis lapor, et ste Caterine, Cap° 21

Nullus de terra pdicta damnū facer vel dare psumat cū bestijs vel sine in terris possessionibus bonis seu rebus hospitalis collis lapor et ste Caterine ad penā quinque soll. cort. pro qualibet et vice qualibet qua fuerit cotrafactum

Q nullus vadat p possessione alterius post prohibitione Cap 12

Nullus post phibitione sibi factā a quocumque dno rei vel ab aliquo alio
174 de eius familia audeat vel presumat ire p loca sibi prohibita cū
bestijs et sine nec mo aliquo transire nec ingredi ad penā viginti soll.
prohibitio cort p qualibet psona et qualibet bestia et vice qualibet et tantundē
prohibitio semper durat. teneat solvere dno possessionis nisi legitime probaverit se habere inde ius
eundi Et de prohibitione stetur iuramento dni phibentis q prohibitio itelli
gatur durare in perpetuū si de renunciatione legitime no costabit et phibitio
predicta fieri possit de omnibus possessionibus cultis et incultis qua partem
dni prohibentis Potestas teneat cogere a dco accusato et dco prohibenti
solui facere infra tres dies post accusationem predictam sub pena decem
cort de suo salario et nichilhominus de suo proprio tempore
sindicatus solver teneat dno prohibenti portionē suam no obstan
aliquo alio capto sup vel infra posito

De incisione arborum silvestrium

172 Item statuimus et ordinamus si quis inciserit aliquas arbores silvestre
a pede grossitudinis trium pedum in circumferentia et ab inde supra
in centum, solidis cort p qualibet arbore, ab inde vero infra de qualibet
arbor usque ad unum pedem circumferentie in quinquaginta soll. cort. puniat ab inde
Arbor silvestris deramare vero infra in quinque soll cort p qualibet arbore puniat si vero quis vero deramaverit dictas arbores silvestres incidat in penā decem sollidorum p qualibet arbore
magna et in quinque soll. cort. p qualibet arbore de duobus gradibus minoribus [illegible]

70v

De Pena dannidantiu in olivis cu bestijs Cap.o 13

Statuimus et ordinamus quod si quis dannu dederit cu bestijs ad olivas a Primo die mensis ottobris usque quo olive fuerint recollecte, solvat dnus ipsa pro qualibet bestia tam magna quam parva soll. dece. et pro qualibet vice, et Tantidem pro emenda patrono solvere tenear si eas extimari facere voluerit

De Pena d.d. in possessionibus arboratis Cap. 14

Statuimus et ordinamus quod nullus de dicta terra audeat ut presumat pascolare cu bestiis grossis vz vaccinis equinis asininis et mulinis In possessionibus arboratis ubi sint ad minus dece arbores sive sint grule plantones sive sint in dicto numero dece de predicis ut qualibet predictorum fiunt sive sint in dicto numero dece de predictis ut qualibet pro pena dece solidorum dictorum dnus dictarum bestiarum incidat in pena dece solidorum pro qualibet bestia de die et de nocte in duplum dicte pene et si de nocte 8 [illegible] in quatragita solidis pro qualibet bestia et pro emenda teneat in tantundem si dnus possessionis extimari voluerit si voluerit dnus extimari teneat solvere id quod fuerit extimatum

Quod Nulli liceat mittere bestias in oli pulis donec extiterint manipuli Cap.o 15

Item Statuimus et ordinamus quod nulla bestia vaccina equina caprina et porcina possit Ingredj in possessionibus donec extiterit granu admetatu ut abbarconatu ut non du Cohadunatu sub pena quinque solidorum pro qualibet

bestia si de die & nocte vero dupliciter et q. ad granum predictum damnu
nō dederint & si ad granum missum . d. d. solvat ut s. in cap.° d. d.
reus dictarum bestiarum pascolatium teneat ad emenda . d. dati in grano
exceptis q. nō apparent evidetergs . d. d. ad granum predictum addi
caventes q. liceat unicuiq. teneri bestias ligatas i stipulis dummodo nō adeo
rent barcono granj vel aliarum bladorum 4 tres passus

Q. probationes incerte in dannis . d. nō valeant cap.° 16

Ad reparandum malitijs rusticorum statuerunt et ordinaverunt q. si aliquis testis fuerit examinatus super inquisitionibus i dannis datis et talis testis probaverit vidisse i danno bestias seu personas quas dictus testis nō cognoverit q. talis depositio incerta nō valeat et nō preiudicet danno passo sed emendam danni teneantur solvere illi qui certe et legitime fuerint probati dannum dedisse per unum testem fidedignum

De ordine dando panifaculis Cap. 4

Modus forma et ordo omni mense per Consilium et decretum duorum priorum dicte terre vel maioris partis ipsorum imponatur panifaculis et illis qui in dicta terra panem ad vendendum ~~terunt~~ retroactis temporibus facere consueverunt prout ipsi consilio et prioribus videbitur expedire, qui vero panem faciens ad vendendum contra fecerit in vendendo panem contra formam et ordinem sibi tradendum vel prescribendum in decem soll. cort. vice qualibet puniatur Et nihilominus panis non repertus secundum ordinem prestaxandum dividatur et incidatur per medium et pauperibus largiatur Et potestas teneatur et debeat vinculo Juramenti omni edomada eius notarium destinare ad inquirendum contra dictos panifaculos et repertos culpabiles punire et condemnare sub pena vigintiquinque lib. cort. pro qualibet vice qua contra fecerit de suo salario tempore scindicatus solvendo

De Via vicinali Cap. 5. et forma

Si aliquis de dicta terra voluerit ~~aliis de dic. terre voluerit~~ aliquam viam vicinalem mutare, liceat et ipsam mutare possit dummodo pro maiori parte vicinorum et adiacentium consentiatur et aliter fieri non possit Et similiter qui voluerit viam communalem mutare ~~via communale~~ quis ~~mutare~~ non possit absque licentia Consilii generalis dicte terre et qui contra fecerit in quinquaginta lib. cort. pro via et vice qualibet Condemnetur Et nihilominus viam et omnes si quam fecerit novitatem in statum pristinum debeat revocare. Habens vero formam communam cum aliquo et etiam si esset privata et eam voluerit remundare et elevare de ipsa obstaculum possit id facere et elevare impune requisito prius consorte suo in spatium trium dierum qui debeat obstaculum debeat relevare

De grascia quis portat ad vendendum non solvat pedagium Cap. 6

Veniens ad dictam terram cum aliqua grascia et ipsam vendiderit in dicta terra quod de ipsa vel pro ipsa pedagium non solvat Et potestas precipiat pedagerijs dicte terre quod non molestent adducentes grasciam nec aberi petant vel accipiant pedagium pro eadem Promisso quod illi qui duxerit bestias ad mercatum causa vendendi et non vendiderit quod possint sine pedagio aliquo ad eorum domos eas reducere sicut volunt Et vendentes grasciam et alia comestibilia debeant stare in plata comunis et non ante domum alicuius dicte terre sub pena viginti soll.

cor. p quolibet terrigena retinenti talem venditorem ante eius domum Et quod nemini liceat emere a dicto venditore ad ingrossum causa revendendi si prius talis forensis venditor non steterit per sex horas in platea cum dictis rebus ad vendendum sub pena quadraginta sol. cor. pro quolibet et vice qualibet contrafacientibus et potestas possit procedere per inquisitionem

De fontibus remundandis Cap. 7

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit vel alicuius eiusdem terre officialis teneatur et debeat vinculo iuramenti remundari facere fontes fauazzani leopardi canalis scentelle cantelle et sancti laurentij et fontem prope monasterium dominarum et alios fontes et guazzatoria duobus vicibus quolibet mense et hoc fiat per baylum dicti communis qui habeat pro mercede et remundatura dictorum fontium duos sol. cor. pro quolibet fonte vel guazzatorio a camerario dicti communis Et si dictus baylus esset negligens in predictis perdat eius salarium pro omni et qualibet mense quo defecerit in faciendo premissis et credatur relationi camerarij si dictus baylus defecit in premissis pro futuro tempore Et quod nulla fovea fiat prope ipsos fontes per aliquam nec ut turpitudo aliqua per tria pedalea Et potestas vel alius officialis dicte terre dictos fontes faciat custodire et guazzatorium eorundem Et si baylus viderit aliquam personam facienti turpitudinem in predictis debeat eam accusare et denuntiare et habeat medietatem pene Et super fontium predictorum custodiam ponatur homines de contrada

De datijs et collectis solvendis Cap. 8

De omnibus terris et possessionibus et bonis que sunt extimata in catastis et libro communis dicte terre solvant in dicta terra datia et collecte imposita et imponenda Et potestas executionem dictarum datiarum retinere debeat illud quod dederit consilium generale et domini priores dicte terre quod bandiri faciant per ipsam terram et loca consueta eiusdem quod omnes et singuli tam terrigene quam forenses habentes domum bona res et possessiones in dicta terra et eius districtu non accatastatos et allibratas in dicto communi quod in viginti dies post dictum bandimentum ipsas faciat sibi poni et accatastari in libro et catasto dicti communis et si habens fuerit negligens in predictis in accatastando vel assignando

deãs res in vigintiquinq lib corz vice qualibz cōdēnetur et nihilominus dicte res secundū extimationem cōtrade allibrari et accatastari debeant i libra et catasto dicti cois

Q fiat murus pro stagno Cap. 9

C Potas teneat' fieri facere unū murū pro stagno i fossatello quod est in pede ripe S.ti Jois iuxta possessionē que olim fuit ... et iam ad petitionē cuiuscunq presentis adiacentiū dee cōtrade sumptib et expensis

De puteo barbarj Cap. X

X Ut aqua scaturiens i territorio dee terre pro ... adiacentiū colligat' et ne ipi d foris incolentes penuriā patiant' statuerunt legē statutoria decreverunt q Potestas vel alius officialis dicte terre vine jur.ti et pena viginti quinq librarz corz d eius salario teneat' et debeat aptare ~~...~~ facere puteū sive fontē barbarj existentem in teritorio dee terre sumptib et expensis vicinorz adiacentiū et transeuntiū et ibi aqua solita remittat' eo modo et forma q possit ex inde aqua colligi pro necessitate bibendi et via iuxta dictū puteū aptet' p deos vicinos adgiacentes et transeuntes et supra reaptatione et reparatione putej et vie pdcorz autoritate presentis capli sit suplis ... de dea terra cuj liceat cogere vicinos adiacentes et transeuntes pro reparatione dei operis et eius et epoz cuilibet precipere et penam imponere quinq soll corz p quolibz et vice qualibz et nō parentes Potasti vel alterj officiali dee terre virtute presentis jur.ti debeat assignare quod dcm opus predcūs potas vel alter officialis dee terre i spatio unius mensis a publicatione presentis statuti numerando debeat fieri facere vine presti jur.ti et ad penā viginti qnq librarz corz d ipsorz salario tempore scindicatus solvendorz si vero deus supslus i h is fuerit negligens vel remissus i decem soll vice qualibz puniat'

73v

R

De mercato fiendo Cap. xi

Potas dcte terre q pro tempore fuerit teneat et debeat qualibet ebdomada
fieri facere in dcta terra mercatu quolibet die dominico i platea ante
palatiu dicti cois Et q unus homo res que portarent ad ipsam terram
ca vendendi debeat dicta primo portare ad dicta platea Et nulli liceat
rem predictam emere vel incoptumare nisi primo portata fuerit
ad dictam platea nec et ante tertias ut ipsaz rez plena copia
habeat Et quilibet artifex debeat de arte sua res venales ad dcum
mercatum portasse q congrue sint ad portandu Et q mercatu bovu
asinoz porcoz et alioz animaliu quorucuq fiat et fieri debeat
in Colle S. gri et usq ad domum Zeccarine et no ante Ecclesia
S. franci ullo modo Et q p dominos dicti nullu mercatu fieri
possit nisi in dco die dnico Et q contrafecerit i predcis vel aliquo
predictoz i viginti soll coz puniat p vice qualibet qua fuerit
contrafactum Et q terr vicine circumstantes regrant lris ut
ad ipsum mercatum veniant et venire possint Et dicta i eundo
stando et redeundo liberi et securi fuerint falsariis latronibus exban
ditis S. Ro. E. et dci cois dum taxat exceptis Et potas fieri faci
at ad penam quinquaginta lib coz spatio duoz mensiu in
principio sui regiminis salvo q potas no possit no possit aliquem
costringere ad portandu bladu in sacchis ad dcum mercatu sed
solummodo i parascide ad modu mustre et hoc capitulu sit pre=
cisum et tolli no possit consilio vel arenga

De muris conquassatis Cap. 12

Teneat potas p comune dari facere et condi calce sufficientem
illis personis que habent domu ipsaz iusta muru dicti cois que
149 responderent extra dicta terram si dictus murus fuerit i casu
ruine vel coquassatus p dco muro reaptando vel reparando ad positio=
ne illius q reparare et murare voluerit dictu murum

XI. Et questiones cois defendant Cap. 13

Potestas vel consilium et Coe dicte terre teneantur et debeant defendere et defendi facere expensis dicti cois oes questiones cois predicti quas habet vel haberi posset cum dno Capitaneo et Curia patrimonij vel quibuscumque alijs personis intus vel extra itaque negligentia dannum aliquod ipsum comune sustinere no possit Et si potas in predictis negligens fuerit vel remissus in quinquaginta sol. corr. sindicatus tempore condemnetur Proviso quod nullus qui habuerit causam cum dco comunj cuiuscumque conditionis existat dum de tali causa in consilio vel alibi loqueretur possit ibi interesse vel aliqualiter comorari Et potas sive Cancellarius dicte terre vinculo iuramenti teneatur et debeat ipsum talem sive ipsos cum coi causantes expelli facere de palatio vel alio loco ad penam decem librarum cortonen. in ipsorum salario solvendorum

XI. Qui potas teneatur ducere sufficientes officiales Cap. 14

Quilibet potas dicte terre qui venerit ad regimen eiusdem terre teneatur et debeat secum ducere et habere in dicta terra bonos peritos et sufficientes notarios et officiales, ad hoc ut si casus occurreret in dca terra vel districtu committi aliquod malefitium possit et valeat illud inquirere, rite, et bene, formare et contra delinquentem procedere ut fuerit rationis Quia si contingat tales delinquentes condemnari et a dca condemnatione fuerit appellatum vel recursum et sententia ferretur contra fiscum occasione inepti processus seu malefitij non probati vel qualitercumque defectu vel negligentia dictorum officialium processus vel sententia ipsorum posset infringi quod eo tunc dictus potas super appellatione predicta sententia no daretur, quod tempore sui scindicatus teneatur et debeat dare dco coi bonos et idoneos fideiussores et cautiones approbatas per camerarium dicti cois qui pro tempore fuerit in stando iuri pro observatione oium predictorum

74v

De terreniis nō mesuratis Cap 15

Si alicuj positū esset aliqd petiu terr. et si diceret q nō esset bene scriptū ut mesuratū in libro eius ut eet minus mesuratū et scriptū ut plus et ex hoc eet querela corā pot. Ipe potes teneat huiusmodj terrā facer mesurar et ad Iustā mensurā deduci expe. ius tamē dcam mensurā petentis dumodo ipe potes primo fidē recipiat p consciencies pximiores et antiq. ores q d dcā terra nō fuerit facta venditio alicuj... Catrohj Citra

In favore Camerarij et passagerij Cap 16

150. Liceat Camerario dcj Cois ac pedagiariis cois ipdcj eorum durate officio Portar arma offendibilia et defensibilia ... die et noctu p dictā terrā et burgos ipius libere sine pena et bando et potes contra ipdcos Cam. et pedagerios p portatione armor. nō possit facer violentiā sed potius hoc Capitulū teneat observar ipcise ad penā vigintj qnqz lib Cort d suo salario Et si dcj Cam. peda gerij ut alijs eorum offenderet aliquē cū dcīs armis ultra penā maleficij ut delictj penā d portationi armor. solver teneant.

De Honor fiendo s. to grio In festo suo Cap 17

In vigilia festivitatis beati grij cōfessoris habeat unus torticeus cere p dco Coi d qnqz libris cer d bonis dcj cōis et bandiat tribz diebz ante ipm festū q qlibet faciat suū luminar et sm solitū et antiquū morē q cereus ... d sero In vigilia dcj festj portet ad ipam eccam

accensus et post reversionem dicta ecclesia de mane dicte
festivitatis huiusmodi pervenirent ad ecclesiam sancte marie de platea
ante palatium comunis predicti et quod omnes de dicta terra teneantur dicto
sero in vigilia dicte festivitatis ad dictam ecclesiam beati gregorii ire
cum cereo acceso in mane secundum qualitatem et conditionem cuiuscumque
ad penam decem solidorum cortonensium pro quolibet. salvo quod potestas possit
dare licentiam viri de domo ubi essent plures dummodo absentis
cereus presentetur. et nullus cereus vel lumen possit excedere summam
unius libre cere ad plus ad penam duarum librarum cortonensium exceptis
cereis infrascriptarum artium qui possint esse cuiuscumque ponderis
pro ut hominibus dictarum artium videbitur et placebit. Teneantur etiam
Et tamen dictum fieri facere per caput decinas si sunt dicta luminaria
ut esse debent et quod ipsi caput decine teneantur hoc mandare per sin
gulas domos quod idem potestas faciat observare a quolibet
Provisio quod infrascripte artes et quelibet earum teneatur facere
duplerium cereum in dicto sero et portare ipsum ad dictum festum una
cum aliis hominibus portantibus dicta luminaria et se coram potestate dicte
terre vel suis offitialibus presentare et quod omnes de sua arte sequan
tur eorum duplerium ad penam quinque solidorum cortonensium vice qualibet qua
fuerint contra factum. Adicientes quod nulla persona per potestatem vel
offitiales dicte dicte possit cogi ad hostendum in dicto festo nec in aliis
Et quod aliquibus ioculatoribus extraneis vel de dicta terra vicinibus et
stantibus ad festum predictum aliquid dari vel donari non possit de bonis
dicti comunis si potestas vel aliquis suus offitialis contrafecerit in vi
ginti quinque libris cortonensium vice qualibet cadenti et eandem penam solvat
Et quod renunciaverit in contrarium predictorum vel aliquid dixerit in
aliquo loco: si vero camerarius aliquid de bonis dicti comunis dicto modo darit
eidem vel aliis predictorum dicto comuni duplum restituere teneatur

Artes vere de quibus supra fit mentio sunt infrascripte videlicet

Ars Iudicum et notariorum
Ars medicorum aromatariorum et pizzicarolorum
Ars mercatorum
Ars Calciolariorum
Ars sartorum et barberiorum
Ars albergatorum et tabernariorum
Ars Vasariorum
Ars Magistrorum lignaminum lapidum et fabrorum
Ars macellariorum et fornariorum
Ars molendinariorum bladi et aliorum

De Cereis fiendo per potestatem in festo beati gregorii Capitulo 18

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit ad honorem et reverentiam beati gregorii singulis sex mensibus in festo sancti gregorii de suo salario fieri facere teneatur unum cereum cere ponderis sex librarum et ipsum offerri mittere atque dare ad ipsam ecclesiam si tali festo erit tempore regiminis potestas predicti

De aqua fluenti per platea mercati Capitulo 19

Aqua fluens per platea mercati et versus portam sancti Io… remittatur in via ripe et per ipsam viam vadat et per aliam viam ire non possit et poriatur per consilium generale unum hominem qui dictam aquam reducat in dictam viam et semper sit suprastes ad hoc et nulli liceat dictam aquam deviare vel mittere de dicto cursu ad penam centum solidorum cortonensium pro quolibet et vice qualibet et credatur sacramento dicti suprastitis si per unum testem ipsam accusam probaverit Illud idem decernentes de omni Cloaca sive Chiavica que esset sub terra et que rediret in aliquam viam publicam dicte terre

De domibus et Juribus com(mun)is reinveniendis

C Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit spatio duorum mensium teneatur et debeat penitus invenire et mittere in dominium dicti com(mun)is omnes domos casales et omnia iura com(mun)is predicti ubicumque sunt et inveniri poterunt et dentur ad pensionem sive locentur pro ipso com(mun)i et in utilitati dicti com(mun)is et pro maiori pretio quo poterit inveniri -

In favore fratrum et monialium cap. 20

C Ad honorem dei et beate Marie semper Virginis matris eius et beati Francisci et totius Celestis Curie statuerunt et ordinaverunt quod fratres minores loci et Conventus ecclesie sancti Francisci de dicta terra pro eorum necessitatibus et Indumentis singulis annis in festo sancti Francisci recipere et habere debeant a dicto Com(mun)i de bonis havere dicti Com(mun)is Viginti quinque lib. Corton. et Abbatissa et moniales monasterij sancte Marie magdalene de dicta terra habere debeant de havere et pecunia dicti com(mun)is Viginti lib. denariorum Corton. pro earum necessitatibus et Indumentis. Et moniales sive recluse que sunt olim guidottani pro earum necessitatibus et elimosinis habere debeant a dicto com(mun)i de bonis eiusdem com(mun)is quattuor lib. den. Corton. Et potestas teneatur ad penam quinquaginta lib. dictos denarios pro dicta elimosina fienda imponi et exigi facere ut cum primo suo salario exigendo et dari facere Camerario com(mun)is predicti sine aliqua alia deliberatione consilij quod quidem Camerarius teneatur et debeat libere et ad requisitionem simplicem dicti com(mun)is sive procuratoris pro tempore fratrum et monialium atque reclusarum predictarum sub pena amissionis sui salarij et mitti facere ad exitum et dictas quantitates eis vel pro tempore cuilibet solvere cum effectu non obstanti aliquo Statuto Cap. 3 vel infra posito vel ponendo quod in contrarium loqueretur. Et quod dicta pecunia posita vel exacta non possit nec valeat converti in aliquo alio debito vel necessitati com(mun)is predicti Et quod

76v

Consiliu gnale dcu Terr no possit pvideri nec deliberari q dca pecunia in aliq alio debito convertat. Adiicientes q singulis annis q dij fres 2 moniales monesterij S.te m.e Magdalene In qlibet festo nativitatis 2 pascatis resurrectionis dnj habere debeant d bonis dcj cois a dco Coi Viginti solidos cortonenses p qlibet eorundi. Et Cam.s dcj cois solutr teneat dcis locis dcam quantitate sine aliq alia deliberatione. Et si In camera cois no esset pecunia q tunc Cam.s teneat ipam acqrere ita q ipis frib 2 monialib d quantitati et dca integre satisfaciat. Et potius teneat ipam Cam.m casare ad acqrendu dcos viginti sol cort p dcis locis 2 ipis ut pavatri ipise dari facere cu effectu teneat. Et dcus Cam.s in dcis festivitatib 2 qlibet eor dare d pecunia dcj cois Inter ees reclusas qnq sol cort

In favore presbiteris S.te Marie d platia palatij Cap 21

Presbiteri q erit cotinuo ad celebrandu offitia in ecc.a S.te Marie d platea palatij hat 2 hare debeat 2 bonis 2 havere dcj cois qlibet mense q steterit ad offitiandu dcam ecc.iam Viginti solidos Cort. Et q qlibet Cam.s q p tpe fuerit teneat 2 debeat Vinculo Iur.ti 2 ad pena dece lib cort dcos viginti sol mense qlibet eide sacerdoti dare 2 Integraliter elargiri sine aliq impedimo vel alia deliberatione

De Trabicellis 2 Desto ptendendis Cap 22

Cuiq licet desto 2 trabicellu 2 alia sua edifitia ptendere sup stratam publicam seu viam vicinalem versus suu coniiciniam usq ad medietatem vie: Ultra vero no. Et q contrafecerit in dece lib Cor vice qlibet codenetur 2 ipm trabicellu edificiu seu

dictu q ultra extenderet teneat claudere post q fuerit petitum ex adverso adiacente et hoc locum habeat in strata publica et vicinali dicte terre quandocumque et in viis publicis et vicinalibus

De Aventis Cap 23

151 Omnes aventi in quibus fit sterglinum quod vadat in viam publicam seu vicinalem claudatur expensis adiacentium cum calce arena et lapidibus per unum pedem sub terra et in spatio decem dierum postquam fuerit a quocumque petitum quod potestas fieri facere teneatur ad penam decem librarum cortonensium de suo salario solvendarum: qui vero dicti adiacentes fuerint negligentes illud fieri facere in spatio antedicto solvant quilibet eorum nomine pene viginti solidos cortonenses quibus et liceat in pede ipsius muri unum foramen dimittere amplum mensura unius semissis ad hoc ut possit aqua pluvie derivari

De cautione prestanda per debitorem vel delinquentem Cap 24

.C. Nulla persona que possidet bona stabilia in dicta terra sancti Geminiani et eius territorio ascendentia in duplum ad mentem cause mittatur vel mitti possit in carcerem dicti communis nec fidejubeat mandato potestatis vel alicuius officialis pro aliquo maleficio vel delicto vel et pro debito sed q non possidet mittatur in carcerem si in facto non dederit sufficientes fideiussores et si quis potestas contrafactum fuerit perdat de suo salario quinquaginta libras cortonenses et si q non possidet bona stabilia vel si sufficientes fideiussores non posset dare vel nollet q duci dicti comunis carcerem et q de custodia immissione vel executione carceris ipse potestas nec sui offitiales nullum denarium vel salarium habere debeat a communi vel specialibus personis dicte terre si vero potestas vel aliquis

suus officialis vel aliqs eorum aliqd reciperet vel peteret in pecunia vel rebus In Centum libris Cortonae pro quolibet et vice qualibet co(n)deneret Et potius veniat ad dictam penam pro se et suis officialibus et familia Et si ipse vel aliqs eorum contrafecerit in supradicto tempore sequenti dicentur debeant sindicari Et nihilominus tene=antur ad restitutionem quatrupli pecuniae seu rei quam et quocunque acceperint pro supradicto ca

De exgravatione pauperum Cap 25

Quicumque aliquod datium imponet pro libra vel vel pro foculare dictae terrae antiquae incipiat colligi possit et eligatur per dominos priores quatuor boni et legales viri videlicet unus pro quarterium qui possint et eis liceat exgravare pauper et miserabiles personas Adiicientes quod de dictis pauperibus fiat quaedam scriptura et Catastum ad alius liber hominibus ipsis ditioribus seperatim

De Auxilio prestando Abbati Sancti Geminiani volenti murare Cap 26

Si Abbas vel monaci monasterii Sancti Geminiani dictae terrae voluerint facere murare In muris burgi et collis Sancti Geminiani vel et in muro Corbulariae quod potius faciat ipsis dari et communiter calcem et lapides et portari facere ad ipsos muros sumptibus et expensis communis terrae predictae

K

De Molendinis cap 27

Si aliquod molendinum factum esset vel fieret in futurum ad macinandum bladum vel olivas In Territorio dicte terre et esset in fossatis vel hereditate alicuius persone dicte terre qui pro tempore fuerit Vinculo prestiti Iuramenti et ad penam viginti quinque libras Curie et suo salario dicto Comuni scyndicatur pro solvendo teneatur et debeat dictum tale molendinum et illud seu ipsum custodire et eis sive ei auxilium et favorem prestare illorum quorum esset defendere et eis sive ei auxilium et favorem prestare contra quamcumque personam collegium vel universitatem que vellet aliquod facere contra molendinum predictum vel possessores eiusdem dummodo Iuri alterius non preiudicet

De tecto palatij logie et hospitalis Cap 28

C

Potestas presens faciat revideri de mense per aliquem Magistrum tectum et edificium logie palatij et hospitalis predicti comunis et si aliquod in eis vel alterius ipsorum quorum deficeret vel conquassatum esset in aliqua parte aut in aliquo ipsorum esset defectus quod expensis dicti comunis debeat reaptari sicut placuerit dicto potestati et Iussum fuerit a magistro et dictas expensas fieri faciat sub pena decem librarum Curie et suo salario solvendarum

De aqua merlongi Cap 29

Potestas loco presse teneatur et debeat duci facere aquam de merlongo cum aliis aquis per comunem dicte terre decurrentes et derivantes et que extiterint derivati versus dictam terram et postea duci et derivari faciant sumptibus dicti comunis ad Calce et homines usque ad quinque Antonium spatio duorum mensium a publicatione presentis statuti numerandi ad penam Viginti quinque

78v

lib cort[?] Adiicientes q nullus audeat ut psumat deri
vare ut derivarj facere dictam aquam morlongi p aliu
novum cursum q p solitum et antiquum et p quem contig
tus fluere et labere consuevit Si quis aut in pdictis ut
aliquo pdictorum contra fecerit In vigintiquinque lib cort vice
qualibet condemnet et hoc exequi et facere teneat sub
debito pstiti Juramenti dictus potestas et ad penam quinquaginta
lib cort de suo salario: Nec non ut Jurisdictio dicti
cois non pdat totis viribus defensare et circa ipsam
Jurisditionem aquam morlongi pdicti manutenendam et eam
servandam p dicto coi et oia et singula facere pviderè
et ordinare que in costructione Jurisditionis ordo
Juris postulat et requirit Et cuilibet ipsam aquam
morlongi si aliquis derivasset ut derivaverit a cursu
suo pprio et antiquo remittere et manutenere liceat
Statuentes q nulli liceat aquas fluentes p formam
cois iam facta derivare ut derivarj facere nec ad
aliam partem conducere nisi p cursum ipsius forme antiquum
et solitum ad penam vigintiquinque lib cort Quique et potestas te
neatur et debeat Vinculo Juramenti pdicta capitula p literas dicti
cois notificare terris et locis circunstantibus et maxime
castro porcarie ut dictam aquam a cursu suo antiquo
non debeant aliquater derivare nec aliquod impedimentum
Inferre nec aliquam Jurisditionem acquirere ut capere in ea
Immo si ipsam aquam derivassent debeant absque aliquo tar
dantie post missionem dictarum literarum ipsam aquam in cursu

siue antiquum remittetur ad penam predictam pro vice qualibet qua fuerit contrafactum in predictis et aliquo predictorum

De fossis et Carbonariis comunis reaptandis Cap. 30

Fossa siue Carbonaria comunis dicte terre facta tempore domini Ius spinelli et ferrano et alie fosse et Carbonaria dicti comunis que sunt in Circuitu dicte terre vel alibi potestas manutenere faciat per parte et singu- lis mensibus semel bis ter in diebus quibus non laborant Cauari facere et fodi in ipsis fossis et Carbonariis ut potestas et domini prioribus dicte terre uidebitur convenire et maxime faciat fossis in amplitudine funditatis fossum collis 5 ... ita quod a parte exteriori sit debeat viginti pedum profundum ... et terram ipsius fos- facere Inter muros ... erit et potestas ad ... parte fieri faciat duos boves eligendos ad eo et domini dicte terre quos meliores et utiliores reperierint ... de ad ... opus assistant continuo si opus fuerit ... fieri facienda negligen- ... dat ... salario Certum ... ad ... potestas ... ratio tempore syndicatus ... et voluntate dicto ... aliorum faciat ... predictorum fossorum et carbonariarum ... melius et utilius expedire videbit

De ... Cap. 31

Potestas et eius officiales et quilibet eorum teneatur ... Iur. ... adiacentium dicte ... in dicta terra et ipsius ...

bramentum quod esset super ipsos ut in ipsis et omnia facere que
circa reparationem dictorum guttorum aliarum rerum videbitur
expedire

De Caput decime Cap. 32

Et anno in principio anni ante festum Epiphanie domini
debeant permutari et renovari Caput decime hominum dicte
Terre et non possit esse Caput decem nisi unus ex domo
tantum et qui fuerit Caput decem uno anno non possint
esse alio anno tunc proxime secuturo sed sui loco alter in
eo in anno alius subrogetur

De Magistro gramatices Cap. 33

Ad hoc ut dicta Terra solito hominibus scientificis et imbutis
[illegible] virtutis et bonalibus documentis ac in [illegible] dignitate
salubriter legi statutaria decrevere quod in dicta Terra
habeant et retineant unus bonus et expertus
gramatices ad legendum in dicta terra ac docendum
[illegible] et debeat servire cum [illegible] Cancellario et scribere consilia
[illegible] et omnes reformationes eiusdem ac [illegible] cuiusque dictatur
[illegible] in fine sui officii consignare [illegible] cum domini prioribus
[illegible] librum in publica forma [illegible] quod [illegible]
omnia [illegible] dicti comunis et omnia alia [illegible] dicti
ad ipsam eitem [illegible] teneat solvere ipse magister [illegible]
[illegible] [illegible] unum [illegible] valoris unius
[illegible] [illegible] priores [illegible] [illegible] in dicto festo
[illegible] [illegible] [illegible] dicte abbatie et [illegible]
[illegible] [illegible] magister [illegible] cancellerias [illegible] [illegible]